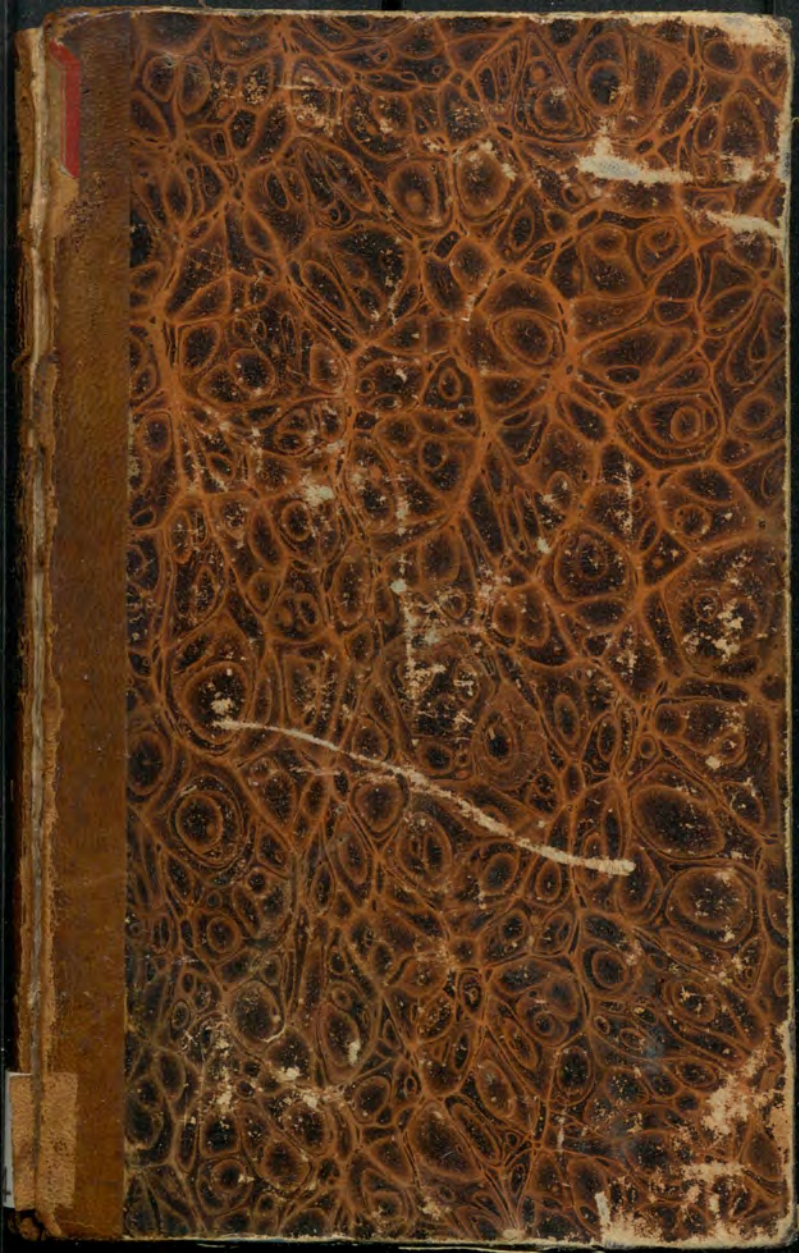

EX LIBRIS
J.B. HALVORSEN

Rep. k
F

9 6 D 0 0 3 9 1 7

Universitetsbiblioteket i Bergen

H
2914
J. B. HALVORSEN

Amerika,

Ole Bull

og

det nye Norge.

Bergen 1852.

S. D. Dahl.

Indledning.

Amerika, som er den store Verdensdeel, der strækker sig igjennem alle Jordklodens Zoner, blev opdaget 1492 af Geneuseren Christopher Columbus. Amerikas Fastland danner paa en vis Maade en eneste stor D, der er deelt i to Halvøer, nemlig Nord- og Sydamerika, som forbindes ved Landtungen Panama. Amerika er omtrent fire Gange saa stort som Europa, og dets Kvadratinhold er 750,000 geographiske Kvadratmile, og strækker sig fra Nord- til Sydpolen. Omendkjønt Amerika strækker sig igjennem alle Klimater, saa er det dog ulige koldere under samme Bredegrad, end de øvrige Verdensdele, hvortil Landets Skikkelse ikke lidet bidrager. Med Hensyn til sin ydre Skikkelse deles Amerika i Nord- og Sydamerika, samt Vestindien eller Olandene. Indtil sidste Halvdeel af det forrige Aarhundrede var det næsten alene Spaniolerne og Portugiserne, der raadede i Sydamerika, og Englænderne i Nordamerika. Det er imidlertid blot de Nordamerikanske Fristater (the Usted States of North-Amerika) man blot her vil nøiere omtale. De havde til denne Tid dannet sig tretten indvortes selvstændige Provindser. Hver Provinds havde givet sig en egen indre Forfatning og Bestyrelse, dannet efter den engelske Statsforfatnings Mønster; hver Provinds havde dannet sig et eget Slags Parlament, og paalignede sig selv de Skatter, som behøvedes til dets indre Bestyrelse. Kun med Hensyn til Handelen vare de indskrænkede til England alene, efter den almindelige Politik, som Europas Stater fulgte mod deres Colonier.

Aldrig havde hidtil Colonisterne betalt nogen Skat til den engelske Regjering. Men da Colonierne vare tiltagne saa betydelig i Velstand, og da den engelske Statsgjæld ved den sidste Søkrig med Frankrig, som tildeels var ført til Forsvar for Colonierne, var bleven betydelig forøget, saa troede det engelske Ministerium, at det var billigt at Colonierne bidroge noget til at afbetale den Statsgjæld, hvori England var geraadet. Der udkom den Lov 1765, at til alle offentlige og rettlige Dokumenter skulle der i Colonierne bruges stemplet Papiir, og af de Penge, som derfor kom ind, skulle Omkostningerne, som Coloniernees Bestyrelse udkrævede, udredes, men Overskuddet tilfalde den engelske Statskasse. Denne Lov, som kaldtes Stempelacten, vakte megen Modstand i Amerika. Ifølge den engelske Statsforfatning pligter ingen engelsk Undersaat at betale andre Skatter end de, som Folket har paalagt sig selv ved sine Repræsentanter i Parlamentet. Nu sendte Colonierne ingen Repræsentant til det engelske Parlament, og havde ikke Sæde og Stemme i samme; Amerikanerne paastode derfor, at det engelske Parlament ikke var berettiget til at paalægge dem Skatter. Det var her Amerikanerne ikke saameget om at gjøre at blive fri for Skatter; de ville nok have fundet sig i at betale dem, naar de kun vare blevene dem paalagte paa en med den engelske Constitution overensstemmende lovlig Maade; men de ville forebygge, at det engelske Parlament og det engelske Ministerium skulde tiltage sig den Myndighed at paalægge dem Skatte mod deres Villie og uden deres Stemme og Samtykke ved Repræsentanter i Parlamentet. De frygtede for, at dersom de gave efter for det første Forsøg med Stempelacten, saa vilde den engelske Regjering for Fremtiden kunne beraabe sig paa dette Exempel, og anføre samme som et Beviis for, at de derved stiltiende havde erkjendt det engelske Parlaments Ret til at beskatte dem vilkaarligen.

Mange og store Mænd i Parlamentet talte med megen Varme Amerikanernes Sag, især den store Minister Pitt den ældre, siden kaldet Lord Chatam. Han bestred

Parlamentets Ret til at paalægge Colonierne Skatte, viste at England ved sin Handel med Colonierne aarliggen vandt to Millioner Pund Sterling, og at det ogsaa kunne være Umagen værd at føre en Krig til deres Forsvar. Det engelske Ministerium tog endelig 1766 Stempelacten tilbage, men tilføiede dog den Erklæring, at det engelske Parlament havde Ret til at beskætte Colonierne. Der blev altsaa Grund nok til Misfornøielse, og var end Flammen dæmpet, saa ulmede dog Tiden ligesuldt under Asken, og der gaves idelige Anledninger til Tvist mellem den engelske Regjering og Amerikanerne, idet disse sidste med største Opmærksomhed vaagede over og modsatte sig ethvert Skridt af Regjeringen, som gik udenfor dens constitutionsmæssige Myndighed. Da den engelske Regjering kort efter paabød en Afgift paa Thee og flere andre Varer, der indførtes til Amerika, og ville hæve samme ved ansatte engelske Toldbestjente, saa fattede Colonierne den Beslutning hellere at undvære disse med ny Afgift betyngede Varer, og ved selv at anlægge Manufactur og Fabrikker, at sætte sig i den Stand at kunne undvære Handelen med England aldeles. Den engelske Regjering saae sig ved Amerikanernes Standhaftighed bevæget til at ophæve igjen alle de nye Afgifter og Paalæg, undtagen de, der var lagt paa Theen, som den vilde tvinge dem til at købe alene af det engelsk-ostindiske Compagnie, der fik Tilladelse til at anlægge Theemagaziner i Amerika. Men uagtet Regjeringen, for at skaffe Compagniet Af sætning, nedsatte Tolden paa Theen saa betydeligt, at Amerikanerne kunne købe samme langt billigere af Compagniet end af nogen anden, saa vedbleve de dog deres Vægring, og ville ikke købe af Compagniet, netop fordi man ville befale dem det, og fordi de af Estergivenhed heri frygtede for skadelige Følger for deres Frihed.

Endelig kom det 1773 til formeligt Udbrud. Tre Skibe ladede med Thee vare ankomne til Boston. Indvaanerne forbrede, at de uden at løsse dem skulde vende tilbage igjen, og da den engelske Gouverneur ei vilde tilseede dette, saa overfaldes Skibene af Folk, der vare for-

Klædte som Indianere, og hele Ladningen blev kastet i Havet. Englænderne lod nu Havnen ved Boston spærre med Krigsskibe og Landmagt, og berøvede Provindsen Massachusetts, hvori Boston laae, dens Privilegier. Men dette Skridt havde en almindelig Opstand af alle Provindser, tolv i Tallet, til Følge; den trettende Provinds, Georgien, kom noget senere til. De forenede sig nærmere og dannede en Generalcongres af Deputerede fra hver enkelt Stat, som skulle bestyre alle sælles Anliggender, og al Handel og Samkvem med England blev forbuden 1794. Dog vare alle Congressens Beslutninger ikke stilede mod Kongen, men kun mod det engelske Parlament for de Rettigheder, som det vilde tage sig. Til Gjengjæld forbed det engelske Ministerium og Parlamentet Amerikanerne al Handel og Fiskerie paa samtlige engelske Besiddelser.

Det var nu kommet saavidt, at Vaaben maatte afgjøre Sagen. Det engelske Ministerium, skuffet ved dets Statholderes og Tilhængeres Beretning, havde ikke Kundskab om Tingenes Stilling i Amerika, og ansaae det for en let Sag at faae Colonierne til at underkaste sig. For-gjæves talte Lord Chatam mod det Uretfærdige i at erklære Krigen, og viste, hvor umuligt det var at kunne undertvinge og endmere at vedligeholde Herredømmet over saa fjerne og mægtige Provindser; Ministeriet erklærede Amerikanerne for Oprørere og store Rustninger gjordes; tydske Tropper, sex Tusind Mand, toges i Sold hos Landgreven af Hessen og Hertugen af Brunsvig, der for Penge udleje deres Folk til hinsides Havet og søgte for en Sag, der var dem og deres Fædreland aldeles uvedkommende. En betydelig Hær og Sømagt sendtes over Havet. Til-lykke havde Amerikanerne en Mand, som de kunne sætte i Spidsen for deres Krigsmagt, med fuld Tillid saavel til hans Duelighed som Redelighed og ægte Fædrelandsfind, nemlig Virginieren Georg Washington. I den nys foregaaende Krig mellem England og Frankrig havde han tjent sig op til Oberst, og lagt store krigeriske Talenter for Dagen; da Krigen var endt, gik han tilbage til Civilstanden,

og levede som Landmand. Da Generalcongressen samledes i Philadelphia, sendtes han som en af Provindsen Virginiens Deputerede, og da nu en Nationalmilitz skulde oprettes, udnævnte Congressen ham til Overansfører. Utal- lige vare de Vanskeligheder, som opstode ved at danne en ordentlig Hær af Frivillige af alle Slags, og at indføre den nødvendige Disciplin og Orden blandt Soldaterne, som man ei kunde underkaste den strengeste Krigstugt; man hvervede vel ogsaa Folk, men kun paa faa Maaneder, da man havde et Slags Frygt for bestandig staaende Hæere som farlige for Friheden; ei heller ventede man at Krigen skulde blive langvarig. Paa alle en Armees Fornødenheder var som oftest Mangel; Congressen havde ei faaet den Myndighed at gjøre Paalæg, og havde intet andet Middel til Omkostningernes Bestribelse, end at udstede en Mængde Papirpenge, som snart tabte deres Værdie. Men det lyk- kedes for Washingtons Genie og Fædrenelandskjerlighed at overvinde alle disse Vanskeligheder; hans krigeriske Talent lod ham med en uøvet Hær seire over Englands bedste Tropper, hans kolde Mod satte ham istand til at trække sig ud af de farligste Stillinger; overhoved viste han sig som en anden Fabius Cunctator, og seirede mere ved at søge at undgaae Tab og ved at trætte Fienden, end ved at levere blodige Slag og derved tilføie Fienden Nederlag. Krigen var for England yderst besværlig; man kan tænke sig blot at alle Hærens Fornødenheder lige indtil Foder for Hestene maatte føres over til Amerika fra England. Omendstjunt derfor det engelske Ministerium sendte store Armeer under duede Anførere, som Howe, Clinton og Cornwallis, fandt de snart, at de, de enkelte Seirvindinger uagtet, lidet kunde udrette i et Land af saadan Udstrækning og Beskaffenhed; den Bistand, de havde stølet paa af de Kongeligssindede eller saakaldte Loyalister, var for Intet at regne, deres Antal var for lidet til at de torde eller kunne vise sig. Derimod vakte Amerikas Sag megen Deeltagelse i Europa, og flere Frivillige reiste did for at tjene Frihedens Sag. Den unge tyveaarige la Fayette, en af de adre

ligste, anseeligste Familier i Frankrig, udrustede en Fregat paa egen Bekostning, og begav sig til Amerika som Frivillig. Den 4de Juli 1776 erklærede de forenede Stater sig uafhængige af England, med hvilket Land de havde været forenet, og indlode sig nu, som en særegen, for sig bestaaende Stat, i Underhandlinger med Europas Stater. Den berømte Bogtrykker og Philosoph Benjamin Franklin fra Philadelphia sendtes 1776 af Congressen til Paris, for at underhandle om Frankrigs Bistand; Amerikanernes Sag fandt i Frankrig megen Deeltagelse, men først da i det følgende Aar, 1777, Krigslykken var dem saa gunstig, at den engelske General Bourgoyne med sit hele Corps paa firetusinde Mand maatte overgive sig, saa erkjendte det franske Hof de forenede Staters Uafhængighed, og lovede Tropper og Penge. For seent tilbød nu det engelske Ministerium en Fred, hvori de Fordere tilbødes Amerikanerne, som de først havde fordret; men disse ville nu ikke mere vide af nogen Underkastelse, og ville ingen Fred paa andre Betingelser end Englands Erkjendelse af deres fuldkomne Uafhængighed. Smidte tid fik England en Kamp at bestaae med flere europæiske Magter, Amerikanerne fik en kraftig Understøttelse af Frankrig, og Krigen førtes med afvæltende Held ind til Aaret 1783, da England maatte erkjende de nordamerikanske Staters Uafhængighed.

Efter Krigen tjente Washington ei mindre sit Fædreland som Statsmand, end han havde tjent det som Overgeneral; han satte deres Regjeringsform paa en ordentlig Fod, istedetfor at den Myndighed, som Congressen havde havt hidindtil, var ubestemt og qvaelende. Efter hans Plan dannedes en fælleds Unionsregjering, kaldet Generalcongres, bestaaende af Statens valgte Repræsentanter, deelte i to Kamre, og under en Præsident, som vælges hvert fjerde Aar. Denne Congres har den lovgivende Magt; Bestyrelsen af Statens Pengevæsen; Ret til at paalægge Skatter og Afgifter; til at begynde Krig og slutte Fred; at underhandle med fremmede Magter. Præsidenten er den øverst Commanderende over Land- og Sømagten. I ti

Var efter hinanden beklædte Washington Præsidentens Post. Han døde som Privatmand 1799. Alt, som angaaer hver Provinds's indre Anliggender, afgjøres derimod ene alene af dens egen Provincialforsamling. I denne nye Republik er der ingen Adelsstand eller Forskel paa Stænder, ingen Rang og Tittel; der er kun een Stand nemlig Borgerstanden, og hver Borger, kan være hvad han vil, Handelsmand, Bonde, Haandværker, har lige borgerlige Rettigheder. Med Hensyn til Religion, da hersker der fuldkommen Religionsfrihed.

De forenede nordamerikanske Staters Antal er ialt 33, nemlig: New-Hampshire, Vermont, Massachusetts, Rhode-Island, Connecticut, New-York, Pensylvanien, New-Jersey, Delaware, Maryland, Virginien, Nord- og Sydcarolina, Georgia, Allabanna, Florida, Mississipi, Louisiana, Maine, Texas, Ohio, Kentucky, Tennessee, Michigan, Indiana, Illionois, Wisconsin, Iowa, Missouri, Arkansas, Kalifornien, Utha og New-Mexico.

Hvert tiende Aar optages en nøagtig Folketælling i Fristaterne, der i 1844 beløb sig til 17½ Million, men som nu udgjør med Rundtal 25 a 26 Millioner. Paa Amerikas Fastland opstaae Statsafsund som ved Trylleri, og det er en moralsk samt en materiel Høihed i den der store foregaaende Indvandring, hvis Lige ikke findes i Menneskeflægtens Kulturhistorie, og som anføres af den Angel-Sachsiske Folkstamme, der marschere fremmed paa deres fredelige Erobringsbane, planter paa deres Vel de frieste Institutioner, som Amerika alene synes bestemt til at arve. Indvandringen har forøget sig betydelig Aar for Aar. I 1851 indvandrede over 500,000, og i dette Aar endnu mere, meest fra England og Tydskland. I forrige Aar sendte de forhen til de forenede Stater indvandrede Englændere Summer af over 4 Millioner Spd. til Reise penge for sine fattige Slægtninge i England, hvilket de engelske Posttabeller udvise. Hvor stor Færdselen er imellem Liverpool og Amerika, kan man bedst see af følgende Angivelser i Liverpool Mercury: Fra 14de Juni 1851 til 24de Juni 1852 har

Liverpools Dokke-Selskab i Dokke-Gebyrer o. s. v. oppe-
baaret 130,726 Pund Sterling. Dets hele Indtægt be-
løb sig til 254,471 Pund. Hoved-Artiklerne, som oplæg-
ges i dets Pakhuse, ere Bomuld, Lømmen, Tobak, Meel,
tørret Fisk, Huder og de til Udsæls bestemte engelske Fa-
brikater af alle Slags. Værdien af de ind- og udførte
Varer beløber sig aarligt til 30,000,000 Pund Sterling
(omtr. 135,000,000 Spd.) Som Exempel paa, hvor
hurtig Befolkningen i Fristaterne forøges, kan anføres, at
følgende Byer talte: New-York i 1800 63,000 Indbyggere,
i 1850 650,000 Indb. I 1800 talte Philadelphia 73,000
Indb., i 1850 450,000 Indb. I 1800 talte Boston
38,000 Indb., i 1850 142,000 Indb. I 1800 talte
Baltimore 26,000 Indb., i 1850 190,000 Indb., saaledes
har mange Byers Befolkning forøget sig indtil det
Sextidobbelte.

Man vil her meddele de nordamerikanske Fristaters
Grundlov, samt nogle Træk af dets Rets- og Skolevæsen.

De forenede Staters Constitution.

I det Viemed at danne en fuldkommen Forening, haandhæve Retfærdigheden, sikre den indvortes Ro- lighed, sørge for fælles Forsvar, fremme Almeenvællet og sikre os selv og vore Efterkommere Frihedens Velsig- nelser, anordne og oprette vi, Folket i de forenede Sta- ter i Amerika, følgende Constitution for bemeldte Stater.

1ste Artikel.

1ste Afsnit.

1. Den herved indrømmende lovgivende Magt overdrages til de forenede Staters Congress, der skal bestaae af et Senat og et Repræsentanthuus.

2det Afsnit.

1. Repræsentanternes Huus skal sammensættes af Medlemmer, som hvert andet Aar vælges af Fol- ket i de forenede Stater; og Vælgerne i enhver Stat skulle besidde de for den talrigste Klasse Vælgere af Statslegislaturen *) fornødne Qualificationer.

2. Ingen kan være Repræsentant, som ikke har opnaaet en Alder af 25 Aar og i 7 Aar har været Borger i de forenede Stater og som ikke, naar han vælges, er en Indbygger af den Stat, som vælger ham.

3. Repræsentanterne af de directe Stater paa- lignes af de forstjellige Stater, som maatte blive ind- befattede i denne Union, i Forhold til deres respec- tive Folkemængde, som bestemmes ved til hele Antallet af Frie, hvorunder ogsaa indbefattes de, som ere for- pligtede til at tjene paa visse Aar, men hvorfra de ikke beskattede Indianere ere udelukkede, at føie tre Femtedelen af alle øvrige Personer.

Folketællingen skal foretages tre Aar inden de forenede Staters Congresses første Møde og inden Udløbet af hvert paafølgende tiende Aar, saaledes som Lovene bestemmer det. Repræsentanternes Antal maa ikke overstige een for hvert tredive Tusinde Mennes-

*) Hver enkelt Stats lovgivende Forsamlinger.

sker, men hver Stat skal idetmindste have een Repræsentant, og indtil en saadan Folketælling er bleven afholdt, skal Staten New-Hampshire være berettiget til at vælge tre, Massachusetts otte, Rhode Island og Providence Plantagerne een, Connecticut fem, New-York sex, New-Jersey fire, Pensylvanien otte, Delaware een, Maryland sex, Virginien ti, Nordcarolina fem, Sydcarolina fem, og Georgien tre Repræsentanter.

4. Indtræder Vacance blandt en Stats Repræsentanter, skal Statens executive Magt udskrive Valgforsamlinger til saadanne Vacancers Besættelse.

5. Repræsentanthuset vælger selv sine Talere og øvrige Embedsmænd og er udelukkende berettiget til parlamentarisk at anklage sine Medlemmer.

3die Afsnit.

1. De forenede Staters Senat skal bestaae af to Senatorer for hver Stat, valgte paa sex Aar blandt Statens Legislatur, og hver Senator skal have to Stemmer.

2. Saasnart de efter det første Valg have forsamlet sig, skulde de dele sig i tre, saavidt muligt lige store, Classer. Senatorernes Sædes første Klasse bliver ledigt efter det andet Aars Udløb; deres i anden Klasse efter det fjerde og deres i tredie Klasse efter det sjette Aars Udløb, saa at en tredie Deel kan blive valgt hvert tredie Aar, og skulde Vacancer indtræffe f. Ex. ved Resignation *) eller paa andre Maader, medens vedkommende Statslegislatur er opløst, er den executive Magt i Staten berettiget til midlertidigt at foretage en Udnævnelse, indtil Legislaturen atter kommer sammen, som skal besætte deslige Vacancer.

3. Ingen maa være Senator, som ikke har opnaaet en Alder af 30 Aar og ikke i ni Aar været Borger i de forenede Stater, og som ikke, naar han vælges, er en Indbygger af den Stat, for hvilken han er bleven valgt.

*) Frivillig Afstræbelse.

4. De forenede Staters Præsident er Præsident i Senatet, men uden Stemme, undtagen naar Stemmerne ere lige.

5. Senatet vælger selv sine øvrige Embedsmænd og ligeledes en temporair Præsident, naar Vicepræsidenten enten er fraværende eller fungerer som Præsident for de forenede Stater.

6. Senatet er udelukkende berettiget til at bedømme alle parlamentariske Anklager. Naar Senatorerne forsamle sig i denne Anledning, skule de enten eedfæstes, eller afgive en høitidelig Forsikkring. Naar de forenede Staters Præsident underkastes en Undersøgelse, skal Overdommeren præsidere, og Ingen maa dommes uden i det mindste med en Majoritet af to tredie Deel Stemmer.

7. I Tilfælde af parlamentarisk Anklage maa Dommen ikke gaae videre end til Embedsforbrydelse og til at kjendes udygtig til at beklæde noget hæderligt, betroet eller fordeelagtigt Embede i de forenede Stater, men den Tabende skal ligesuldt være Saggivelse, Dom og Straf undergIVEN i Overeensstemmelse med Loven.

4de Afsnit.

1. Tiden, Stedet og Maaden til Valgene af Senatorer og Repræsentanter skule i hver enkelt Stat bestemmes af dennes Legislatur, men Congressen kan, naar den vil, ved Lov gjøre eller forandre saadanne Bestemmelser, undtagen med Hensyn til Stedet, hvor Senatorer vælges.

2. Congressen skal i det mindste forsamle sig een Gang om Aaret, og en saadan Forsamling skal aabnes den første Mandag i December, med mindre det ved Lov bliver anderledes bestemt.

5te Afsnit.

1. Hvert Huus skal være Dommer over Valgene, Optællingerne og Qualificationerne over dets egne Medlemmer og enhver Majoritet skal i ethvert

Huus være competent til at besørge Forretningerne, hvorimod et mindre Antal kan adjournere (opløse) sig fra den ene Dag til den anden og er authoriseret til at tvinge de udeblivende Medlemmer til at møde paa den Maade og under den Straf, som ethvert Huus bestemmer.

2. Hvert Huus kan bestemme Reglerne for sin Fremgangsmaade, straffe sine Medlemmer for uordentlig Opførsel og med to tredie Deel Stemmer udstøde et Medlem.

3. Hvert Huus skal føre Protocol over sine Forhandlinger og efterhaanden bekjendtgjøre disse, med Undtagelse af saadanne, det maatte ansee det nødvendigt at holde hemmelige; og Tæerne og Reiserne af de respective Huses Medlemmer paa ethvert Spørgsmaal skulle indføres i Protocolen, naar en Femtedeel af de Tilstedeværende forlange det.

4. Medens Congressens Session varer, maa det ene Huus ikke uden det andets Samtykke adjournere sig for længere Tid end tre Dage, eller til noget andet Sted end det, hvor de to Huse skulle holde Møde.

6te Afsnit.

1. Senatorerne og Repræsentanterne skulle for deres Tjeneste erholde en Godtgjørelse, som bestemmes ved Loven og udbetales af de forenede Staters Finanser. De skulle i alle Sager, undtagen for Forrædderie, Faloni og Fredsbrud, være fritagne for Arrest, medens de give Møde i deres respective Huse, samt paa Veien til og derfra; ligeledes skulle de heller ikke kunne drages til Ansvar noget andet Sted for de Ord, de have berjent sig af i et af Husene.

2. Ingen Senator eller Repræsentant kan i den Tid, for hvilken han er valgt, udnævnes til noget civilt Embede i de forenede Stater, som i den Tid enten er bleven oprettet, eller hvis Lenning er bleven forøget, da Ingen, som beklæder noget Embede i de forenede Stater, maa være Medlem af noget af Husene saalænge hans Embedsstand varer.

7de Afsnit.

1. Enhver Bill *) , hvorved Indtægterne foreges, skal udgaae fra Repræsentanternes Huus, men Senatet kan giere Forslag eller stille Amendement der- til, ligesom ved andre Biller.

2. Enhver Bill, der er bleven antaget i Repræ- sentanthuset og Senatet, skal, inden den faaer Lovs- kraft, forelægges de forenede Staters Præsident, som, hvis han billiger den, underskriver den, men i mod- sat Tilfælde sendes den med sine Bemærkninger til- bage til det Huus, hvorfra den er udgaaen, som i sin Protocol ordlydende indfører Bemærkningerne og tager atter tager Billen under Overveielse. Blive to tredie Dele af Huset, efter en saadan Overveielse, enige om at antage Billen, skal den, tilligemed Bemærkningerne, sendes til det andet Huus, som ligeledes atter tager den under Overveielse, og billiges den ogsaa af de to tredie Dele af dette Huus, erholder den Lovskraft. Men i alle saadanne Tilfælde skulle begge Husets Stemmer afgjores ved Jaer og Neier og de Vote- rendes Navne skulle indføres i hvert Huses Protocol. Sender Præsidenten ikke en Bill tilbage inden ti Da- ges Forløb (Søndagene undtagne), efterat den er forelagt ham, erholder den samme Lovskraft, som om han havde understrevet den, med mindre Congressen ved at adjournere sig forhindrer dens Tilbagesendelse, i hvilket Tilfælde den ikke erholder Lovskraft.

3. Enhver Befaling, Resolution eller Botum, hvortil Senatets og Repræsentanthusets Enighed er nødvendig (med Undtagelse af Spørgsmaalet om Ad- journering), skal forelægges de forenede Staters Præ- sident og maa, inden den kan erholde Gyldighed, enten bifaldes af ham, eller, dersom den forkastes, atter an- tages af de to Trediebele af Senatet og Repræsen- tanthuset, overeensstemmende med Reglerne for en Bill.

*) Et Lovforslag.

8de Affsnit.

Congressen skal være berettiget:

1. Til at paalægge og indkræve Skatter, Told- Afgifter og Accise, til at betale de forenede Staters Gjæld og til at sørge for deres fælles Forsvar og almindelige Vel; men alle Told- og Consumtionsafgifter skulle være eens overalt i de forenede Stater;
2. Til at laane Penge paa de forenede Staters Credit;
3. Til at regulere Handelen med fremmede Nationer, blandt de enkelte Stater indbyrdes og med de indianste Stammer;
4. Til at fastsætte almeengyldige Regler for Naturalisationen, samt en almindelig Falsklovgivning for hele Unionen;
5. Til at slaae Mynt, bestemme dennes og den udenlandske Mynts Værdie, samt fastsætte en Norm for Vægt og Maal;
6. Til at bestemme Straffen for Forskæmning af de forenede Staters Repræsentativer og klingende Mynt;
7. Til at anlægge Posthuse og Postveie;
8. Til at befordre Udbredelsen af Videnskab og nyttige Kunster ved paa en bestemt Tid at sikkre Forsattere og Opfindere udelukkende Ret til deres respective Skrifter og Opfindelser;
9. Til at oprette Høiestret underordnede Domstole; til at definere og sætte Straf for Socroverie og Forbrydelser i aaben Soe og Krænkelser af Følgeretten;
10. Til at erklære Krig, udstaae Raperbreve og Repressalier, og fastsætte Reglementer angaaende Krigsbytte tillands og tilvands;
11. Til at opbyde og underholde Armeer; men ingen Anvendelse af Penge til dette Brug skal gjælde mere end 2 Aar;
12. Til at oprette og vedligeholde en Flaade;

13. Til at fastsætte Regler for Bestyrelsen og Reguleringen af Land- og Sømagten;

14. Til at give Ordre, til at opbyde Militsetn til Håndhævelse af Unionens Love, Undertrykkelse af Oprør og Tilbage drivelse af fiendtlige Angreb;

15. Til at sørge for Militsets Organisation, Bevæbning og Disciplinering, samt for Commandoen over den Deel af den, der maatte anvendes i de forenede Staters Tjeneste, dog saaledes, at de respective Stater forbeholdes Ret til at udnævne Officerne samt til at øve Militsetn overeensstemmende med det af Congressen foreskrevne Tjenestereglement;

16. Til udelukkende Udøvelse af Legislationen i alle Tilfælde i det, dog ikke over ti Kvadratmile store District, som ved Afstaaelser fra de forenede Stater og ved Congressens Modtagelse deraf bliver Eedet for de forenede Staters Regjering, og til at udøve en lignende Authoritet over alle med Legislaturens Samtykke i den vedkommende Stat kjøbte Steder til Anlæggelsen af Forter, Magasiner, Leihuse, Skibsværfter og andre nødvendige Bygninger, samt:

17. Til at give de fornødne Love til Udøvelsen af ovennævnte og alle andre ved denne Constitution de forenede Staters Regjering eller noget af dennes Departementer eller Collegier overdragne Rettigheder.

9de Afsnit.

1. Flytningen eller Indførelsen af saadanne Personer, som nogen af de nærværende Stater maatte finde det hensigtsmæssigt at tilstede, maa ikke forbydes af Congressen før Aaret 1808; men en Skat eller Afgift, dog ikke over 10 Dollars for hver Person, maa lægges paa saadan Indførsel;

2. Habeas corpus*) Privilegiet maa ikke suspenderes, med mindre den offentlige Sikkerhed i Tilfælde af Oprør eller fiendtlige Overskald maatte udfrave det.

3. Ingen Lov maa gives tilbagevirkende Kraft.

*) Personlig Frihed.

4. Ingen Kopskat eller anden directe Skat maa paalægges, inden den ommeldte Folketælling har fundet Sted.

5. Ingen Skat eller Afgift maa lægges paa Varer, som udføres fra de forenede Stater. Den ene Stats Handelslovgivning eller Havneintrader maa ikke gives Fortrin for den andens, ligesom heller ikke Skibe, der ere bestemte til, eller fra den ene Stat ere forpligtede til at løbe ind, klarere eller betale Afgiften i den anden.

6. Der maa ikke anvises Penge til Finantserne, undtagen ifølge derom gjorte Lovbestemmelser; og et formeligt Regnskab over alle offentlige Udgifter og Indtægter skal fra Tid til anden bekendtgjøres.

7. De forenede Stater vil ikke tilstaae nogen adelig Bærdighed, og Ingen, som i dem beklæder noget offentligt Embede, maa, uden Congressens Samtykke, af nogen Konge, Fyrste eller fremmed Stat modtage Foræringer, Emolumenter, Embeder eller Bærdigheder, af hvad Navn nævnes kan.

10de Afsnit.

1. Ingen Stat maa indgaae Tractater, Alliancer eller Forbund; udstæde Kaperbreve eller tage Repressalier; slaae Mynt; udstæde Repræsentantiver; modtage andet end Guld og Sølv i Betaling for Gjæld; udstæde nogen Lov med tilbagevirkende Kraft eller hvorved Contracter ophæves, eller uddele adelig Bærdighed.

2. Ingen Stat maa, uden Congressens Samtykke, paalægge anden Ind- og Udførselsstold end den, der behøves til Bedligholdelsen af dens Toldopsyn; og Nettoprovenuet af de Afgifter og Oppebørsler, der af en Stat paalægges ind- og udgaaende Varer, skal komme de forenede Staters Finantser tilgode, og alle saadanne Love skulle underkastes Congressens Revision og Control. Ingen Stat maa, uden Congressens Samtykke, opkræve Læstpenge, underholde Trop-

per eller Krigsskibe i Fredstider, indgaa Overenskomster eller Forbund med en anden Stat, eller fremmede Magter, eller føre Krig, undtagen den bliver angreben, eller befinder sig i en saadan overhængende Fare, at det ikke taaler Opsættelse.

2den Artikel.

Iste Afsnit.

1. Den executive Magt overdrages Præsidenten for de forenede Stater i Amerika. Han maa kun beklæde dette Embede i fire Aar og bliver tillige Vicepræsidenten, der vælges for den samme Termin, udvalgt paa følgende Maade:

2. Enhver Stat udnævner paa den Maade, dens Legislatur bestemmer det, ligesaamange Valgmænd, som den er berettiget til at sende Senatorer og Repræsentanter til Congressen; men den, der er Senator, Repræsentant eller beklæder noget Embede, i de forenede Stater, kan ikke udnævnes til Valgmand.

3. Valgmændene skulle forsamle sig i deres respective Stater og ved Rugler stemme paa to Personer, hvoraf i det mindste den Eine ikke maa være en Indbygger fra samme Stat som de selv. Og de skulle forfatte en Liste over de Personer, paa hvilke der ere blevet stemt, og over Antallet af de Stemmer, hver enkelt af dem haver faaet, hvilken Liste de skulle underskrive og attestere og under Forsegling oversende de forenede Staters Regjerings Sæde, adresseret til Præsidenten i Senatet. Denne skal i Senatets og Repræsentanthusets Overværelse aabne alle Certificaterne og Stemmerne skulle derpaa tælles. Den, som har de fleste Stemmer, bliver Præsident, dersom dette Antal udgjør en Majoritet (de fleste) af hele Antallet af de udnævnte Valgmænd, og dersom flere end En har en saadan Majoritet og et lige Antal Stemmer, skal Repræsentanthuset øieblikkeligt ved Ruglestemming vælge en af dem til Præsident; og dersom Ingen af dem har en Majoritet, skal bemeldte Hus paa sam-

me Raade af de fem, som have de største Antal Stemmer, vælge En til Præsident. Men ved Valget af en Præsident skal der voteres efter Stater, saa at hver enkelt Stats Repræsentanter tilsammen kun have een Stemme; det dertil fornødne Antal skal bestaa af et eller flere Medlemmer fra i det mindste de to tredie Dele af Staterne og til et Valg udkræves en Majoritet af alle Stater. Naar Præsidenten er valgt bliver i ethvert Tilfælde den, som næst efter ham har de fleste Stemmer, Vicepræsident; men have To eller Flere lige mange Stemmer, skal Senatet ved Kuglestemming blandt disse udvælge Vicepræsidenten.

4. Congressen bestemmer naar Valgmændene skulle udnævnes og Dagen, paa hvilken disse skulle afgive Stemmer, hvilken Dag skal være overalt i de forenede Stater.

5. Ingen anden end en indfødt Borger, eller den, som var Borger paa den Tid, denne Constitution antoges, kan vælges til Præsident; ligesom heller Ingen kan vælges til denne Post, som ikke har fyldt sit 35te Aar og har boet i de forenede Stater i 14 Aar.

6 I Tilfælde af, at Præsidenten assættes fra sit Embede, eller han dør, tager sin Afsked eller bliver uduelig til at forestaa dette Embede, gaaer dette over til Vicepræsidenten og Congressen kan ved Lov bestemme, hvorledes der bliver at forholde sig i Tilfælde af, at baade Præsidenten og Vicepræsidenten assættes, dør, tage deres Afsked eller blive udgytge, ved at bestemme, hvilken Embedsmand der skal fungere som Præsident og denne Embedsmand vedbliver at fungere, indtil hiin Forhindring er bleven hævet eller en ny Præsident valgt.

7. Præsidenten skal til bestemte Tider oppebære en fast Penning for sin Tjeneste, hvilken Penning hverken maa forøges eller formindskes i den Tid, for hvilken han er valgt, og han maa ikke i denne Tid

oppebære noget andet Emolument af samtlige forenede Stater eller af nogen enkelt af dem.

8. Inden han tiltræder Udvælsen af sit Embede skal han aflægge følgende Fed eller Løfte:

9. "Jeg sværger (eller lover) høitideligen, at jeg samvittighedsfuldt vil forestaae mit Embede som Præsident for de forenede Stater og af yderste Evne vil bevare, beskytte og forsvare de forenede Staters Constitution."

2det Afsnit.

1. Præsidenten er Høistcommanderende over de forenede Staters Land- og Sømagt, samt over de enkelte Staters Militz, naar denne indkaldes til virkelig Tjeneste i de forenede Stater; han kan af de første Embedsmænd i ethvert af de executive Departementer forlange en skriftlig Betænkning over de til deres respektive Embeder henhørende Gjenstande, og han er bemyndiget til at tilstaae Benaadning for Fornærmelser mod de forenede Stater undtagen i Tilfælde af parlamentarisk Anklage.

2. Han er bemyndiget til, med Senatets Raad og Samtykke, at afslutte Tractater, naar de to tredie Dele af de tilstedeværende Senatorer ere enige, og han skal udnævne og med Senatets Raad og Samtykke ansætte Gesandter, andre offentlige Ministre, Consuler, Dommere i Høiesteret og alle andre Embedsmænd i de forenede Stater, hvis Ansættelse ikke herved er anderledes bestemt end ved Lov skal fastsættes. Men Congressen kan, hvor den finder det hensigtsmæssigt, overdrage Præsidenten alene at ansætte de underordnede Embedsmænd, enten i Retterne, eller i Spidsen for Departementerne.

3. Præsidenten er bemyndiget til at besætte alle Vacancer, som indtræde medens Senatet er opløst, ved at meddele Constitutioner, som udløbe ved Slutningen af dets næste Session.

3die Affsnit.

1. Han skal fra Tid til anden underrette Congressen om Unionens Tilstand og i dens Overveelse anbefale saadanne Forholdsregler, som han maatte ansee for nødvendige og nyttige; ved overordenlige Leiligheder kan han sammenkalde begge Huse eller et af dem og i Tilfælde af Uenighed mellem dem angaaende Tiden for Adjourneringen, kan han adjournere dem for saa lang Tid, han finder passende; han skal modtage Gesandter og andre offentlige Ministre; han skal varetage, at Lovene nøie efterleves og han skal udstede Befalinger til alle Embedsmænd i de forenede Stater.

4de Affsnit.

1. Præsidenten, Vicepræsidenten og alle civile Embedsmænd i de forenede Stater skulle removeres fra deres Embeder paa Grund af Anklage for, og Overbeviisning om Forrædderie, Bestikkelse eller andre Forbrydelser og Misligheder i deres Embedsførelse.

3die Artikel.

1ste Section.

1. Den dømmende Magt i de forenede Stater overdrages til een Høiesteret og til saadanne underordnede Retter, som Congressen fra Tid til anden maatte anordne og oprette. Dommerne, saavel i Høiesteret som i de underordnede Retter, beholde deres Embeder, saalænge de opføre sig retteligt, og skulle til bestemte Tider oppebære en fast Lønning for deres Tjeneste, hvilken Lønning ikke maa formindskes i deres Tjenestetid.

2det Affsnit.

1. Den dømmende Magt udstrækker sig til alle Rettergangssager, som opstaae under nærværende Constitution, de forenede Staters Love og de Traktater, som ere eller blive afsluttede under Staternes Autoritet; til alle Sager angaaende Gesandter, andre of-

fentlige Ministre og Consuler; til alle Admiralitets- og Sørets-Sager; til Controverser mellem to eller flere Stater, mellem en Stat og Borgere af en anden Stat, mellem Borgere af forskjellige Stater, mellem Borgere af samme Stat, som gjøre Fordringer paa Gorder, der ere tilstaaede af forskjellige Stater, og mellem en Stat og dens Borgere og fremmede Stater, deres Borgere eller Undersaatter.

2. I alle Sager angaaende Gesandter, andre offentlige Ministre og Consuler, samt i de Sager, hvori en Stat maatte være Part, dommer Høiesteret i første Instants. I alle de andre ovenmeldte Sager er Høiesteret Appellationsinstants baade med Hensyn til Lov og til Faktum, med de Undtagelser og under de Bestemmelser, som Congressen fastsætter.

3. De criminelle Sager, de undtagne, som anlægges i Anledning af parlamentarisk Anklage, skulde procederes for en Jury, og denne Procedure foretages i den Stat, hvori Forbrydelsen er begaaen; men er den ikke begaaen i nogen Stat, foretages Proceduren paa de Steder, hvor det af Congressen ved Lov er bestemt.

3die Afsnit.

1. Forrædderie mod de forenede Stater skal alene bestaae i at føre Vindstjold imod dem eller i at holde til med deres Fiender, ved at yde dem Bistand og Understøttelse. Ingen kan sælbes for Forrædderie, undtagen ved to Vidners eenstemmige Forklaring eller ved egen Tilstaaelse inden Retten.

2. Congressen er bemyndiget til at fastsætte Straffen for Forrædderie, men intet overbeviist Forrædderie kan bevirke Tab af Liv og Gods, undtagen for selve den Overbeviidte.

4de Artikel.

1ste Afsnit.

1. Hver enkelt Stat skal respektere de Dvriges offentlige Acter, Domme og juriciele Bestemmelser.

Dg Congressen kan ved almindelige Love forestrive, hvorledes deslige Acter, Domme og Bestemmelser skulle bevise, samt Virkningen deraf.

2det Affsnit.

1. Hver Stats Borgere ere berettigede til de andre Staters Borgeres Privilegier og Friheder.

2. Naar en Person, som i en Stat er tiltalt for Forrædderie, Felone eller andre Forbrydelser, undrager sig Retfærdigheden og findes i en anden Stat, skal han paa Forlangende af den executive Authoritet i den Stat, hvorfra han er flygtet, udleveres for at bringes til den Stat, hvor Forbrydelsens rette Værneting er.

3. Ingen, som ifølge een Stats Love, er forpligtet til Tjeneste eller Arbeide og som flygter til en anden Stat, maa, som Folge af denne Stats Love eller Bestemmelser, fritages for saadan Tjeneste eller Arbeide, men skal udleveres efter Forlangende af de Paagjældende, som kan fordre saadan Tjeneste eller Arbeide.

3die Affsnit.

1. Congressen kan optage nye Stater i denne Union; men ingen ny Stat maa dannes eller oprettes indenfor en anden Stats Jurisdiktion, eller nogen Stat dannes ved en Forening af to eller flere Stater eller Dele af Stater, uden de paagjældende Staters Legislatures og Congressens Samtykke.

2. Congressen er bemyndiget til at raade over og til at fastsætte alle de fornødne Regler og Bestemmelser angaaende de forenede Staters Territorium og øvrige Eiendom, og Intet maa i denne Constitution fortolkes til Præjudice for de forenede Staters eller nogen enkelt Stats Rettigheder.

4de Affsnit.

1. De forenede Stater skulle garantere hver enkelt Stat i denne Union en republikansk Regjeringsform og beskytte de enkelte Stater mod fiendtlige

Overfald, samt, efter Opfordring fra den lovgivende eller udøvende Magt (naar den lovgivende Magt ikke kan blive sammenkaldt), mod indvortes Vold.

5te Artikel.

1. Naar to tredie Delen af begge Huse finder det fornødent, skal Congressen foreslaae Amendementer til denne Constitution; eller ogsaa paa Opfordring af Legislaturerne for to tredie Delen af de enkelte Stater, sammenkalde et Convent til at foreslaae Amendementer, hvilke, i begge Tilfælde, i alle mulige Henseender skulle have fuld Gyldighed, som Dele af denne Constitution, naar de ratificeres af Legislaturerne for de tre fjerde Dele af de forskjellige Stater eller af Conventer for de tre fjerde Dele af disse, alt eftersom Congressen foreslaaer den ene eller den anden Maade for Ratificationen; kun kan intet Amendment, som stilles inden Aaret 1808, forandre den første og den fjerde Paragraph i den første Artikels niende Afsnit; ligeledes kan ingen Stat uden sit Samtykke berøves sin lige Stemmeret i Senatet.

6te Artikel.

1. Alle Gjelds- og andre Forpligtelser, som ere indgaaede for denne Constitutions Antagelse, skulle være ligesaa bindende som de forenede Stater under denne Constitution, som under Confederation. *)

2. Denne Constitution og de i Overeensstemmelse med den i de forenede Stater udstedte Love skulle, tilligemed de Traktater, der ere eller blive indgaaede under de forenede Staters Authoritet, være Landets overste Lov, og Dommerne i de enkelte Stater skulle være bundne ved den, om end Noget i de enkelte Staters Constitutioner eller Love maatte stride derimod.

3. De ommeldte Senatorer og Repræsentanter, Medlemmerne af de enkelte Staters Legislature, samt alle executive og judicielle Embedsmænd, saavel i de forenede Staters som i de enkelte Staters Tjeneste,

*) Under Foreningen med England.

skulle ved Gæd eller Løste forpligte sig til at opretholde denne Constitution; men ingen religiøs Forsikring skal nogensinde udfordres til at beklæde nogen som helst Bestilling i de forenede Stater.

7de Artikel.

1. Ratificationen af Conventerne for ni Stater skal være tilstrækkelig til denne Constitutions Oprettelse mellem de Stater, som saaledes ratificere den.

Givet i Conventet med de forenede Staters eenstemmige Samtykke, den syttende September, Aar efter Herrens Byrd, et tusinde syv hundrede og syv og halvfjerdsindstyve og i de forenede nordamerikanske Staters Uafhængigheds tolvte Aar.

Til Bekræftelse have vi Undertegnede underskrevet vore Navne.

Georg Washington,

Præsident og Deputeret for Virginien.

New Hampshire.

John Langdon.

Nicholas Gilman.

Massachusetts.

Nathaniel Garmann.

Rufus King.

Connecticut.

William Samuel Johnson.

Roger Shirmann.

New-York.

Alexander Hamilton.

New-Jersey.

William Livingston.

David Bearley.

William Paterson.

Jonathon Dayton.

Pennsylvanien.

Benjamin Franklin.

Thomas Mafflin.

Delaware.

Georg Read.

Gunning Bedford jun.

John Dickenson.

Richard Bassett.

Jacob Brom.

Maryland.

James M. Henry.

Daniel af St. Ihs. Joniser.

Daniel Cairot.

Virginien.

John Blair.

James Madison jun.

Nordcarolina.

William Blonudt.

Richard Dobbs Spaight.

Hugh Williamson.

Sydcarolina.

John Rutledge.

Ch. Catesworth Pinckney.

Robert Morris.
George Clymer.
Thomas Fitzsimans.
Jared Ingersoll.
James Wilson.
Gouverneur Morris.

Charles Pinckney.
Pierce Butler.
Georgia.
William Jew.
Abraham Baldwin.
in fidem William Jackson,
Secretair.

Amendementet til Constitutionen.

Art. 1. Congressen maa ikke udstede Love, hvorved en herskende Kirke indføres eller den fri Religionsøvelse forbydes; ingen Love give, som indskrænke Tale- eller Trykkesfriheden eller Folkets Ret til fredeligen at forsamle sig og indgive Petitioner til Regjeringen, om at faa dets Klager afhjulpne.

Art. 2. Da en velordnet Militz er nødvendig til en fri Stats Sikkerhed, maa Folkets Ret til at have og bære Vaaben ikke indskrænkes.

Art. 3. I Fredstid maa ingen Soldat indkvarteres i et Huus uden Eierens Tilladelse, og i Krigstider kun paa den lovbestemte Maade.

Art. 4. Folkets Ret til at sikke sin Person, sit Huus, sine Papirer og Effecter mod ugrundede Randsagninger og Arrester maa ikke krænkes; og der maa ikke udstædes nogen Retsordre, uden efter skjellig, ved Eed eller Forsikkring understøttet Grund, og uden en nøiere Beskrivelse over det Sted, hvor der skal randsages og Personerne eller Tingene arresteres.

Art. 5. Ingen maa drages til Ansvar i Livs- og Presssager, uden efter den store Jurys Forlangende eller Kjendelse, med mindre han henhører til Land- eller Somagten, eller ogsaa til Militzen, naar denne er indkaldt til Tjeneste under en Krig eller Staten befinder sig i Fare; ei heller skal Noget for samme Forbrydelse to Gange kunne tiltales paa Liv og Lemmer og hverken i nogen criminel Sag kunne tvinges til at vidne mod sig selv, eller straffes paa

Liv, Frihed eller Gods, uden efter foregaaende Lovmaal og Dom; ei heller maa privat Eiendom benyttes til offentligt Brug, uden mod tilberlig Bederlag.

Art. 6. I enhver criminel Sag skal den Tiltalte være berettiget til at underkastes en hurtig og offentlig Forfølgning af en upartist Jury i Staten og Distriktet, hvor Forbrydelsen formeentligen er begaaen, hvilket Distrikt iforveien lovligen skal bestemmes; ligesledes skal han være berettiget til at underrettes om Beskyldningens Natur og Aarsag; til at blive konfronteret med Vidnerne imod ham; til under Straf at kunne stævne Vidner til at aflægge Forklaring til hans Forsvar, og til at erholde en Defensor.

Art. 7. I civile Sager, hvor Sagens Gjenstand overstiger en Værdi af tyve Dollars, forbeholdes Ret til at søges for en Jury; og ingen Sag, der er bleven behandlet for en Jury, kan atter foretages for nogen Ret i de forenede Stater, undtagen overeensstemmende med den civile Lovgivnings Forskrifter.

Art. 8. Overdrevne Caution maa ikke fordres eller overdrevne Mulcter paalægges, ligesaa lidet som grusomme og usædvanlige Straffe maa anvendes.

Art. 9. Opregnelsen i Constitutionen af visse Rettigheder skal ikke fortolkes saaledes, at andre Folket forbeholdne Rettigheder derved ophæves eller forkleines.

Art. 10. Den Myndighed, som Constitutionen ikke tillægger de forenede Stater eller ikke formener de enkelte Stater, forbeholdes respektive disse eller Folket.

Art. 11. De forenede Staters dømmende Myndighed skal ikke forstaaes saaledes, at den udstrækker sig til noget Spørgsmaal, der er anlagt mod en af de forenede Stater af en anden Stats Borgere eller af en fremmed Stats Borgere eller Undersaatter.

Art. 12. 1. Valgmændene skulle forsamle sig i deres respektive Stater, ved Ballottering*) vælge Præsiden-

*) Valgforretning.

ten eller Vicepræsidenten, af hvilke i det mindste den ene ikke skal være Indbygger af den samme Stat som de; de skulle i deres Stemmesedler nævne den, de stemme paa til Præsident, og i særskildte Stemmesedler den, de stemme paa til Vicepræsident, og de skulle forfatte særskildte Lister over dem, paa hvilke der er bleven stemt til Præsident, og over dem, paa hvilke der er bleven stemt til Vicepræsident, samt over Antallet af de Stemmer, hver Enkelt af dem har faaet, hvilke Lister de skulle underskrive, attestere og oversende forseglede til Sædet for de forenede Staters Regjering, adresserede til Præsidenten i Senatet, som i dette og i Repræsentanthusets Nærværelse skal aabne Certificaterne, hvorpaa Stemmerne skulle tæles; den, som har de fleste Stemmer til Præsident, skal være Præsident, dersom et saadant Stemmeantal er en Majoritet af samtlige udnævnte Balmænds Antal; og dersom Ingen har en saadan Majoritet, skal Repræsentanthuset strax ved en Ballotering udvælge til Præsident den af de Tre, som paa Stemmelisterne har det største Antal Stemmer, til Præsident. Men ved Valget af en Præsident skal der vøteres efter Stater, saaledes, at hver enkelt Stats Repræsentanter tilsammen kun have een Stemme; det dertil fornødne Antal skal bestaae af et eller flere Medlemmer fra i det mindste de to tredie Dele af Staterne og til et Valg udkræves en Majoritet af samtlige Stater. Og dersom ikke Repræsentanthuset har valgt en Præsident, naar et saadant Valg tilkommer det, indtil den næstkommende 4de Marts, skal Vicepræsidenten fungere som Præsident, ligesom i Tilfælde af Præsidentens Død, eller naar han ellers ifølge Constitutionen bliver udgytig.

2. Den, som har de fleste Stemmer til Vicepræsident, skal være Vicepræsident, dersom et saadant Stemmeantal udgjør en Majoritet af samtlige udnævnte Balmænds Antal; og har Ingen en saadan

enede Stater og ladet sig indregistrere; har han efter den bestemte Frist efter Lovens Bestemmelse gjentaget denne sin Erklæring — til Beviis for hvilket vedkommende Attester vedlægges — og ansøger nu ærbødigst den ærede Ret om formelig Optagelse til Borger af de forenede Stater."

Ved Optagelsen selv maa endnu følgende Erklæring udstedes og beediges: "Jeg Undertegnede erklærer, at jeg trofast vil understøtte de forenede Staters Constitution og vise Lydighed mod deres Love. Jeg frasiger mig endnu engang al Forbindelse med fremmede Fyrster og Stater og overhoved med al tidligere landsherlig Myndighed. Men især frasiger jeg mig endnu engang høitidelig enhver Forpligtelse mod min forhenværende Herre, Kongen af N. . . , og enhver Forbindelse med samme og giver udtryffeligt Afkald paa alle derfra hidrørende Titler og Udmærkelser, hvilket Alt jeg bekræfter med min Eed." — Efter Opfyldelsen af denne sidste Formalitet bliver da hans Borgerdiplom udfærdiget.

Et Politivæsen, som det, der almindelig eksisterer i Europa, gives ikke i de forenede Stater, og man kunde vel ønske dem, at de endnu ikke paa lang Tid maatte faa Brug for et saadant. Man kan her reise omkring i Landet uden næsten at see en eneste Politieembedsmand, undtagen i Retsmoderne og Bureauerne. Bistnok bliver et velordnet Politi — om just ikke i europæisk Skikkelse — mere og mere nødvendigt i de store Byer og deres Omgivelser, men det er dog tvivlsomt, om det til visse Tider vilde være i Stand til at opretholde Roligheden, om det end fremtraadte i betydeligt Antal, eller om ikke dets Fremtrædelse just vilde gyde Olie i Ilden og gjøre Ondet værre, eller om det ikke maaskee, netop naar dets Indskriden var allernødvendigst, vilde forestille sig uvidende og forholde sig passiv. Folkebevægelser i Amerika ere af en nogen særegen Natur; lettest og

stikkest dæmpes de, naar nogle rebellige Borgere be-
 hjerttet træde imellem. — Pasvæsenet er, uagtet der
 maaskee ikke i noget Land bliver reist saa meget som
 i de forenede Stater, dog endnu ikke bleven anseet
 nødvendigt for de Hvide. Man antager, at Fleer-
 tallet af de Reisende bestaaer af stikkelige Folk, og
 vil ikke, for nogle Uordentliges Skyld, give samme
 til Priis for en heel Deel besværligt Bryderi. Selv
 ved de største Følkesforsamlinger, ved Følkesfester og
 offentlige Optog, ved og i Theatrene og andre offent-
 lige Steder ansees Politiets Nærværelse for unødven-
 dig. Den natlige Rolighed haandhæves af Vægtene,
 der vælges af Borgerne. Intet bevæbnet Politi vaa-
 ger over Søndagens Høitideligholdelse, og dog bliver
 den vel neppe noget Sted feiret roligere og værdigere
 end i Amerika. Intet Politi speider og snuser om-
 kring efter om der her og der spilles om Penge, og
 dog er denne Bedrift foragtet i Amerika og kan ikke
 finde Sted blandt Folk, der gjøre Fordring paa sine
 Medborgeres Agtelse. Den strænge offentlige Mening
 er den almægtige Politimester, og alle brave Borgere
 ere dennes tro Tjenere. Enhver regner det sig her
 til en Ære i visse Tilfælde at være Angiver. Enhver
 gjør sig her Umage for rastløs at forfølge Overtræ-
 deren af de Love, som den offentlige Mening har
 sanktioneret, og at faae ham afftraffet, og sjelden
 mislykkes en saadan Bestræbelse. Deraf den fuld-
 komne Sikkerhed for ethvert ulaaset Huus, selv i de
 meest affidesliggende Kroge af de organiserede Sta-
 ter. Deraf Sikkerheden for den ensomme Vandrer
 ved Dag og Nat i de tykkeste Skove; ikkun i de store
 Stæder og deres Nærhed formaaer den ikke tilstræk-
 keligen at virke.

I Amerika hævede sig meget snart mange Stem-
 mer mod den dertil overførte yderst strenge engelske
 Straffelov. Det i Aaret 1778 gjorde Udkast til Sta-
 ten Pennsylvaniens Forsatning indeholder allerede

Bestemmelse om, at Straffene skulde i Fremtiden i nogle Tilfælde være mindre grusomme, og at haardt Arbeide i Fængslerne skulde indføres som Straf for store Forbrydelser. Kort Tid efterat Freden var sluttet, blev en Deel af det i Forsætningen udtalte Røste opfyldt ved en Lov, der afskaffede Dødsstraffen for nogle mindre svære Forbrydelser. Til Opfyldelse af den anden Deel sammentraadte derpaa et Selskab af ædle Menneſkevenner den 8de August 1787 og grundede „Foreningen til Formindskelse af Elendigheden i de offentlige Fængsler (The Philad. Society for alleviating miseries of public prisons).“ Dette under den ærværdige Biskop White's Forsæde dannede Selskab udnævnte strax en Committee til Undersøgelse af Fængslerne i Filadelfia. Endnu i samme Aar overrafte det Legislaturen i Pennsylvanien en Petition om Afskaffelsen af den Skamløshed og forargelige Scener befordrende Bestemmelse i Loven af 1786, ifølge hvilken Straffangerne i Lænker og med afstaaet Haar maatte feie Byens Gader. Det erklærede sig fast overbevist om, at Indspærren ved eensomt Arbeide vilde virke meget kraftigere til Forbedring, end den Straffemaade, hvorved Fangerne maatte udføre offentligt vanærende Arbeide.

I det følgende Aar lod Selskabet trykke et Skrift: „Om Bygningen og Bestyrelsen af Fængsler,“ der ogsaa blev uddeelt blandt Statens Embedsmænd, og et Aar efter indkom det til Legislaturen med et fuldstændigt Udkast til en Forbedring af Fængselsvæsenet. Som en Følge af disse Foranstaltninger lod endelig Statens lovgivende Forsamling et Statut udgaa den 5te April 1790, der ei alene formildede Straffene for forskjellige Forbrydelser, men ogsaa bevilgede Penge til Opførelse af et Fængsel med eensomme Celler. Fremdeles blev den hele Anstalt stillet under Opsigt af Fængselsinspektorer, der tidligere ikke havde fungeret som saadanne, og som ved Byraadet skulde

vælges blandt de meest anseete, redeligste og menne-
 sketjærligste Indvaanere i Philadelphia.

Saaledes vare nu to Hovedstridt gjorte til Fæng-
 sernes fremtidige Forbedring. Først blev der ved
 Indførelsen af Fængselsinspektorer, hvilken senere ef-
 ter Philadelphias Exempel paafulgte i alle nordamerikanske
 Strafanstalter, opnaaet et hensigtsmæssigt Middel
 mod den Slendrian og Slevhedsaand, som hos gamle
 Fængsels-Embedsmænd, ved den lange uafbrudte Ud-
 førelse af sine just ikke meget behagelige, men tvært-
 imod ofte yderst ubehagelige og tunge Pligter, lidt ef-
 ter lidt pleier at gøre sig gjældende; dernæst og ho-
 vedsagelig blev et stort Fremstridt gjort ved den fuld-
 komne og vedvarende Adskillelse af Fangerne og ved
 sammes uafbrudte hensigtsmæssige Bestjæftigelse, hvilke
 begge Dele altid har været Grundvolden for en fuld-
 stændig og hensigtsmæssig Fængselspleie, og som begge
 maa ansees som aldeles nødvendige Betingelser for
 Forbrydernes sande Forbedring.

Det Besluttede blev udført, men det var ikke længe
 tilstrækkeligt. Antallet af de optagne Fanger havde i
 de første Aar i Gjennemsnit udgjort omtrent hundrede
 aarligt; efter Aaret 1795 tiltog imidlertid med den
 hurtig vorende Befolkning ogsaa Forbrydernes Antal.
 Det forøgedes bestandigt, saa at der i Aarene fra
 1816 til 1820, da Antallet af Forbrydere, ligesom
 paa samme Tid i Europa, ved Afskedigelsen af en
 Mængde forvovne Karle, der hidtil vare blevne holdte
 i Lønne i Armeerne og paa Krigsflaaderne, tiltog
 i en overordentlig Grad, aarligen i Gjennemsnit blev
 afgiven 362 Fanger til den philadelphiske Strafanstalt.
 Alle trufne Indretninger vare nu ikke mere tilstrække-
 lige. Det var ikke længere muligt at bestjæftige en
 saadan Mængde i enkelte Celler, og saaledes var da
 det med saa megen Noie udkastede og iværksatte Sy-
 stem for den fuldkomne Adskillelse af Forbryderne og en
 derved tilveiebragt Forbedring af samme faktisk ophævet.

Men den egentlige Mening — sat i Bevægelse ved disse Omstændigheder, ved Utilstrækkeligheden af den enkelte Fængselsbygning, og ved den i Nabolstaten Newyork begyndte Fængselsforbedring — udtalte sig i Filadelfia levende for Opførelsen af nye Strafanstalter. Der blev raadslaaet derom og flere Forskninger indgivne til den lovgivende Forsamling. Endelig udgav denne den 20de Marts 1821 en Lov, der bestemte Opførelsen af den meget omtalte nye Strafanstalt for det østlige Pennsylvanien ved Filadelfia.

Grundstenen til denne Bygning blev lagt den 22 Mai 1823, og i Aaret 1825 vare tre af syv Floie, som den skulde indeholde, færdige. Da opstod fra flere Sider Tvivl om Gavnligheden af den valgte Plan, og Fortsættelsen af Bygningen standsede. Efter moden Overveelse overbeviste man sig dog om, at de opstillede Betænkeligheder ganske manglede Erfaringens holdbare Grundvold, og støttende sig herpaa, emanerede den afgjørende Lov af 28de Mai 1828. Den bestemte Fuldførelsen af Bygningen efter den oprindelige Plan og forordnede en succesfuld Belægning af de tre færdige Floier med Fanger, hvilken tog sin Begyndelse den 25de Oktober s. A. Bygningen af de øvrige fire Floie fortsattes fra den Tid usforstyrret, og blev endelig i Aaret 1836 lykkelig fuldført af Anstaltens Bygmester, Hr. John Haviland. Den hele Bygning indeholder nu 586 Celler, enhver stor nok til at give Fangen, som deri finder alle sine Fornødenheder tilfredsstillede, et Sovestæde for Natten og et tilstrækkeligt Arbejdsrum for Dagen.

Denne berømte nye Strafanstalt (Penitentiary) for den med noget over en Million Indbyggere østlige Deel af Pennsylvanien, ligger paa Nordvestsiden af Staden Filadelfia, i Nærheden af Columbia-Jernbanen, 96 Fod over Flodhøiden af Delaware. Den er omgivet af en 30 Fod høj Muur, der ved Fundamentet er 12 og øverst 3 Fod tyk. Det Rum, som

den omslutter, udgjør, da hver af de fire Sider er 670 Fod lang, ti Akres. I de fire Hjørner af Ringmuren staa 50 Fod høie ottekantede Taarne. Det Hele er opført af Granit, og har med sine Taarne, Tinder og Platformer ganste Udseende af en uhyre gothist Ridderborg. I Midten af den sydlige Front staar den 200 Fod lange og 20 Fod brede Indgangsbygning. Den har i Midten et ottekantet, 80 Fod høit Taarn med Uhr og Stormklokke, ligeover den Port, hvorigjennem der alene tilstedes Indgang; i dens begge Ender ere to firkantede, 50 Fod høie Taarne, som ved en 40 Fod høi Formuur, der, ligesom Bygningen selv er opført i gothist Stil og forsynet med Tinder, staa i Forbindelse med denne. Denne eneste Indgang er foran og bag forsynet med Portfloie af stærke Egeplanter, der ere tæt beslaaede med Jernspidser, og i Midten med et uhyre Faldgitter af Jern. Begge Porte blive aldrig aabnede paa samme Tid, saa at enhver ind- og udfjørende Vogn altid maa standse noget mellem dem; i Nødsfald kan ogsaa Faldgitteret med Lynets Hurtighed nedlades. Paa venstre Side af Indgangen findes nedenunder Bolig for Portneren og i de to øvre Etager Fængselsinspektørernes Forsamlingsværelse samt Bolig for Anstaltens Forstander; bagenfor ligger, omgiven af en særstilt Muur, Forstanderens Have. Den høire Side af Indgangsbygningen indeholder Bureau og Boliger for flere Underopsynsmænd og for en Læge-Assistent, der tillige er Apotheker. I Kjelderetagen, ligesom ogsaa i en ligeoverfor Forstanderens Have liggende Gaard findes Forraadskammerne og Bæstehuset, og i et særstilt lidet Huus Af- og Paaklædnings- samt Bædværelset for nyoptagne Fanger, Alt indsluttet og affondret ved Mure.

Fra denne Indgangsbygning fører mod Nord en bred brolagt Vej hen mellem to Mure til den ottekantede Mellem- eller Bagtbygning, der er 40 Fod

lang. Dens Kjelderetage udgjør en eneste Hal, forsynet med otte Floidøre med Glasvinduer, af hvilke den ene gaar ud til den fra Indgangsbygningen førende Bei, de øvrige derimod føre til de syv Cellefloie for Fangerne. I den øvre Etage af denne Mellembygning befinder sig et stort Bassin, hvorfra Cellerne forsynes med det fornødne Vand, og over denne et Taarn med et Galleri paa den udvendige Side, for herfra at iagttage Fangerne i de to Timer af Dagen, da de slippes ud i deres Spadseregaarde. Fra hver af Mellembygningens syv Udgange strække sig bedækkede Gallerier indtil Begyndelsen af de syv Fangesfloie. Fire af disse Floie, der løbe mod Hjørnerne af den Firkant, som danner det hele Anlæg, ere naturligtvis noget længere end de andre, og have paa hver Side af den i Midten gaaende Korridor 34 Celler; de tre derimod, der gaa i lige Retning mod Firkantens Sider, have paa hver Side kun 25 Celler.

Naar disse syv Floie, saaledes som Tilfældet er med de fire sidstbyggede, havde hver to Etager, saa vilde Anstalten i det Hele tælle 814 Eneceller og altsaa kunne optage ligesaa mange Fanger, nemlig i hver af de tre lige ud gaaende Floie 100, og i hver af de skraa løbende 136. Men da man først under Bygningen, der med mangfoldige Afbrydelser varede i femten Aar, og idet man efterhaanden vandt mere og mere Erfaring, er kommen til sikre Resultater, saa er Antallet af Cellerne blevet mindre; det udgjør nemlig kun 586, hvilket især følgende Omstændigheder bevirkede. De tre først byggede Floie, tilhøre af Indgangen, staa formodentlig de bag Cellerne anlagte Spadseregaarde meget længere fra Mellemhallen, end de senere byggede, og ere ved 90 Fod lange Gange satte i Forbindelse med denne. De have derfor ikke, som disse, 35 Celler i hver Række, men kun 19. Og saa kunde man i de ældre Floie, netop paa Grund af hine Gaarde, kun opføre een Celleetage, medens de senere

opførte Floie, for hvilke ingen Gaarde anlagdes, fi to Etager. Af de 586 Floie, som den hele Bygning nu indeholder, ere 350, hvoraf kun 14 ingen Gaard have, i nedre og 236 i øvre Etage.

De fire sidst opførte, som følge af de gjorte Erfaringer meget bedre indrettede Floie, og blandt disse især den syvende, der blev bygget fra 1834 til 1836 kunne ansees som monsterværdige. Den gjælder der for ogsaa fornemmelig den Beskrivelse, vi nu vill give af Cellerne, hvilke kun i de tre ældste Floie have Gaarde, med Døre, der umiddelbart føre ud til samme, hvorimod man i de nyere, der mangle Gaarde, kommer lige fra Mellemgangen.

Længden af de nyere, mod Midten gaaende Floie udgjør 230 og af de, der løbe ud mod Hjørnerne 310 Fod. Da nu Forbindelsesgangen er 40 Fod lang og den halve Gjennemsnit af Mellemhallen udgjør 20 Fod, saa er den største Afstand fra Midten af Hallen til Enden af den længste Floi 370 Fod og altsaa ingenlunde for stor for Tagttagelsen fra Centrum af. Bredden af Floiene udgjør 48 Fod. I Midten af dem løber en Gang, der faar sit Lys ovenfra gjennem Vinduer af en Fods Bredde, hvilke ere anbragte i Taget og i det under samme værende Muurværk i en Afstand fra hverandre af 20 Fod. Den indvendige Høide af Floibygningerne fra Grunden til Taget udgjør 28 Fod. De ydre Mure ere 27 Tommer tykke og bestaa, ligesom ogsaa Gulvene i Cellerne og Gangene, udvendig af store Granitstykker, indeni derimod af Granit, der er flaaet i smaa Stykker og overgydt med Kalk (Robble-work). Gulvet i Cellerne er belagt med 10 Tommer tykke Steenplader af en saadan Størrelse, at de naa tværs over samme, fra Midten af den ydre Muur til Midten af den indre Skillevæg, hvorved et Udbrud er gjort umuligt, og over disse Plader ligge desuden Egeplanker af 2 Tommers

Lykkefølelse. I undre Etage ligger Gulvet i Mellemgangen 5 Tommer høiere, end i Cellerne.

Mellemgangen i underste Etage er 10 og i den øvre 15 Fod bred. Det paa denne Maade $2\frac{1}{2}$ Fod frit liggende Loft i de undre Celler bærer de langs de øvre løbende Korridorer, hvortil smale Steentrapper føre fra Enden af Fleien. Ligesom de underste Celler indentil springe $2\frac{1}{2}$ Fod længere frem end de øvre, saaledes gaa de ogsaa paa den ydre Side 2 Fod længere frem. Dette var nødvendigt for i de nedre Celler at kunne faa anbragt Vinduer, hvorigjennem Lyset falder ned ovenfra i skraa Retning, og som, indfattede i Jernrammer, ere 12 Tommer lange og 4 Tommer brede. Ved Forskjelligheden af Etagerne ere Cellerne i den undre 16 Fod lange, $7\frac{1}{2}$ Fod brede og 9 Fod høie; de øvre ere derimod kun $11\frac{1}{2}$ Fod lange, $7\frac{1}{2}$ Fod brede, og, da Loftet ligger skraat, paa den ydre Side 9 og paa den indre 15 Fod høie. Belysningen af de øvre Celler skeer paa samme Maade som i de undre, nemlig ved at Lyset falder skraa ovenfra (Sky-light).

De langs de øvre Cellerækker løbende Korridorer ere 2 Fod brede, have mod Mellemgangen et Gitterværk og langs dette en Jernvei. Paa denne farer en liden Vogn, af Brede som Hulingen i Mellemgangen, frem og tilbage mellem Korridorerne og Cellerne, for at uddele Episerne, og indeholder i tre adskilte Afdelinger Brød, Kjød og Grønsager, hvormed en Opvarter fylder enhver Celleboers Skaal gjennem en Luge, som er anbragt i Cellederene.

Hver Celle har $4\frac{1}{2}$ Fod høie og 2 Fod brede Døre. Den ydre er af Træ forsynet med et lidet Rigeul, forat man kan iagttage Fangen; den indre bestaar af Gitterværk af smedet Jern og har en Luge, 8 Tommer bred og 5 Tommer høi, der ved Uddeling af Arbeidsmaterial, af Vask og Rensningsmidler slaas ned,

og hvorpaa da det, der er bestemt for Fangen, sættes og af ham borttages.

Til Cellerne's Opvarmning, der stæer ved varmluft, er et Rør anbragt i den forreste Muur af Cellerne. Dog vilde Opvarmning med varmt Vand vistnok være at foretrække, fordi det er en flattere Lydleder, hvorved, som Hr. Wood, denne Anstalts Bestyrer, bemærkede, Rørene's Abning, hvor de ender maatte have en Brede af 9 Tommer.

Til Luftning kommer den kolde Luft gennem et Rør ind i de øvre Celler. Dette Rør begynder ved den ydre, fra Cellefloien udstaaende Kant af Skille muren og gennem den ydre Muur af Cellerne op til Gulvet af den øvre Cellerække, gennem hvilket de med en firkantet Abning udmunder i Cellerne.

Til Natteleie befinder sig i Cellerne paa den indre korte Side af samme et ved Hovedenden til Bæggen befæstet, om Dagen opslaaet Sengested af Træ. I denne Stilling bliver det fastholdt ved Bridere, der ere fastgjorte i Muren, om Natten derimod nedslaaet og hviler da paa Fodder, som ere anbragte i den anden Ende.

For stedsse at tilvejebringe det for Fangen nødvendige Forraad af friskt Vand, findes paa den indvendige Side af Cellen en Hane, hvorved han til enhver Tid kan forskaffe sig Vand til Drikke og Reenlighed. Paa den samme Muurvæg er ogsaa Abningen til Opvarmningen.

Af Huusgeraad indeholder hver Celle, foruden det nævnte faste Sengested, en Skammel eller andet Arbeidsredskab, et lidet Bord, et til Bæggen befæstet Bræt, for derpaa at kunne lægge Arbeidsstof, Spise og Drikkekar, Bøger o. s. v. Paa Bæggen findes Træknagger til at hænge Klæder paa.

De Smaagaarde, der stode til Cellerne, ere 15 Fod lange og 8 Fod brede, ligesom Cellerne selv. De indsluttes paa tre Sider af en 12 Fod høi Muur.

Udgangen fra Cellerne i Gaardene er forsynet med to Døre, den indre af Bitterværk, den ydre af Træ, hvilken sidste i varmt Veir undertiden lades aaben. Fra Anstaltens ydre Gaard fører ligeledes en Dør ind til hver af de smaa Gaardspladse. Alle disse Indretninger, der have Hensyn til Sellegaardene, findes dog kun i de først byggede Fleie; senere har man opgivet dem. Ved nogle Celler har man lagt Trætag over Gaardspladsene og i det saaledes vundne Rum anbragt et Ildsted med Skorsteen. Disse Rum benyttes da af de Fanger, der drive Haandværk, som udfordre en større Plads, som Snekere, Bødkere Smede o. s. v.

Anstaltens Bestyrelse bestaar af et Raad af 12 Inspektorer, der, for saavidt som muligt at forebygge den skadelige Indflydelse af politisk Sympati eller Antipati, sædvanlig vælges af Dommerne, da disse i de fleste Stater ikke verke saa ofte som de øvrige Embedsmænd. Disse Inspektorer have ingen Løn, og vælges stedsse blandt de mest agtede Borgere i Staden eller Omegnen. De beklæde sit Embede i fire Aar, og ved Dødsfald eller ved frivillig Udtrædelse af en af dem, besætte de samme Mænd, der have valgt de Udtrædende, igjen den ledige Plads. Aarligen udtræde tre Inspektorer, saa at det hele Raad forøges hvert fjerde Aar. Inspektorerne vælge af sin Midte en Formand, en Kassierer og en Sekretær. Over Forhandlingerne føres en Protokol. Deres ordentlige Møder finde Sted en Gang maanedlig, de overordentlige derimod saa ofte det ansees nødvendigt. Inspektorerne udnævne Fængslets Opsynsmand, Lægen, Bogholderen og ligesaa Opsynskonen for de kvindelige Fanger; de bestemme Lønnen for disse som overhoved for alle Anstaltens Embedsmænd. Hver Maaned have tre af dem det specielle Opsyn over Anstalten; disse ere forpligtede til at besøge den i det mindste to Gange ugentlig, for at overbe-

vise sig om, at alle Embeds- og Bestillingsmænd opfylde sin Pligt og at intet Underfløb af noget som helst Slags finder Sted. Ogsaa bivaaner stedse en af de Søndags-Gudstjenesten. De afslutte alle Kontrakter om Leverancer eller Arbejder for Anstalten, saavel som med Hensyn til Fangerne's Bestjæftigelse, og bestemme Udgifterne. De kunne forhøre enhver Embedsmand og overhovedt Enhver i hvad der vedkommer Anstalten, desuden paaligger det dem, at giennemga Bøgholderens Regnskaber.

Anstaltens første Embedsmand er Forstanderen (Varden), der dagligen maa besøge enhver Celle, de kvindelige Fangers i Forening med Opsynskonen. Over Alt, hvad der foregaar i Anstalten, paaligger det ham at føre en Dagbog. Under Opsynskonen staa umiddelbart alle kvindelige Fanger; hun selv er igjen underordnet Forstanderen, hvilket imidlertid ikke indskrænker det ved hende udelukkende Opsyn over de kvindelige Fanger.

Fængselsopsynsmændene (Keepers) maa idetmindste dagligen tre Gange besøge de til dem anbetroede Sæller, uddøle Spisen og have Opsyn med Fangerne's Arbejde. Naar de bemærke, at en Fange ei befinder sig vel, maa de øieblikkelig derom underrette Forstanderen og Lægen. — De vælges stedse saaledes, at enhver af dem benyttes som Værksmester for et af de Haandværk, der drives i Anstalten.

Lægen har dagligen at besøge enhver Syg; desforuden maa han ugentlig to Gange besøge alle Sæller, og anordne i Henseende til Kost, Pleie &c., hvad han finder nødvendigt.

Fængselspræstens Stilling er lig Lægens. Han virker ved Siden af Søndags-Gudstjenesten ved Besøg i Sællerne, ligesom ogsaa ved Religionsundervisning hos enhver enkelt Fange.

Enhver indbragt Straffange bliver efter sin Indtrædelse i Anstalten strax ført til Bureauet; her bli-

ver han forhørt og hans Navn, Alder, Forbrydelser
 ic. indført i Registret. Fra nu af nævnes han kun
 ved det erholdte Nummer og hans egentlige Navn er
 saalænge Straffetiden varer ligesom udsløttet. Der-
 efter føre to Opsynsmænd ham ind i dette lille Huus
 i Indgangsbygningens Gaard. Her bliver han af-
 klædt og hans Haar kort afstaaet, hvorpaa han va-
 skes og iføres Straffangernes Dragt. Derefter træk-
 ke Bøgterne ham en ugiennemsigtig Kappe over An-
 sigtet og fører ham mellem sig til Fængselsbygningen,
 hvor han modtages af Forstanderen med en kort Ta-
 le, ved hvilken denne formaner ham til stedse nøie at
 efterleve Huusordenens Forskrifter. Nu bliver Fan-
 gen ført ind i sin Celle; her bliver Rappen tagen
 af ham og han bliver nu tilbage alene inden dens
 fire Mure, uden Bestjæftigelse af nogensomhelst Art,
 overladt til sig selv og sine Betragtninger.

Først efter nogen Tids Forlob faar Fangen Be-
 søg af Forstanderen, sin Bogter, en af Inspektorerne,
 Præsten og Vægen. Sædvanlig pleier han meget
 snart at ytre Ønske om at erholde en Bestjæftigelse,
 der kan forjage Kjedsomheden og de Betragtninger,
 som det stille, eensomme Liv fremkalder. Anvisnin-
 gen dertil følger imidlertid ikke øieblikkelig, men først
 efterat Forstanderen ved daglige Besøg har overbe-
 viist sin om, at Eensomheden begynder at formilde
 Fangens Sindstemning og fuldkommen at lade ham
 føle sig nuværende Stilling. Saaledes bliver det
 som en Fornødenhed ønskede og som en Gavnst for-
 langte Arbejde først bevilget efter gjentagen Begjæ-
 ring. Den mellemliggende Tid varer fordetmeste kun
 nogle Dage, har idetmindste aldrig udgjort over to
 Uger, og Fangerne stemme overeens deri, at dette
 har været den kvafuldste Tid af deres hele Fan-
 genskab. — Alt hvad der bliver talt med Fangen af
 de nævnte Personer, som alene besøge ham, er kort
 og kun indskrænket til det Nødvendige og hvad der

angaar hans egen Tilstand. Men aldrig faar hverken mundtlig eller skriftlig Underretning om hvad der udenfor hans Cellerum foregaar i hans Nærhed eller i den hele øvrige Verden. Vel bliver det ham under tiden senere tilstaaet som en Belønning, skriftlig at give sine Slægtninge Kundskab om sin indvirkende Tilstand, men aldrig maa Meddelelser fra den Side gives ham.

Nu begynder Undervisningen i den af Fangevalgte Bestjaetigelse, der, hvis han ei forstaar noget af dem, der udføres i Anstalten, læres ham af Værkmesteren. Fremskridtene ere sædvanligen hurtige, langt hurtigere end i fri Tilstand, fordi Fangeren, omend skjont han ei arbejder for sit Underhold, dog trykkes af Nødens og Selvbebreidelsens aandelige Brag som han søger at undvige. Kan han ikke læse, seer han ogsaa deri Undervisning, og ved Præsten og ved religiøse Bøger modtager han Belæring om den christelige Religion; han bliver derpaa opsporet til at tage dens Lærdomme og For skrifter i Betragtning, især med Hensyn paa sit forrige Liv og sin nærværende Sindstilstand, og i Religionen at finde Trost og Frelse.

Paa denne Maade afløser Ugen igjennem de tre første Dage den anden, og den kun til Gudstjenestens helligede Søndag gjør heri en Undtagelse. Paa den fjerde Dag bliver før Prædiken et Forhæng udspændt, efter Længden i Midten af Gangen mellem Cellerne, og Præsten tager derpaa Plads i den Ende af Gangen, der vender mod Mellemhallen. Alle de Celleredere, der føre ud til denne, aabnes halvt, og saaledes bliver det let for Præsten fuldkommen at blive forstaaet af Beboerne af en hel Flot, hvis Mure give et stærkt Gjenskyd. Den øvrige Deel af Søndagen — ellers i alle Fængsler, hvor ingen Afsondring af Fangerne finde Sted, den mest uheldbringende Dag i hele Ugen — hængaar for den pennsylvaniske Straf

fange med at tænke over hvad han har hørt, med opbyggelig Samtale med Præsten eller de Andre, der besøge ham, med at øve sig i at læse i lærerige Bøger, dels alene, dels med Bistand af Andre, naar han behøver en saadan.

Dette er en Uges Historie i det store østpennsylvaniske Fængsel, og saaledes gaar det hele Aaret igjennem og længere indtil hans Straffetid er udløben. Er Fangen ikke altfor fordærvet, saa kan det ei feile, at en saa eensformig og beroligende, men tillige arbeidsom Levemaade maa ytre en virksom og velgjerende Indflydelse paa ham og til Betsignelse for ham trænge dybt ind i hans sønderknuste Gemyt.

Livsstraffe anvendes aldrig i denne Anstalt, men i dets Sted Unddragelse fra Arbeidet eller Indspærring i dertil bestemte mørke Enceller. Her erholder Fangen hver 24 Timer ikkun $1\frac{1}{2}$ Pd. Brød og en Pot Vand, hvor altsaa den i Amerika saa tilvante, overalt ogsaa i Fængslerne saa rigeligt forekommende Kjødspise ganske mangler; sit Natteleie maa han søge paa Gulvet og han faar til dette Behov blot et Uldteppe; heller ikke bliver noget Arbeide tilstaaet ham.

Muligheden af at komme ud med disse saa Strafsfemidler, ved Siden af hvilke desuden ved ringere Forseelser Nægtelse af at benytte Gaardspladsen, eller Unddragelsen af Middagsspisen anvendes, forklares af, at der ingen Fristelse er tilstede til at overtræde de saa Love. Umuligheden af at undvige bliver snart indlysende for enhver Fange, men snarest for de kloge, dueligste og undertiden farligste blandt dem. Den Ulyst til Arbeide, som Fangen maaste har medbragt, bekjæmpes ved den endnu større Modbydelighed for at være alene med sine egne Grindringer, der ved den aldrig ganske undertrykte Jølelse for Ret og Uret stedse og gjentagende stille ham hans egen Skyld for Die. Det Smertelige i saadanne

Forestillinger vække Lyst hos ham til Arbejde; han lærer at finde Glæde i dets Fremgang, ogsaa fordi det sikrer ham hans Fremtid. Forsøg paa at benytte Arbejdet blot som Tidsfordriv, og at holde samme nøie i Ligevægt med den besværlige Riedsømhed — et Forehavende, som den erfarne Forstander snart kan opdage — medfører med Rette Straf, der nærmest gaar ud paa Unddragelse fra al Beskæftigelse.

Hvor Gellerne have Gaarde, iagttager man Fangerne, naar de befinde sig i samme, fra Centralbygningens Observationsværelse, og i de to dertil bestemte Timer om Dagen paasees, at aldrig to Fanger til samme Tid befinde sig i to ved Siden af hinanden liggende Gaarde. Den ene Time lader man nemlig afverlende Beboerne af alle med lige, og den anden Time dem af alle med ulige Tal betegnede Geller komme ud i Gaarden. Saaledes ligge altsaa stedsse en Gaard og to Skillemure mellem hver to Fanger, og disse kunne ei alene ikke se hinanden, men heller ikke uden at høre Stemmen tale med hinanden, og dette vilde let blive bemærket af Opsynsmanden.

Natteleie, som enhver Fange selv maa holde i Orden, bestaar, som allerede fortalt, i et opslaaende Sengested. Sengklæderne bestaa af en Straasæk og et vatteret Teppe; desuden faar enhver Fange om Sommeren eet og om Vinteren to uldne Tæpper. Af Lagener faar han to, hvoraf det ene ombyttes hver Uge, saa at de ei bruges længere end fjorten Dage ad Gangen.

Klædningen bestaar i en ved sin Farve udmærket Fængselsdragt. Mandfolkene's Klæder ere om Sommeren af Bomuld og om Vinteren af grovt Løi og bestaa af lange Beenklæder, Vest og Trøje. Sommerklædningen bliver ofte ombyttet og vasket. Kvindernes Klædning bestaar i Kjole, Trøje, Halsørklæde og Hue, Stoffet ligeledes afpasset efter Aarstiden.

Fangernes Bespisning staaer i Amerika, ligesom ogsaa de fri Beboeres, i Rigelighed langt over hvad der i Europa selv i de nordiske Lande er brugeligt i denne Henseende. Ja, Fangernes Kost har endog et Fortrin for den fri Befolknings derved, at den er sammensat af Produkter af saavel Plante- som Dyreriget, medens de sidste, vist ikke til Fordel for Sundheden, leve næsten af Kjød, der almindelig nydes tre Gange om Dagen. Ogsaa Fangerne have daglig sine tre varme Maaltider, hvilke i Filadelfia ere sammensatte paa følgende Maade: Til Frokost gives 1 Pund fint Hvedebrød og $\frac{1}{2}$ Pot Rakaodrikke, tilsat med Sirup. Til Middag daglig $\frac{3}{4}$ Pund ferskt Kjød uden Been, hvoraf er kogt Suppe, eller $\frac{1}{2}$ Pund Svinekjød, en Pot Suppe og Potetes efter Behag. Til Aften Maisgrød ligeledes efter Behag. Desuden faar hver Sellebeboer maanedlig nogle Pund Sirup, ligesom ogsaa Salt og Edike saa meget han ønsker til sin Epise og Drikke.

Det er den uafbrudte Orden, som Fangeren er underkastet i den Tid, han har at tilbringe i Anstalten, og som til samme Tid anvendes til Beskjæmpelse af det Ondes tilvante Herredømme saavelsom til en Tilvænnelse af det Gode og til Oplærelse i en ernærende Beskjæftigelse. Først i det andet Aar kan Fangeren blive indbringende for Anstalten, hvorfor ikke mindre af økonomiske end af moralske Grunde Straffetiden aldrig maa være kortere end to Aar. I denne Tid bliver Fangeren godt klædt og næret; kun Friheden og Selskabeligheden er ham berøvet. Men den fuldkomne Undværelse heraf, fornemmelig af den sidste, falder ham ogsaa ifølge alle deres Udsagn, der have været i denne og i andre Strafanstalter, saa tung, at han erklærer den for den frygteligste Straf, og vistnok aldrig bliver fristet til, saa godt han forøvrigt end havde det her, at ønske sig tilbage inden disse Mure.

Er nu endelig Frigivelsens Time kommen, sa bliver Fangen af Forstanderen og Inspektøren højtidelig formanet til fremdeles at være flittig og Fremtiden at opføre sig som et ærligt og retskaffen Menneske. Af Forstanderen modtager han desuden et Bidnesbyrd om sit gode Forhold og om den opnaaede Færdighed. Han faar nu igjen borgerlige Klæder og en liden Pengesum, der er tilstrækkelig til at tilfredsstille de nødvendige Fornødenheder for de første to eller tre Uger, i hvilken Tid han lettelig finder Arbeide og Fortjeneste. Saaledes udrustet træder han igjen ud i Verden. Ingen af sine Medfanger har han seet eller lært at kjende, og heller ingen af disse har seet ham eller erfaret hans Navn og Forbrydelser, hans Ophold i Strafanstalten maan nu have været saa længe den vil, og saaledes er han fuldkommen sikker for at blive forraadt af fordums Kammerater. Har nu det Gode og Færdigheden i Arbeide flaaet Rodder hos ham, saa træder han igjen ind i det menneskelige Selskab, ligesom nyfødt og beriget med Haabet om at være i Stand til fra nu af under Guds Bistand at vandre sin Livsbane i det valgte Kald, og saaledes gjøre sig værdig til en lykkelig Tilværelse og til at opnaa Lykksalighed i en høiere Verden.

Imidlertid kan en fra en saadan Strafanstalt i Amerika løsladt ogsaa vende tilbage til sit Hjem; man nærer ingen Fordom mod ham, fordi man holder et saadant Straffehuus for en sand Forbedringsanstalt. Enhver tager ham uden Betænkning i sit Huus og sit Arbeide, og sjelden skal man have hørt Aarsag til at angre det. Meget mere mistroisk er man her og maaske med Rette, mod løsladte saakaldte lette Forbrydere, og Forgivere og Dommere i Amerika; og maaske overalt kunne ikke nok advares om at fremgaa med den største Forsigtighed ved slige saakaldte lettere Forbrydelser og ikke at tage dem for

let. Disse forekomme hyppigst, de straffes ofte med nogle Dages eller Maaneders Indspærren eller Tvangsarbejde, og just fordi Fangerne dog snart igjen bliver løsladt, aneser man det ikke for nødvendigt eller umagen værd at gjøre et planmæssigt Forsøg med ham til Forbedring. Heller ikke er en Afsondring af saadanne Fanger vel mulig, og saaledes er det netop Flertallet af Forbryderne, der mindst holdes under Opsigt, fordi man ikke nok betænker, at et saadant Fangerkab let kan blive til en Kastens Skole for dem, idet de, just ved samme, komme i de fordærveligste Forholde og til de fordærveligste Erfaringer.

Forvaltningsomkostningerne ved den nye Strafsanstalt ere vistnok meget betydelige, uagtet Inspektorerne forvalte sit Væresembede uden Godtgørelse. Man kan imidlertid ikke andet end billige disse store Udgifter, da det kun paa denne Maade er muligt at vinde redelige og retskafne og derhos for saadanne Poster stikkede Mænd som Embedsmænd for Strafanstalten, og just deri ligger dog vel uden Tvivl en af de hovedsageligste Grunde for deres velsignelsesrige Virksomhed for de Ulykkelige, der hjemfalde til den, for Stat og Folk og for Menneskeheden. — Forstanderne for denne og lignende Anstalter i Amerika ere ofte, for eller efter sin Embedsfunktion, Officerer i Armeen, Dommere, Kongresmedlemmer &c. Forstanderen i Filadelfia erholder aarlig 1500 Dollars, enhver Opsynsmand og Overværksmester 600 Dollars, Underopsynsmændene 400 Dollars, Bogholderen 800 Dollars, Lægen 500 Dollars, Præsten 450 Dollars osv.

Dette er vistnok betydelige Summer, men intet har endnu i Amerika fundet en mindre og svagere Opposition, end sammes Anvendelse til et saadant Niemed og paa saadan Maade, hvilket ogsaa har været Tilfældet med den ved Anvendelse af uhyre Summer bevirkede Grundlæggelse af denne og lig-

nende Anstalter. Og dette er ei alene et Tegn paa at det forstandige amerikanske Folk har erkjendt, at disse Summer ikke ere bortkastede, men vel anvendte men det er ogsaa et Bevis paa, at der hersker i Sandhed kristelig Aand blandt dette Folk. Betragtningen af disse Anstalter gjer den deeltagende Tager og Menneſkeven næsten tilbøielig til at forson sig med alle øvrige Mangler ved den amerikanske Lovgivning og Justitsforvaltning. Med Rette bliver de beundrede, med Rette komme Afſendinge fra oplyste europæiske Stater til det unge Amerika, for at bese og undersøge dets Strafanstalter, thi uden tvivl ere de stiftede til at tjene alle lignende paa Jorden til Monſter

Nogle Bemærkninger om Skolevæsenet.

Det er Erfaringen, man maa spørge tilraade naar det gjælder om at ordne Samfundsforholdene paa den rette Maade. Hvis den theoretiserende Forstand under Behandlingen af Samfundsspørgsmaalene løsriver sig fra Erfaringens Rædsond, da bygger den et Huus, som styrter om ved det første Vindstød. Dette gjælder ikke mindre om Skolevæsenets Ordning end om ethvert andet Samfundsanliggende. Man maa altsaa ved Behandlingen af Skoleanliggendet, hvis rette Ordning i alle virkelig civiliserede Samfund for Tiden betragtedes som et af Tidens vigtigste Spørgsmaal, byggede paa Erfaringens sikre og uroffelige Grund. Men Erfaringen er ikke kun det, som En selv i Løbet af nogle Aar seer og hører i den snævre Kreds, hvori han selv færdes. At betragte en saadan individuel Erfaring som den Grundvold, hvorpaa der med Tryghed kan bygges, rober enten en grov Begrebsforverling eller en høj Grad af Hovmod. Nei, Erfaringen omfatter ikke blot det, som seer i vor Nærhed, men ogsaa det, som seer paa andre Steder, og det, som er skeet i tidligere Tider. Dette er den Erfaringens Kilde, hvoraf vi skulde øse; det er af den, at allerede vore Fæ-

dre have øst. Men hvad de saaledes have foresun-
det, have de ikke anvendt uden Videre og i samme
Skikkelse; de have prøvet det paa Forstandens Guld-
vægt, bortkastet det for sin Tid og sit Sted Ubrug-
bare og givet det Brugbare en videre Udvikling; de
have almindeliggjort og begrundet det Fundne ved
theoretiske Undersøgelser. Ved denne gennem mange
Slægter løbende Proces er det, at den individuelle
Erfaring efterhaanden bliver et underordnet Moment.
Men ikke alle Tiders og alle Folks Erfaring inde-
holder lige meget lærerigt. Jo kraftigere Udviklingen
hos et Folk har været og jo mere beslægtet dette
Folk er med vort eget, deels med Hensyn til Charak-
ter, deels med Hensyn til Institutioner, desto læreri-
gere og anvendeligere vil Erfaringen være for os.
Ogsaa med Hensyn til Skolevæsenet maa derfor Be-
tragtningen af den kraftige og frisindede, med os saa
nær beslægtede, angelsachsiske Folkestammes Forholde
være os af megen Bigtighed. Enhver Skoleven, En-
hver, som overhovedet interesserer sig for offentlige
Anliggender, vil derfor vistnok med Begjærlighed sø-
ge Anledning til at blive bekendt med det. Skrift,
hvis Titel er overskrevet denne Anmeldelse, et Skrift,
som neppe Nogen, efterat have gennemlæst det, vil
lægge hen uden med den Erkjendelse, at det er i lige
Grad underholdende og belærende. Jeg kunde der-
for ønske at anbefale Hr. Siljestrøms Bog til mine
Landsmænds Opmærksomhed; men jeg anseer det
for bedre at give den Anledning til at anbefale sig
selv. Jeg skal derfor tillade mig at meddele nogle
Brudstykker af den, saa kan Læseren selv see, hvad
han kan vente at finde i den. En Hovedsag ved en
saadan Skildring er det, med hvilket Blik Forfatte-
ren betragter Livet overhovedet; thi den, for hvis
Dine Alt er graat, seer kun graat, hvor han reiser,
om Verden er nok saa lys og grøn. Det Blik, hvor-
med Hr. S. betragter Livet, vil man paa Forhaand

bedst lære at kjende ved Gjennemlæsningen af Skriftets Fortale, hvis væsentligste Indhold jeg derfor her skal meddele.

„Intet tænkende Menneske kan med Rigeegysdighed betragte de nærværende politiske Bevægelser i Europa. Ingen kan uden Angstelse for Fremtiden spørge sig selv, hvorhen disse Bevægelser lede. Ingen kan, hvis han besjæles af nogen Følelse for de almene Vel, undgaa at reflektere over de Kræfter som ere virksomme i dem, og, om muligt, i nogen Mon søge at bidrage til at give dem Retningen mod et for Menneskeheden ønskeligt Maal.

Man maa ikke misforstaa mig, som om jeg skulde ansee nogen ny Samfundstheori for nødvendig i dette Dieblif, — endnu mindre, at jeg selv skulde have nogen saadan at give tilbedste. Det er ikke Theorier, man behøver. Kunde Verden lykkeliggjøre sig gennem Theorier, saa var visseelig Intet tilbage at ønske.

Det har derimod forekommet mig, at den nærværende Tid er særdeles skikket til at betragte de politiske Forholde simpelthen fra Erfaringens Synspunkt, og at, hvis der gives noget Land, hvor Friheden findes uden Oplosning og Orden uden Undertrykkelse, saa skulde det fremfor alt andet være magtpaaliggende at gjøre sig ret noie bekjendt med alle de Forholde og Omstændigheder, som i dette Land bringe saa overordentlig store Fordele.

Den almindelige Tænkemaade udtaler sig ikke utydelig i denne Retning gennem en Tendents hos den nærværende Tidssand, som, kjont mindre omfattet end flere mindre vigtige Fænomener, alligevel er i høieste Grad værd at lægge Mærke til og som heller ikke vil have undgaaet Nogens Opmærksomhed, der giver Agt paa Tidens Tegn.

I vort Fædreland, ikke mindre end i de øvrige Lande paa Europas Fastland, har Frankrigs Civili-

sation hidindtil udøvet en mægtig og aldrig forneg-
tet Indflydelse. Franskt Sprog og franske Sæder
have overalt gjort sig gjældende, og enhver betydeli-
gere kulturhistorisk Bevægelse i Frankrig har givet
Tegn til lignende Bevægelse i det øvrige Europa.
Med eet Ord, Frankrig har med Hensyn til den al-
mindelige Civilisation stedse været den ledende og
tonegivende blandt Europas Fastlandsstater.

Under alt dette har England, uagtet det tunge
Yod, som denne Stat har lagt i den ydre Politiks
Bægtkaal, sammenlignelsesviis udøvet en ganske un-
derordnet Indflydelse paa Nationens indre Kultur-
forholde. Det har staaet adskilt fra det øvrige Eu-
ropa, og det er blevet betragtet som et Land med en
altfor eiendommelig og afvigende Civilisation. Maa
har vel skjænket den engelske Litteratur megen Beun-
dring; men kun faa have studeret denne Litteratur
noget nøiere i Grundproget. Man har vel talt me-
get om Englands overordentlige Fremstridt i alle
materielle Anliggender og ligeledes om det engelske
Folks Religiositet og Sædelighed; men sammenlign-
ningsviis faa have gjort sig den Moie, paa Stedet
selv at undersøge, hvorledes Forholdet er i den ene
og den anden Henseende. Man har vel prisat Eng-
lands politiske Institutioner; men man har tillige
altfor ofte robet en temmelig stor Uvidenhed om dis-
se Institutioners rette Natur og Væsen, og man har
ikke sjelden tænkt sig dem hvilende paa eiendommeli-
ge Forholde, at der for andre Lande kun var Lidet
eller Intet at lære af dem.

I denne Henseende er en mærkelig Forandring
indtraadt. Det ligger klart for Dagen, at engelske
Sympathier mere og mere begynde at gjøre sig gjæl-
dende paa de Franskes Beføstning, som hidindtil ial-
mindelighed vare overveiende. En lignende Bemærk-
ning kan gøres om andre Fastlandsstater.

Spørger man om Aarsagerne til denne Foran-

bring i den almindelige Tænkemaade, saa er det vel utvivlsomt, at den engelske Literaturs eget Værd, der mere og mere er bleven erkjendt, ligesaavel som den engelske Industries store Indflydelse har virksomt bidraget hertil; men det er efter min Overbevisning langt fra, at disse Omstændigheder have udgjort de eneste eller engang de fornemste Aarsager.

Naar det i vore Dage gjælder at forklare Sympathier eller Antipathier mellem Nationerne, fores man uvilkaarligen ind paa Politikens Gebeet. Hvis Noget i dette Dieblis drager de europæiske Folks Følelser og Opmærksomhed til England, saa er det efter min Tanke, i det en Aelse eller et Instinkt (og Folkenes Instinkter ere baade stærke og klart seende) siger dem, at de af den engelske Folkestamme have at lære Løsningen af de Samfundsproblemaale, der saa længe have holdt Fastlandsstaterne i Gjæring og som man hidindtil forgjæves har anstrængt sig for at rede.

Ved første Blik kan det synes besynderligt, at man midt under de republikanske Tendentser paa Fastlandet skulde søge efter Forbilleder i det endnu saa afgjort monarkiske England, at man midt under alle Kampen for Personlighedsprincipets Gjennemførelse i Samfundsindretningen skulde rette endog blot en Tanke paa dette Land, hvis Samfundsforfatning bærer et saa stærkt aristokratisk og plutokratisk Præg.

Hvis imidlertid Forholdet alligevel er saadant, som jeg sagde, saa maa man have fundet, at den republikanske Styrelsesform og Personlighedsprincipets Gjennemførelse ikke ere en tilstrækkelig Grundvold for et Folks Lykke og Frihed. I Virkeligheden har den monarkiske og aristokratisk-plutokratisk Samfundsforfatning i England vlist sig at besidde langt flere Garantier for national Lykke og personlig Frihed end nogen af de Republiker, som man i senere Tider har seet tillaves paa Fastlandet. Hvorledes

dette bør forstaaes, skal jeg strax vise, naar jeg først har forflyttet Læseren til det Gebet, som har udgjort Formaalet for de Undersøgelser, hvis Resultater indeholdes i dette Arbejde.

Efter et Besøg i England i Aaret 1848 troede jeg temmelig vel at forstaa de Kræfters Natur, som i dette Land frembringe saa store politiske og sociale Fortrin. Men jeg fandt tillige, at disse Kræfter ere saa omgærdede med en Bæv af forældede og undertiden stridige Institutioner, at det ofte er vanskeligt ret at bedømme deres Virksomhed. Det faldt mig strax ind, at de Forholde, som jeg her sigter til, skulde bedre kunne studeres i de forenede Stater, hvor, uanseet de Forskielligheder, som foraarsages af den republikanske Styrelsesform, selve Grundkræfterne i Samfundsvirksomheden ere de samme som i England, men have faaet udvikle sig med større Frihed og derfor nødvendig maa fremstaa i en klarere Belysning. Det Dnske, der som en Følge heraf opstod hos mig om at besøge de forenede Stater, opmuntredes ogsaa gennem en offentlig Understøttelse.

Det har ikke været min Hensigt at studere de forenede Staters politiske Forholde. Disse ere i Almindelighed vel bekjendte, idetmindste hvad Grundprinciperne angaar, og Lidet eller Intet er i denne Henseende at tilføie. Derimod har det forekommet mig at være af Bigtighed nærmere at undersøge specielle Sider af den amerikanske Civilisation, blandt Andet, fordi man først igjennem et saadant Detailstudium kan erholde nogen rigtig klar og tydelig Forrestilling om det Hele.

Det Emne, som jeg hovedsagelig har valgt for mine Forskninger, har været den almindelige intellektuelle Dannelses Tilstand i de forenede Stater samt Underviisningsvæsenets Organisation i alle Retninger.

Medens det paa den ene Side er af Interesse

at see, hvorledes det aandelige Arbejde drives og befordres i et Land med saadanne Institutioner som de forenede Stater, saa giver paa den anden Side dette Arbejdes Organisation ikke mindre Anledning til at kaste mangtet Blik ind paa flere Samfundsindretningers Væsen. Jeg veed virkelig Intet, som er bedre skikket til at give et rigtig klart Begreb om det amerikanske Styrelsesystems Birkemaade og Birksonhed, end Underviisningsvæsenet, — Intet, som bedre end dette tillader at betragte Samfundslivet fra alle Sider og i alle dets Udviislinger, idet at Jagttagelsen er langt mindre udsat paa dette Gebet end paa noget andet for at vildledes af politiske Partistridigheder eller andre forstyrrende Kræfter.

Man kan ikke paa noget andet Gebet saa see et bedre Billede af Kommunalbestyrelsen og af Privates og private Associationers Birksonhed for almindelige Formaal. Man kan, med eet Ord, ikke i noget andet Spørgsmaal bedre lære at kjende Bestaffenheden af det, som i England og Amerika kaldes Selvstyrelse (selfgovernment), hvis rette Væsen egenlig ligger i en stærk Kommunal- og Associationsaand. I begge disse Dele staar Amerika et langt Stykke fremfor England, og andre Lande have snart sagt Alt at lære. Seer man nærmere ind i de politiske Forholde i Europa, saa skal man finde, at det ene og alene er paa denne Vej, at Fastlandets Folk maa søge sin Frelse baade fra Revolution og fra Despotisme, og, hvis jeg ikke tager altfor meget Feil, saa er det just dette dunkelt anede Behov, som i dette Dieblis mere end noget Andet drager Nationerne nærmere til den angelsachsiske Folkestamme, den eneste, som hidindtil i nogen højere Grad har uddannet Selvstyrelsens Idee.

Der gives, efter min Overbevisning, alene eet Redningsmiddel fra en saa ulykkelig Tilstand (at sonderledes mellem Revolutionens og Despotismens

Yderligheder), og dette Middel ligger i en national Selvstyrelse i den Betydning, hvori dette Ord bruges i England og Nordamerika. Det er alene en alt mere og mere befæstet og udvidet kommunal Frihed, et mere og mere udviklet Associationsvæsen, som skal være istand til at bringe den tabte Rigevægt tilbage i de europæiske Samfund.

Betragter man Sagen paa denne Maade, saa kan Intet være mere magtpaaliggende end i alle specielle Spørgsmaal ret noie at studere Selvstyrelsens Virkningsmaade og Virksomhed i de Lande, hvor den findes og fornemmelig i de forenede Stater. Enhver Detailundersøgelse faar fra dette Synspunkt en almindelig Interesse.

En Ting bør jeg her bemærke. Det er en temmelig almindelig Forestilling i Europa, at, hvilke Uleiligheder Centralisationen end forøvrigt maatte medføre, saa har den alligevel et afgjort Fortrin i at befordre en "kraftfuldere" og "mere uniform" Administration. Hvor meget en saadan Anskuelse i theoretisk Henseende end maa have Skinnets for sig, skal man alligevel ved Betragtningen af Erfaringens Vidnesbyrd let kunne overbevise sig om dens fuldkomne Urigtighed. Ingen kan vel sige, at Administrationen i England og de forenede Stater er i nogen Henseende kraftløsere end i de europæiske Lande, som have endog den stærkest centraliserede Styrelse. Centralisationen medfører visse (idetringeste tilsyneladende) større Rigeformighed i det Ydre, men skjuler altfor ofte inde i sig en virkelig Svaghed og Slaphed, medens i et Land med decentraliseret Styrelsesform mange Aarsager samvirke til at give Administrationen ikke blot tilbørlig Kraft, men ogsaa større Overeenstemmelse i Virkninger end man paa Forhaand kan forestille sig.

Det er imidlertid vigtigt at skaffe sig en sikker Overbevisning i dette Tilfælde, hvilket ikke kan ske

gjennem almindelige Ræsonnementer hid og did, men alene gennem Undersøgelse af hvad Erfaringen lærer angaaende den Maade, hvorpaa alle Administrations Enkeltheder haandhæves under begge Styrelsesmaader. Man undersøge saaledes, hvorvidt under det ene eller det andet Systems Indflydelse den private og offentlige Velvære, Kommunikationsvæsenet, Fattigpleien, Underviisningsvæsenet m. m. viser sig bedre organiseret og kraftigere i sine Virkninger, og domme derefter!

Jeg haaber, at nærværende Arbejde vil til en vis Grad kunne tjene til at besvare dette vigtige Spørgsmaal med Hensyn til de særskilte Detaljer, som afhandles i det. Man skal tillige lære at kjende et andet Forhold med Hensyn til Decentralisationen i Amerika, som i høieste Grad fortjener at bemærkes og som jeg her skal antyde med nogle Ord.

Et af de meest interessante Punkter i den moderne Udvikling af det amerikanske Samfundsliv bestaar virkelig i Opkomsten af en forøget Centralisation, nemlig i en saadan Form, at den, uden at gjøre noget Indgreb i Folkets Selvstyrelse, alligevel kan tjene til at befordre større Uniformitet i Administration, samt til paa den ene Side at stimulere, paa den anden Side at kontrollere Selvstyrelsens Virksomhed. Hvorledes dette er muligt, skal jeg vise i det Følgende."

Dette Udbrag af Fortællingen vil være tilstrækkeligen til at vise, hvilken Livsopfatning der gaar gennem Hr. Siljestrøms Skildringer. Den Maade, hvorpaa han i det hele har løst sin Opgave, vil man med Sikkerhed kunne slutte sig til, naar man har gjort Bekjendtskab med nogle enkelte Afsnit. Men i det jeg skal undersøge et Par saadanne, befunder jeg mig i megen Forlegenhed, da ethvert, som jeg i denne Hensigt paaany gennemlæser, synes mig at indeholde saa meget interessant og for os praktisk vigtigt, at

jeg ønsker at meddele Læseren just det. Da jeg imidlertid maa gjøre et Valg, skal jeg nu først henlede Opmærksomheden paa det 22de Kapitel, hvis Indholdsliste er følgende: "Tilbageblik paa Folkeskolevesenets Organisation i de forenede Stater. — Hindringer for Folkeundervisningen, forarsagede af Befolkningens Udspreddthed. — Små Skoledistrikter. Uleiligheder deraf. — En ny Plan for Folkeskolernes Organisation. — Lankasterkolens Opgivelse og "Klassifikation af Folkeskolerne." — Uordentlig Skolegang. Skoletid."

"En Vanskelighed", — siger Forfatteren i det 22de Kapitel — "som ialmindelighed møder ved Forsøget paa at ordne Folkeundervisningen paa Landet paa en til Hensigten svarende Maade, ligger i Befolkningens Udspreddhed. Er Afstanden til Skolen stor, saa bliver Skolen ofte, især hvad de yngre Born angaar, som om den ei var til eller blot for en Deel var til, især i et Land med et saa haardt Klima som f. Ex. de nordligere Dele af de forenede Fristater. Enten fuldstændig Udeblivelse fra Skolen eller ogsaa en meget uregelmæssig Skolegang ere de Uleiligheder, som altfor ofte ere Følger af den nævnte Naturhindring, og det er vanskeligt at sige, hvilken af disse Uleiligheder der i det Store kan ansees for skadeligst; thi medens den ene truer med at udsætte en Deel Individuer ligesrem for aandelig Hungersnød, saa forarsager den anden igjen saa megen Forstyrrelse ved Undervisningen, at Ingen faar tilegne sig den fulde Næring, som Skolen burde og kunde give. For at undvige dette har man i Amerika slaaet ind paa den Udvei, at gjøre Skoledistrikterne meget små — — — og Folkemængden i et Skoledistrikt varierer i Middelstal saavel for de ældre som yngre Stater fra 100 til 300 Indvaanere. — — — Hvor små og fattige Skoledistrikterne end ere, have de imidlertid

talmindelighed sit eget Skolehuus, og kun undtagelsesvis benyttes dertil nogen privat Mands Huus. Ligeledes har hvert Distrikt sin egen Lærer, og Dm-gangsskolelærere have, saavidt jeg har kunnet erfare, aldrig været anvendte. Alligevel finder jeg i en Aars-indberetning fra Skolesuperintendenten i Kentucky et Forslag til at indføre saadanne i de tyndest befolkede Bjergtrakter i denne Stat.

Der foregaar for nærværende Tid en i høieste Grad mærkelig og betydningsfuld Reform i det amerikanske Folkeskolevæsen, bestemt til at forebygge — idetmindste for en stor Deel — de Uleiligheder, der nys bleve paapegede, en Reform, som, naar den først bliver almindelig gennemført, sikkerlig skal virke med overordentlig Kraft til at hæve Folkedannelsen. Denne Reform staar i Forbindelse med den fuldkomne Opgivelse af Lankastermetoden ved Folkeundervisningen og betegnes ved Udtrykket „Folkeskolernes Klassifikation“ (gradation of Schools), som nu i Amerika udgjør det fornemste Koven for alle Forbedringer paa Folkeskolevæsenets Gebeet.

Saa længe som Folkeskolens høieste Opgave var at meddele en nødtørftig Indsigt i de allerførste Begyndelsesgrunde af Indenadlæsning, Skrivning og Regning, har man aldrig tænkt paa mere end een Art af Folkeskole, og i denne har man da samlet Lærlinge af alle Aldre. — Nogen anden Inddeling end Fordeling af Disciplerne i forskjellige Afdelinger indenfor det samme Skoleværelse har ikke fundet Sted. Flere Klasseværelser har der ikke været Tale om og endnu mindre om noget ordentligt System af særstille Skoler for de lavere og høiere Trin af Folkeundervisningen eller nogen Klassifikation af selve Skolerne.

Men siden i Amerika paa den ene Side Forbringerne til Folkedannelsen ere blevne større og paa den anden Side den Regel antagen, at en Lærer ikke

bør have stort mere end 50 Disciple, som han skal undervise selv uden Anvendelse af Lankastermetoden, er man bleven ledet til det praktiske Resultat af en Klassifikation af Folkeskolerne, der nu af alle sagkundige Mennesker i Amerika ansees ikke blot som ønskelig, men som aldeles nødvendig for at bringe Folkeundannelsen op til et noget høiere Standpunkt. Systemet er hidindtil kun blevet fuldstændig gennemført i en Deel større Kommuner og paa Landet kun undertagelsesvis og i mindre Skala. Dette System indeholder 3 Grader af Folkeskoler, nemlig primary schools for de første Begyndere, grammarschools som det mellemste Trin og endelig highschools (høiere Skoler). Paa Landet er Meningen, at Distriktskolen skulde forandres til kun en „primary-schools“, idet flere eller færre Distrikter skulde forene sig om en fælles „grammarschools“ for de ældre Skolebørn. Baade Skolelovene og alle erfarne Mænd opmuntre til Indførelsen af et saadant System, og der, hvor det er blevet indført, har det allerede vist fortræffelige Resultater.

Her et andet Exempel paa Forfatterens Behandling af sit Emne! Det 45de Kapitel har følgende Indholdsangivelse. „Mangel paa tekniske Læreanstalter i de forenede Stater. Krigsskolen i Westpoint. — Forholde udenfor Læreanstalterne, som bidrage til Befordringen af teknisk Dannelse. — Bemærkninger angaaende praktisk Undervisning i Europa. — De amerikanske Skolers Virksomhed for den praktiske Dannelse. — Den almindelige Folkeoplysningens Betydning og Betydning i denne Henseende. — Det Franklinske Institut.“ — Af dette Kapitel skal jeg kun anføre følgende Reflektion: „Denne sidste Omstændighed eller den almindelige Folkeoplysning er at betragte som den mægtigste Hævestang for den industrielle Udvikling, som Amerika besidder fremfor andre Lande. Den første og nærmeste Virkning saavel af

den som til samme Tid af den politiske og industrielle Frihed er det, at selve Arbeideren, som baade forstaar hvad han gjer og forstaar, at han gjen- nem Kundskaber og Arbeide ubetinget kan forbedre sin Stilling, ogsaa opnaar en overlegen Arbeidsduelighed, og ene herigjennem er det blevet muligt, trods den høie Arbeidsløn og under Beskyttelse af en temmelig ringe Told, at skabe en saa betydelig Fabrikdrift, som i senere Tid er opstaaet. En anden Virkning af ikke mindre Betydning og Vigtighed er den Vethed for ethvert teknisk Anlæg til at udvikle sig, som bliver en naturlig Følge af en høi Folkeoplysning, idet nemlig denne og isærdeleshed en tilfredsstillende Kundskab i Modersmaalet gjer det let for Enhver under den iøvrigt store Overflod paa populære Bøger i alle Grene at gaa videre i Studier. — — —

Det er i Grunden ene og alene Folkefølsen, som i nogen større Skala kan tjene til at fremlokke de virkelige Anlæg paa den aandelige og industrielle Kampplads og hindre dem fra at trampes ned og tabe sig i Mængden. Det er ene og alene en høi Folkeoplysning, som formaar at opvække og bringe en Nations aandelige Kræfter til Liv. Og denne Folkeoplysning skal — det tager jeg ikke i Betænkning at forudsige — inden sikkert ikke lang Tid bringe Amerika til langt at overgaa Europa ogsaa i Kulturens høiere Grene, saafremt man ikke ogsaa paa denne Side af det atlantiske Hav vil benytte sig af det samme Middel, som i de forenede Stater udgjør Kilden til en saa forbausende Udvikling for Dieblifet og til en uberegnelig Storhed i Fremtiden."

Jeg vil endnu meddele et Stykke af Hr. Siljestrøms Bog, der ikke blot er karakteristisk for Skole-reformen, men ogsaa for Amerikanernes Maade at gaa frem paa ved Reformers overhovedet. "I den lille Stat Rhode Island, der er den mindste af Sta-

terne og hvis Folkemængde alene udgjør mellem 100,000 og 200,000 Indvaanere, indkaldte man Hr. Henry Barnard, som iforveien havde været Superintendent over Folkeskolevæsenet i Nabostaten Connecticut og som isøvrigt havde udmærket sig ved sin Iver og Virksomhed for Undervisningens Fremme, til i Egenkab af "commissioner of common schools" at lede Reformen. Af den Indberetning, som han efter fuldendt Hverv afgav til den lovgivende Forsamling i Rhode Island, vil jeg anføre følgende for- te Uddrag:

Hr. Barnards første Omsorg var at forskaffe sig de nødvendige Oplysninger om Skolernes nærværende Tilstand. I denne Hensigt har han efter sin egen Fremstilling 1) besøgt hvert town *) i Staten to Gange og enkelte endnu flere Gange samt inspiceret omtrent 200 Skoler, beliggende i alle Dele af Staten; samtalt med mere end 400 Lærere angaaende Læremetoder o. m. l.; examineret Skolebørn i og udenfor Skolerne; personligen konfereret med Skolekommitteerne i ethvert town og samtalt med andre for Undervisningen sig interesserede Personer; 2) udfærdiget over 1000 Cirkulærer til Lærere og Skolekommitteer, indeholdende Spørgsmaale af den mest minutiose Beskaffenhed og saaledes affattede, at de nødvendigen maatte lede Bedkommendes Opmærksomhed paa hensigtsmæssige Forbedringer; 3) sammenkaldt offentlige Folkeforsamlinger i hvert eneste town, hvor Enhver, under en for alle aaben Diskussion, kunde udtale sin Mening om Spørgsmaalet.

Bed Siden af denne foreløbige Undersøgelse beskriver Hr. Barnard sine Foretagender i og for Skolereformen paa følgende Maade. Han havde, siger han, deels selv holdt, deels ved Andre ladet holde mere end 500 Forelæsninger over Emner, vedrørende

*) Et town (Kommune) har ialmindelighed mellem 2 og 3000 Indvaanere.

Skoleorganisationen, 2) uberegnet mundtlige Meddelelser skrevet over 1000 Breve til Besvarelse af indkomne Forespørgsler, 3) befordret Udbredelsen af Afhandlinger og periodiske Skrifter angaaende Undervisningen, samt ogsaa været betænkt paa om muligt at faa istand et eget pædagogisk Tidsskrift for Staten, 4) foranlediget Indretningen af Opdragelsesbibliotheker i ethvert town, bestemte til at indeholde de vigtigste Bøger, der kunde raadspørges af Lærere, Skolekommissioner o. s. v. (Et saadant Bibliothek, bestaaende af 30 Bind og ligesaa mange Afhandlinger, var paa det Nærmeste allerede samlet i ethvert town). 5) opmuntret og understøttet Dannelsen dels af almindelige Foreninger til Skolernes Forbedring, dels specielt af Lærereforeninger, 6) vedtaget nogle forberedende Foranstaltninger til Oprettelsen af en god Normal-skole for Uddannelse af Skolelærere samt med Raad og Daad gaaet Skolekommissionerne tilhaande ved Anstæffelsen af dygtige Lærere, 7) bekjendtgjort de nyeste og bedste Planer for Bygningen og Indretningen af Skolehuse, 8) opmuntret og hjulpet ved Valget af tjenlige Skoleapparater og Skolebibliotheker, 9) medvirket til Stiftelsen af Associationer for Anstæffelsen af Skolebibliotheker og til Afholdelsen af instruktive Forelæsninger m. m. Efterat Hr. Barnard paa denne Maade har opregnet alle de Foranstaltninger, han har truffet, siger han endelig under sidste Post (og jeg beder at faa henlede Læserens særdeles Opmærksomhed paa den Orden, hvori denne Post kommer), at han har udarbejdet Forslag til en ny Skolelov. "Man finder," siger Hr. Siljestrøm i en Anmærkning til dette Sted, "at dette er Modsætningen til den sædvanlige Forretningsmaade i Europa, hvor en Minister eller Regjeringskommission sidder i flere eller færre Aar, omgivet af et meer eller mindre ægyptisk Mørke, under Udarbejdelsen af et Reformforslag, som muligens, naar det kommer for Da-

gens Lyd, vidner baade om Lærdom, Sagkundskab og Talent. Hvis nu fremdeles Regentens Magtord eller kan hænde den forseglede Seddel ved en Botering gjør dette Lovforslag til Lov, saa glæder manges be-
 steden Mand sig særdeles over en saa drabelig Re-
 form og vil gjerne, at Stad og Land skal i den An-
 ledning synge Te Deum. Men naar det siden kom-
 mer til Gjennemførelsen, da finder man til sin For-
 strækkelse, at hverken den almindelige Lænkemaade er
 forberedt paa dens Modtagelse eller et eneste af de
 Forholde tilstede, som ere nødvendige for at giøre Lo-
 ven til Andet end en død Bogstav."

"Hvad her," fortsætter Hr. Siljestrøm, "er blevet
 anført, er alene et Exempel paa den Operationsplan,
 som i større eller mindre Skala er bleven gjentaget i
 hver Stat, i hvert Landskab, i hver Kommune og som
 ogsaa under Sagernes sædvanlige Gang, kun i større
 eller mindre Grad, i Amerika udgjør Dagens Orden."

Disse Uddrag af Hr. Siljestrøms Skrift antager
 jeg vilde være tilstrækkelige til at vække Lysten til at
 læse det hos Enhver, der for Alvor ønsker at klar-
 gjøre sin Opfatning af det Emne, der er Bogens
 Gjenstand, af et af Tidens vigtigste Problemer. Jeg
 skal til Slutning kun udtale den almindelige Dom
 om Skriftet, at det saavidt jeg har kunnet erfare, er
 den uden Sammenligning fuldstændigste og efter al
 Sandsynlighed paalideligste Kilde, hvorfra man i Eu-
 ropa kan øse Kundskab om de forenede Friitaters
 Skolevæsen og Oplysningssforholde overhovedet. Det
 vilde derfor være særdeles gavnligt, om Skoleformand-
 skaberne ialmindelighed vilde forskaffe sig dette Skrift.

For at bestride Udgifterne ved Almueskolevæsenet
 bliver i de fleste Stater, hvor det er ordnet og Sta-
 ten har overtaget det, af alle Indvaanere uden Und-
 tagelse, af Gifte og Ugifte, af dem, der have Børn,
 saavel som af dem, der ingen have, erlagt en Afgift i

Forhold til Bedkommendes Grundeiendom eller Indtægt. Dette skeer ifølge den opstillede Grundsætning, at det for Statens Vel er nødvendigt, at Staten sørger for en almindelig Folkeopdragelse, og altsaa ogsaa derfor, at de Fattiges Børn ligesaavel som de Riges gives Anledning til at erhverve sig de nødvendige Skolekundskaber.

I Amerika sender man Børnene i Skolen kun saa Maaneder af Aaret; i den øvrige Tid holdes de til andre Beskæftigelser, som man tildeels hos os anbetroer Børne. Saaledes blive de allerede tidlig erøvede og brugbare til Forretninger. Fole de, naar de selv have faaet mere Forstand, at det endnu mangler dem paa Skolekundskaber, saa skamme de sig ikke ved ogsaa som Børne at besøge Skolen, og lære da i kort Tid meget, og derfor grundigere og bedre, end det kan skee i Barnealderen. Ved den amerikanske Opdragelses Methode bliver Forstanden naturlig udviklet, og har den engang frit og uhindret udfoldet sig, saa befordres den videre Dplysning i væsentlig Grad ved i dette Land saa talrige periodiske Skrifter og Tidninger. Om derfor end den simple Amerikaner intet veed om mange af de Gjenstande, der læres i vore saakaldte høiere Almueskoler, saa er han dog godt bekendt med sit Lands Forfatning og Love og overhoved med Alt, hvad der mere eller mindre griber ind i det praktiske Liv, og er dog vistnok meget værd.

Netop saadanne simple Skoler vare de første Dannelsestæder for hine berømte Generaler og Admiraler, for hine vise Statsmænd, for hine dygtige Diplomater, der ere fremgaaede af det amerikanske Folks Skjød, ogsaa de erholdt i sin Ungdom en saadan simpel ukunstlet Opdragelse. Kun saa Amerika nere lære og forstaa noget andet Sprog end sit Modersmaal og dog staaer deres Land i Forbindelse med alle Jordens Nationer. Man tvinger i Amerika ikke

Børnene ind i strenge Former, og dog vore Drengene op til virksomme og dygtige Ynglinge og brave Mænd, og Pigerne til tugtig-sædelige Jomfruer, der indgyde Agtelse og Kjærlighed, og til trofast-omhyggelige Huusmødre. Hvorvidt Folkeopdragelsen hos os har noget Fortrin for hiin ukunstlede amerikanske, eller hvorvidt denne med enkelte Modificationer fortjente at efterlignes, ville vi lade være uafgjort; men saameget er dog vist, at medens hos os Forældre og Børn ofte med Pængsel imødesee den Tid, da Sidstnævnte skulle slutte sin Skolegang, hvorved de have lært saaledes, at de fra nu af kun nodigen røre ved en Bog og i ubegribelig kort Tid aldeles glemme igjen hvad de have lært — viser sig ved Betragtningen af de amerikanske Folkeskoler idetmindste saameget, at i dem, og ved dem støves eller qvæles ikke Læselysten, men vækkes og opflammes, for hvilket Disciplenes uafsladelige Stræben i de kommende Aar for at erhverve sig flere og flere Kundskaber afgiver det bedste Beviis; kort, at Børnene i de amerikanske Skoler lære: "hvoreledes man skal lære i Fremtiden."

Efter det i England givne Exempel dannede sig først i Aaret 1791 i Filadelfia et Selskab til Oprettelse af Søndagsskoler i de forenede Stater, og samme Steds stiftedes 1824 ved Forening af flere enkelte, allerede tidligere for dette Diemed bestaaende Selskaber af den store amerikanske Søndagsskole-Union. Dens Hoveddiemed var først og fremst Oprettelse og Vedligeholdelse af Søndagsskoler i afsidesliggende, fattige Distrikter, især i de ny sydlige og vestlige Lande, der ikke var istand til selv at oprette Skoler; dernæst Udgivelse af Bibler, Skole- og Opbyggelsesbøger og andre religiøse Familiekriser i stort Antal, for deels at sælge dem til billige Priser, deels ogsaa for at uddele dem gratis. Den har nu tvende store Dplag af de af den udgivne Bøger i Filadelfia og New-York, saavel som Kommissionsoplag i alle store Stæ-

der af Unionen. Flere end tusinde forskjellige Bærker, foruden Elementærskolebøger, ere hidindtil ved den udkomne, og dens vigtigste videnskabelige Bærker, bestaaende af flere end 500 Bind, herligen udstrykede og smukt indbundne, kan man faa kjøbt i Hovedoplagene for 60 Dollars. Næsten i alle Stater gives der for Liden Søndagskoler for Børn og unge Mennesker, der paa Arbejdsdagene ikke kan besøge Skolen, dog deeltage ogsaa mange Andre deri, der ønske at erhverve sig en større Dannelse. I hele Unionen fandtes i Aaret 1840 allerede flere end 18,000 Søndagskoler. Deeltagerne af begge Køn undervises i samme paa een Tid, dog affondrede, og uden Betaling, ligesom de ogsaa erholde alle nødvendige Bøger frit. Mænd og Kvinder af de høieste Klasser paatage sig her en Lærers Forretning, og det vækker Beundring og Glæde at see, med hvilken virksom Iver, med hvilken Mildhed og Venlighed og udholdende Taalmodighed disse Folk undervise selv den fattigste Arbejders Børn. Ogsaa her viser det amerikanske Bælgjørenhedssind sig i det skønneste Lys.

Det unge Amerika har ikke alene frembragt store Mænd i forskjellige Fag, men ogsaa berømte Dvinder. Som Exempel herpaa kan anføres Forfatterinden til *Dunkel Toms Hytte* eller *Negerlivet i Amerika*, Harriet Beecher Stowe, hvis Bog er saa overvæltende rost, ikke alene i Amerika, men i hele Europa. Man troer i denne Henseende at burde meddele nogle Udttringer af *Augsb. Allgem. Zeitung* og det svenske *Af-tonbladet*, der begge udførligt har anmeldt Bærket.

I *Af-tonbladet* hedder det blandt Andet, at "Forfatterinden har oploftet sin Røst for at høres af alle Jordens Folk, og ikke blot af sine Landsmænd," naar hun giver os en gribende Skildring af Slavernes Liv i hendes Fædreland. Man maa ei sige, at dette

alene kan have Interessé for Slaver, Slavehandlere og den amerikanske Congress. Denne Bog har rørt Menneskene dybt overalt, hvor dens dristige og gripende Malerier ere blevne oprullede. Den har i Millioners Hjerter kastet Ildgnistre, saavel Hadets som Begeistringens. Slavestaterne ere bragte til en afsindig Forbittrelse, medens Emancipationens Venner istemme Jubelraab. Men det er ei blot som et politisk Partiskrift, at Bogen har sin store og gjennemgribende Betydning. Dens Indhold er dertil altfor almenneffektligt." — — — Forfatterinden "har Snille, Opfindelsesevne, Veltalenhed og et pragtfuldt Sprog. Hun har disse Egenskaber i en Grad, der ville være nok til mange Dufte sædvanlige Romanforfattere. Hendes Styrke og Størhed ligger dog især i den Trost, hvormed hun har opfattet, hvad som rører sig i Menneskelighedens Indre, og i den Frimodighed, hvormed hun har stillet det frem."

Augsb. Allgem. Zeitung siger om Bogen: "Vi har paa lang Tid ikke læst nogen Bog, der har grebet os saa dybt og fængslet os saa vedholdende. Vi glemmer det flette Yankee-Engelsk over den dybe Natursandhed, der raader i denne Bog fra Begyndelse til Ende. Abolitionspartiet i Fristaterne kan skænke Forfatterinden en Borgerkrone; thi en mægtigere Bundsforbåndt end hende og hendes Roman havde de ikke kunnet faa. Denne Bog fortjener den uhyre Udbredelse, som saa hurtig er bleven den tildeel i to Verdensdele, i Europa som i dens Hjemland; thi greben af Livet, griber den igjen dybt ind i Livet. — Denne Roman viser sig som en Frembringelse af den rene virksomme Menneskekjærlighed, af den meest begejstrede Christendom, anvendt paa Amerikas selstæbelige Forhold. Lillige fører Forfatterinden ingen svulstige Talemaader, som saa mange af Europas Romanforfattere og Forfatterinder, der stoppe Hulerne paa deres mangfoldige Bygninger med unyttige Ord

og Talefigurer. Hun finder det tværtimod meest passende tilslut at ledsage sine fremstillede Figurer med Bilag af Livet og egen Erfaring, for at sikre denne Naturopførelse. Vi maa tilføje, at vi i den hele moderne Romanliteratur i Tyskland, England og Frankrig ikke vide at opstille noget Sideskifte til denne Roman. G. Sand med hendes "Spiridion" og Claudie forekommer os lige over for denne glødende, sikkert træffende Belsøgenhed, for Storartetheden af disse Ideer, usand og kunstlet; Dickens med sine altfor sande Skildringer af Londons Folkeliv smaalig; Bulwer heftigt reflekterende. Denne Roman forekommer os som et Bærsk fra den ny til den gamle Verden. Dens Udbredelse i Amerika, England og Tyskland er uhyre; paa de londonke Folketheatre har man allerede dramatiseret den. Der er i nyere Tid bleven talt meget om en Intervention af den unge amerikanske Republik i Europas Anliggender. I Literaturen giver i aandelig Forstand disse Tegn sig allerede tilkjende.

Af Onkel Toms Hytte.

Tiende Capitel.

Hvor det viser sig, at en Senator ogsaa er et Menneske.

Kaminilden skinnede lyst og muntert hen paa Gulvteppet i en koselig Dagligstue, og gav Gjenstrålen hen paa Thekopperne og den blank pudsede Thekande, da Senator Bird trak af sig sine Støvler og belavede sig paa at sætte sine Fødder i et Par nydelige Tøfler, som hans Kone havde spet ham, medens han var borte i de Forretninger, hans Stilling medførte. Fru Bird, der virkelig saa ud som Glæden selv, gjorde Thebordet istand, idet hun nu og da gav nogle Formaninger til nogle raske Børn, som gav deres Livlige Luft gjennem alle de tusinde Krumspring og Loier, som lige siden Syndflodens Dage har forbauset Mødre.

"Dom, lad dog Haandgrebet være i Fred, saa er du smild Gut! Mary! Mary! Lad Ratten være, — stakkels Puus, du maa ikke trække den saadan i Halsen. James, du maa ikke flattere op paa Bordet, nei Kjære da! — Du kan aldrig tro, hvilken Overraskelse det er for os Alle, min kjære Mand, at see dig her i Aften!" sagde hun tilsidst, da hun fandt et lille Dieblis til at sige Noget til sin Mand.

"Ja — seer Du; jeg bestemte mig til at gjøre en Snartuur hjem, for at have lidt Hygge her hjemme. Men imorgen maa jeg afsted igjen. Huf! jeg er saa træt, saa træt, at jeg har en saadan forfærdelig Hovedpine!"

Fru Bird kastede et Blik hen til det halvtåabne Skab, hvor en lille Flaske med Kampherdraaber stod, og syntes netop ifærd med at gaa hen for at hente denne, da hendes Mand hindrede dette, ved at sige:

"Nei — nei! Mary. Ingen Doktering! En Kop god varm The og lidt af vor gode hjemlavede Mad er Alt, hvad jeg behøver. Det er dog noget kjedsommeligt Lei, dette Lovgivningsvæsen!"

Og Senatoren smilede med idetsamme, han sagde dette, som om han syntes ret godt om at kunne tænke sig selv som en Martyr for sit Fædreland.

"Men sig mig dog," sagde hans Kone, efterat hun næsten havde gjort fra sig Forberedelserne med Thebordet, "hvad har man gjort i Senatet?"

Det var en hoist usædvanlig Ting for en lille Fru Bird, nogensinde at plage sit Hoved med Stats-affairer, idet hun visseelig tænkte, at hun havde nok at gjøre med at passe sine egne Sager. Hr. Bird blev derfor forbauset og gjorde store Dine, idet han svarede:

"Intet af videre Bigtighed."

"Men er det sandt, at Senatet har antaget en Lov, som forbyder Folk at give Mad og Drikke til de fattige Sorte, som komme til En? Jeg horte Folk

snakke om en saadan Lov, men jeg kunde aldrig tro nogen christelig lovgivende Forsamling kunde antage den!"

"Ei — ei, Mary! Du er jo bleven Politikus paa engang."

"Na — nei vist ikke, nei! Jeg giver ikke de Mindste for al din Politik, almindelig talt; men jeg synes dette er noget aldeles Grusomt og Uchristeligt. Kjære Bird! det er dog vel ikke muligt, haaber jeg, at en saadan Lov er antaget?"

"Jo — man har antaget en Lov, der forbyder Folk at hjælpe de Slaver bort, som komme over fra Kentucky. Abolitionisterne have virkelig været saa hensynsløse og har gjort saa meget, at vore Brødre i Kentucky ere blevene stærkt ophidsede. Derfor synes det nødvendigt og ikke mere end en from og christelig Handling, at Noget skal gøres af Staten, for at berolige Gemytterne."

"Dg hvordan er Loven? Den forbyder os vel ikke at give disse stakkels Bæsenes et Tag over Hovedet om Natten? at give dem noget Godt at spise og nogle saa gamle Klæder, og saa lade dem roligt gaae sin egen Gang."

"Ja, seer Du, kjære Mary! Det vilde ikke være tilladeligt, for det vilde være at hjælpe dem, og staa dem bi, skønner du."

Fru Bird var et frygtsom, tilbageholdent lille Bæsen, ikke mere end fire Fod høi. Hun havde milde blaae Dine, en Ansigtssfarve, der mindebe om modne Ferskeners blege Rødme og den sødeste og blideste Stemme, som kan tænkes. Hvad hendes Mod angik, var det en bekjendt Sag, at en middelsstor Ralkundehane havde jaget hende paa Flugt, strax den gav sig til at faggle; og en Hund af middelmaadigste Sort vilde bringe hende til Lydighed blot ved at vise Tænder. Hendes Egtemand og hendes Børn var hendes Verden, og her herskede hun bedre ved at bede

og overtale end ved at byde og disputere. Det var kun een Ting, som var istand til at vække hendes Brede, og selv dette kan henføres under hendes usædvanlig blide og medynksfulde Natur. Hvilken som helst Ting, som fremtraadte i Form af Grusomhed, vilde fremkalde en heftig Brede hos hende, og det i allerhøieste Grad, uagtet hun ellers saa overordentligt udmærkede sig ved ualmindelig Blidhed og kjærligt Sind. Hun var den søieligste og bedste Moder; dog havde hendes Søner engang, da de i et Selskab med nogle ustkkelige Gutter fra Nabolaget havde stenet ihjel en forsvarsløs lille Katunge, faaet en saa alvorlig Tugtelse af deres Moder, at de aldrig glemte det bagefter.

"Jeg skal fortælle dig Noget," pleiede den unge William at sige, "du kan tro, jeg blev tilgavns forstrækket dengang. Moder tog fat i mig saadan, at jeg troede hun var bleven reent gal, og saa blev jeg vidstket, og saa maatte jeg pakke mig tilfængs uden Aftensmad, og det gik Alt i en saadan Fart, at jeg ikke fik Tid til at undres paa, hvad der var haendt. Og efter alt dette, hørte jeg Moder græde udenfor Døren, og det gjorde mig mere ondt end alt det Øvrige. — Ja," sagde han, "aldrig fastede vi Smaagutter Steen efter en Kat efter den Dag."

Nu ved denne Leilighed reiste Fru Bird sig med en Rødme i sine Kinder, som virkelig gjorde hende smukkere, og gik op til sin Mand med en bestemt Mine og sagde med Fasthed i Stemmen:

"John, — troer du da virkelig, at en saadan Lov er retsfærdig og christelig? Det skulde jeg have lyst til at vide."

"Naa — du vil dog vel ikke slaa mig ihjel, om jeg siger, at jeg troer det."

"Det skulde jeg aldrig have tænkt om dig John, og den Lov voterede du dog ikke for?"

"Jo — jeg gjorde rigtignok, min smukke Politikus."

"Du burde stamme dig noget, John. De arme, huusvilde, hjemmeløse Bøesener! Det er en stamme lig, ugudelig, afstyelig Fov — og jeg vil bryde den første Gang der er Anledning til det; og jeg haaber, jeg snart faar en Anledning, det gjør jeg! So — det er saamen kommen vidt nu, naar ikke en Konge kan give stakkels forsultne Bøesener en god Aftensmad og en Seng, blot af den Grund, at de ere Slaver og ere blevne mishandlede og undertrykte hele deres Liv igjennem — de arme Skabninger."

"Men kjære Mary dal, lyt nu engang til mig. — Det, du føler, er Altsammen meget rigtigt og vort færdigt, og jeg kan elske dig endda mere, fordi du har saadanne Følelser. Men vi maa ikke lade vore Følelser løbe afsted med os. Du maa ikke see paa Sagen, som en, der har med private Følelser at bestille her ere store offentlige Interesser indviklede, og Dødsbidselsen blandt Folket har naaet en saadan Høide, at vi maa sætte vore private Følelser aldeles ud af Betragtning."

"Ja ja — Jeg forstaar mig ikke paa Politiken, men jeg kan læse min Bibel, og der seer jeg, at jeg skal føde den Hungrige, klæde den Nøgne og trøste den Bedrøvede, og Bibelen vil jeg følge."

"Men i Tilfælde, hvor det kunde medføre store Undertror Statsamfundet, at du handlede saaledes — —"

"Lyndighed mod Gud kan aldrig medføre offentlige Under, det veed jeg. Det er altid vigtigt at gjøre, hvad han byder os."

"Her nu lidt paa mig, Mary, og jeg skal fremføre en aldeles slaaende Grund, for at vise dig — —"

"Ala nei, John, det nytter dig ikke! Du kan gjerne snakke hele Natten, men du vilde ikke være grusom, — det veed jeg. Nu spørger jeg dig, John, vilde du vel bortjage en arm udslet Skabning, der

kom sulten og fjælvende af Kulde til din Dør, bort fordi han var en bortløben Slave? Vilde du vel?"

Nu var det netop Ulykken, at vor gode Senator var en Mand, som havde en særdeles menneskelig og venlig Natur, og at jage Folk bort, som vare ulykkelige, havde aldrig været hans stærke Side. Hvad der gjorde Sagen endnu værre for den gode Senator nu, da han piinte sig for at komme frem med den allerbedste Beviisførelse for sin Paastands Rigtighed, var, at hans Kone kjendte hans gode Hjerte og derfor her gjorde Angreb paa et Punkt, hvor han ikke vel kunde forsvare sig. Han tog derfor, for at vinde Tid, sin Tilflugt til de Midler, som netop syntes at være opfundne for slige Tilfælde; han sagde: "hm," hostede flere Gange, tog op sit Kommetorflæde og begyndte at tørre sine Briller. Fru Bird saa den forsværløse Tilstand af Eiendens Territorium, men gjorde sig ingen Samvittighed af at forfølge sin Seier.

"Ja — jeg skulde ønske at see dig i den Stilling, ja jeg skulde virkelig ønske det! Hvis f. Ex. Sneen søg græsseligt ude, da at see dig jage en Kone ud af dit Huus. Eller kanske du vilde tage hende og føre hende i Fængsel? Kanske du vilde? Jo, du vilde tage dig godt ud i saadan en Forretning!"

"Jeg tilstaaer, det vilde være en meget tung Pligt at opfylde," begyndte Hr. Bird i en meget langsom Tone.

"Pligt, John. Nei brug ikke det Ord. Du veed meget vel, at det ikke er Pligt — det kan ikke være Pligt! Hvis Folk vil faae sine Slaver til at lade være at løbe bort, saa lad dem behandle dem vel, det er mit Princip. — Hvis jeg havde Slaver — som jeg haaber jeg aldrig skal have — vilde jeg vædde, at de ikke skulde blive tilfunds og løbe sin Vej hverken fra mig eller dig, John! Folk løbe ikke sin Vej, naar de ere lykkelige; og naar de løbe bort, arme Væsener! da lide de sandelig nok af Kulde, Sult og Frygt,

uden at det behøves, at Enhver skal stille sig op mod dem; og hvad enten det nu er i Overeensstemmelse med Loven eller mod Loven, saa faaer det være det Samme, jeg vil med Guds Hjælp aldrig gjøre det!

"Mary — min kjære Mary! da, lad mig tale fornuftigt med dig!"

"Nei — jeg kan ikke udstaa at tale fornuftigt, som du kalder det, især om en saadan Gjenstand. Det er en Maade, I Politikere have, at gjøre Sort til Hvidt paa, og troe I ikke paa det selv, naar det kommer til Stykket. Ialfsald kjender jeg dig vel nok, John! Du anseer det ikke for ret, mere end jeg gjør; — og du vilde ligesaa lidt som jeg vise dig saa grusom."

I dette Dieblis stak gamle Gudjoe, Husets sorte Tjener, sit Hoved ind ad Døren, og bad at "Missis vilde komme ud i Kjøkkenet," og vor gode Senator sølte sig betydelig lettet og saa efter sin lille Kone med en loierlig Blanding af Glæde og Vrgrelse. Han satte sig i en Rænestol og begyndte at læse Aviserne.

Et Dieblis efter hortes hans Kones Stemme ved Døren i en rask, alvorlig Tone: "John! John! Kjære kom hid et Dieblis!"

Han lagde Avisen ned og gik ud i Kjøkkenet, og faer sammen af Forbauselse over det Syn, som der viste sig for ham: — En slank ung Kvinde med sandt berøvnede Klæder, stivfrosne af Kulde, med een Stokborte og Strømpen roven bort fra den saarede og blødende Fod, laa henstrakt paa to Stole i en dødlignende Besvimelse. Hendes Ansigt var et Udtryk, der klarlig viste, at hun horte til den foragtede Race, men dog var det umuligt Andet, end at man maatte dybt blive grebet af dette Mafsyns henrivende Skjønhed, medens det kolde, stive, dødlignende Udtryk i nuværende Tilfælde bragte en Gysen til at fare hen over Senatoren og satte ham i en høitidelig Stemning.

Han holdt sin Aande tilbage og stod taus og stirrede paa, hvad han saa foran sig. Hans Kone og deres eneste farvede Tjenestepige, gamle Tante Dina, vare ivrigt spjessfattede med at bringe hende til sig selv igen, medens gamle Gudjoe tog den lille Dreng paa sit Knæ, trak hans Sko og Strømper af ham, og gav sig ivrig til at gnide hans smaa, kolde Fodder, for at faae dem varme igjen.

"Gud! er hun ikke et Syn at skue!" udraabte gamle Tante Dina, fuld af Medlidenhed. Jeg tror næsten, at det var Barmen, som gjorde, at hun besvimede. Hun var nok saa flink, da hun kom ind, og spurgte, om hun fik Lov at varme sig lidt, og saa var jeg netop ifærd med at spørge hende, hvor hun kom fra, da hun faldt ned lige med Et. Nei — see blot paa hendes Hænder; hun har ikke været vant til haardt Arbejde, det er vist."

"Stakkels arme Skabning! sagde Fru Bird med Hjertet fuld af Medlidenhed, da den unge Kone langsomt aabnede sine store, mørke Dine, og saa halv ubevidst omkring sig. Men pludselig foer et Udbrud af den smerteligste Angest over hendes Ansigt, og hun sprang op og raabte: "Harry! min kjære Harry! har de taget ham?"

Men Barneet sprang strax ned fra Gudjoes Knæ, løb hen til hende og udstrakte sine Arme mod hende.

"D — Gud være lovet — han er her!" raabte hun.

"Ak! Frue," var derpaa hendes vilde Udbrud til Fru Bird, "beskyt os Frue! for Guds Skyld lad dem ei tage ham fra mig."

"Ingen skal gjøre dig noget Ondt her, min gode Kone," sagde Fru Bird opmuntrende, "her er du sikker — vær ikke bange!"

"Aa — Gud velstaae Dem derfor," sagde hun hukkende, medens den lille Dreng, som saa, at Moderen holdt sine Hænder for sit Ansigt og græd, søgte at trøste op i hendes Skjød.

Inden kort Tid blev den arme Kone lidt efter lidt roligere, og det meest ved mange smaa Tjenester, som kun Qvinder formaa at yde, og som Ingen forstod sig bedre paa end Fru Bird. En midlertidig Seng blev gjort op for hende paa Veibænken lige tæt ved Skorstenen, og efter en kort Tids Forløb laa hun i en tung Slummer tilligemed Barnet, der syntes ligesaa træt som sin Moder, og som nu sov sedt i hendes Arme; hun havde nemlig med feberagtig Angst og Hestighed tilbagevrist alle, om end nok saa venlige Forsøg paa at tage ham fra hende. Og endog midt i Søvnens omflyngede hendes Arme ham, og holdt ham saa fast, saa fast, som om hun ikke engang der vilde lade sig forlokke til at afstaa fra sin aarvaagne Vagt over ham.

Senatoren og hans Kone havde imidlertid gaaet ind i Dagligstuen igjen, hvor dog, saa underligt det end kan synes, ingen Hentydning fra nogen af Siderne gjordes til den foregaaende Samtale. Fru Bird gav sig ifærd med sit Strikketoi, og Hr. Bird lod som han læste Avisen.

"Jeg undres paa, hvem og hvad hun er," sagde Hr. Bird tilsidst, idet han lagde Avisen ned.

"Naar hun vaagner og seler sig lidt udhvilet, saa vi see, sagde Fru Bird.

"Du Mary?" sagde Senatoren, efter at have sat en lang Stund i dybe Tanker over sin Avis.

"Nu, kjære Mand, hvad er det?"

"Hun kunde vel ikke bruge en af dine Kjoler, kunde hun, naar du lagde den lidt ned, eller gjorde noget Saadant ved den? Hun er noget større end du synes mig!"

Et blidt Smil straaede paa Fru Birds Ansigt, da hun svarede: "Vi skal see!"

Saa kom en anden Pause, og da brød igjen Senatoren ud med Et: "Mary, du!"

"Nu hvad er det, min Ven?"

"Du! du veed den gamle Bombasins Kaabe, som du pleier at bruge for at lægge over mig, naar jeg tager min Eftermiddagslur. Du kunde ligesaa gerne give hende den, for hun behøver Klæder."

I dette Dieblif stak Dina Hovedet ind for at sige, at nu var Konen paagen, og ønskede at see Fruen. De gik Begge ud i Kjøkkenet, fulgt af deres to ældste Smaagutter, da den hele Skof paa denne Tid var bragt tilfængs.

Den unge Kone sad opreist ved Isden. Hun stirrede stivt ind i Flammen, med et roligt men hjertesenderfnust Udtryk i hendes Ansigt, heelt forstjelligt fra hendes tidligere vilde Hefstighed.

"Ønster du at tale med mig?" sagde Fru Bird i den blideste Tone. "Jeg haaber, du feler dig bedre nu, stakkels Kone."

Et dybt skjælvende Suk var det eneste Svar; men hun hævede sine mørke Dine og fæstede dem paa Husets Frue med et saa fortvivlet og bedende Udtryk, at det bragte Taarer i den lille Kones Dine.

"Du behøver ikke at være bange for Noget her, stakkels Kone!" sagde hun. "Her er du omringet af Benner. Siig mig, hvor du er kommen fra, og hvad du ønsker."

"Jeg kom fra Kentucky," sagde Konen. — "Naar?" sagde Senatoren, som nu overtog Examinationen. — "Jaften." — "Hvordan kom du over?" — "Jeg gik over Isen!" — "Over Isen?" raabte Alle, som vare tilstede. — "Ja!" sagde den Fremmede langsomt, "jeg gjorde — Gud hjalp mig, og jeg kom over Isen. — De vare bagefter mig, lige tæt bag mig, og der var ingen anden Bei!"

"Gud bevare os Fruel!" sagde Subjoe. "Isen er brudt op, saa der er intet Andet heelt over end løse Iisflager, som ligge og svemme i Vandet."

"Jeg veed det nok! — jeg veed det! Jeg kunde aldrig tro, at jeg kunde gjøre det. Jeg tænkte ikke

at komme over levende, men det brød jeg mig ikke om. Jeg kunde jo kun dø, hvis jeg ikke kom over. Men Gud hjælp mig. Ingen veed, hvormegét Gud kan hjælpe, førend man forsøger!" sagde hun med flammende Blik.

"Var du Slavinde?" sagde Hr. Bird.

"Ja, Sir, jeg tilhørte en Mand i Kentucky."

"Var han slem mod dig?"

"Var hans Kone maastee slem mod dig?"

"O nei, Sir — nei! hun var altid god mod mig."

"Hvad kunde da bevæge dig til at forlade et godt Hjem, løbe bort og gaa gjennem saa mange Farer?"

Flygtningen saa op til Fru Bird med et livfuldt forstødt Blik, og det undgik hende ikke, at hun var klædt i dyb Sorg.

"Frue," sagde hun pludselig, "har De nogensinde mistet et Barn?"

Spørgsmaalet var uventet; det var at røre ved et friskt Saar; thi det var kun en Maaned siden, at et Bæsen, hele Familiens Kjælebarn, var bleven lagt i Graven.

Hr. Bird vendte sig og gik hen til Binduct og Fru Bird brast i Taarer. Saasnart hun mægtede at tale, sagde hun:

"Hvorfor spørger du om det? Ja jeg har mistet et Barn."

"Da vil De føle for mig. Jeg har mistet to Børn, det ene efter det andet; de ligge begravede der, hvor jeg kom fra. Jeg havde kun denne Søn tilbage. Jeg sov aldrig nogen Nat uden ham, han var mit Alt. Han var min Hygge og min Stolthed, Dag og Nat. — Og saa Frue, vilde de tage ham bort fra mig, sælge ham! De ville sende ham sydpaa hen! og han skulde reise ganske alene, et Barn, som aldrig havde været borte fra sin Moder. Jeg

kunde ei holde det ud. Jeg vidste, jeg skulde aldrig være istand til at udrette nogen Ting mere, hvis de gjorde det. Jeg vidste at alle Papirerne vare undertegnede og at mit Barn var solgt, derfor tog jeg ham og løb bort om Natten. De satte efter mig — Manden, som kjøbte ham og nogle af min Herres Folk — og de vare lige ind paa mig. Jeg hørte dem, og jeg sprang ud paa Isen. Hvordan jeg kom over, veed jeg ikke; men det Første, jeg samlede, var, at en Mand hjalp mig op paa Flodbanken."

Den unge Kone hulkede ikke, græd ikke. I den Tilstand, hvori hun var, ere Taarer tørre, men alle rundt hende gav de meest talende Tegn paa den hjerteligste Medlidenhed, hver paa sin Maade.

De to Smaagutter samlede forgiæves i deres Kommer efter deres Kommetørklæder, som alle Modre vel veed, aldrig er der, hvor de skulle være, og kastede sig derfor hen paa deres Moder, begravede deres Ansigter i Skødets paa hendes Skjole og tørrede der sine Dine og Næse, medens de hulkede af Hjertets Lyst. Fru Bird havde sit Ansigt skjult i sit Kommetørklæde. Taarerne strømmede frit ned over gamle Dinns sorte, ærlige Ansigt, medens hun udraabte: "Gud forbarme Dig over os!" med en Iver, som frødkommen kan sættes ved Siden af den Maade, hvorpaa dette Udraab lyder i de religiøse Forsamlinger paa fri Mark. Og gamle Gudjoe gned sine Dine meget haardt med sine Grmer, skar en Mængde snurrige Ansigter og udbrod nu og da i samme Udraab som gamle Dina, med samme Tone og samme Iver som hun. Der gode Senator var en Statsmand og man kunde naturligtvis ikke vente, at han skulde fælde Taarer ligesom andre skrøbelige Dødelige. Derfor vendte han sin Ryg til de Dørlige, saa ud af Vinduet, og fik det med Et meget travlt med at hoste og pudse sine Briller, idet han nu og da pudsede sin Næse paa en saadan Maade, at det nok kunde have

fremkaldt nogen Mistanke, hvis Nogen havde været istand til i det Dieblig at have Die for Sligt.

"Men — hvorledes kom Du til at sige, at Du havde en god Herre?" udbød han pludselig, vendende sig mod den Fremmede, idet han med stor Anstrængelse fik ned Noget, der ligesom sad ham i Halsen.

"Fordi han var en god Herre. Det vil jeg sige om ham alle Lider og Steder. Og Fruen var ogsaa saa snild. Men de kunde intet Andet gjøre. De skyldte bort Penge, og der var en Mand, som havde faaet dem i sin Magt; hvordan det var gaaet til, kan jeg ikke sige, men de vare nødsagede til at søie sig efter ham. Jeg stod og lyttede, og jeg hørte, hvordan Herren fortalte det Altsammen til Fruen. Og hun bad for mig, og talte for mig; men han sagde, at han Intet kunde gjøre ved det, for alle Papirerne vare særdige. Og da var det, at jeg tog mit Barn, forlod mit Hjem og løb bort. Jeg vidste vel, at det ikke kunde nytte mig, om jeg forsøgte at leve, hvis de tog ham bort, for, seer De, dette Barn er mit Alt."

"End din Mand, hvor er han?"

"Han tilhører en anden Mand. Hans Herre er græsfelig haard imod ham, og vil næsten aldrig lade ham komme og besøge mig; og i den senere Tid er han bleven meget haardere end før, og han truer med, at han vil sælge ham sydover. Ham faar jeg vist aldrig see igjen."

Den rolige Tone, hvori Konen sagde disse Ord, kunde have bevæget en overfladisk Jagttager til at tro, at hun var særdeles følesløs; men der laa en rolig, stille men dyb Fortvivlelse i hendes mørke, store Die, som sagde noget ganske Andet.

"Og hvor tænker Du nu at gaa hen, stakkels Kone?" sagde Fru Bird.

"Til Kanada, bare jeg vidste, hvor det var. Kanaba er vel langt borte, er det?" sagde hun, seende op til Fru Birds Ansigt med en tillidsfuld Mine.

"Arme Skabning!" sagde Fru Bird mod sin Billie.

"Er det virkelig saa langt borte?" gjentog Flygtningen med inderligt Alvor.

"Langt længere, end Du vel tænker, stakkels Barn," sagde Fru Bird, "men vi maa forsøge at tænke efter, hvad vi kan gjøre for Dig. Hør her, Dina! red en Seng til hende i dit eget Bærelse, og jeg vil tænke efter, hvad jeg skal gjøre for hende imorgen. Imidlertid maa Du ikke være bange, stakkels Kone. Stol paa Vorherre! Han vil beskytte Dig.

Egteparret traadte nu ind i deres Dagligstue. Hun satte sig hen i en lille Gyngestol igjen foran Kaminen og gyngede tankesuldt frem og tilbage. Hr. Bird gik op og ned af Bærelset brummede sagte til sig selv: "Jo dette er deilige Historier! dette seer nydeligt ud! hvad skal jeg gjøre? Fordømt ubehageligt!" Tilslidst gik han lige hen til sin Kone, og sagde: "Mary — hun maa afsted herfra, og det inat. Den Karl vil være her paa Spor efter hende, for Janden faar Sko paa imorgen. Hvis det ikke havde været Andre end Konen selv, kunde hun ligge stille, til Alt var over. Men den ligge Knekt kan intet Menneske faa til at holde sig i Ro, naar han horer Folk og Heste komme. Han vilde bringe en Ulykke paa Halsen paa os Alle ved at stifte Hovedet ud af et Bindue eller en Dør. Jo, det vilde see nydeligt ud, om de Begge fandtes hos mig netop nu! Nei — det gaar aldrig an, afsted maa de og det endnu inat."

"Juat! hvordan kan det stee? — hvorhen?"

"Na — jeg veed nok hvorhen!" sagde Senatoren med en betænkksom Mine og begyndte at trække paa sig sine Støvler. Men for hans Been vare halvt inde i Støvlen, foldede han begge sine Hænder over sit Knæ og syntes at falde rent hen i dybe Tanker.

"Det er dog en fordømt, ubehagelig — forkeert

Historie!" sagde han tilsidst og begyndte igjen at træffe for at faa Støvlen paa. "Ja, det er det, det er vist." Nu, da een Støvle var ordentlig paa, sad Senatoren med den anden Støvle i sin Haand, idet han dybsindigt studerede paa Mønstret paa Gulvteppet. "Ja gøres maa det, og gøres skal det, det er klart," — og dermed drog han paa den anden Støvle og stod og saa ud af Vinduet.

Lille Fru Bird var en meget klog Kone, — en Kone, som aldrig i sin Levetid sagde: "Ja, det var nok det, jeg sagde." Nu ved denne Leilighed skønnede hun meget godt, hvor det vilde gaa, og hvilken Form hendes Mand's Tanke ville faa; men hun afholdt sig meget klogelig fra at blande sig i det, men sad ganske rolig i sin Stol og var rede til at høre hvad hendes Egetherre havde bestemt sig til, strax det behagede ham at sige det.

"Seer Du," sagde han, der er nu min gamle Ven, von Trampe, som har flyttet over fra Kentucky og sat alle sine Skove i Frihed. Du veed, at han har kjøbt en Gaard syv Mile op ad Elven her, langt inde i Skoven, hvor Ingen gaar hen, uden i Grinde derhen. Det er et Sted, som man ikke kan finde op i en Hast. Der vilde hun være sikker nok. Men Knuden ved Tingen er, at Ingen kan kjøre en Vogn did inat uden mig selv."

"End Gudjoe da? Han er jo udmærket flink til at kjøre."

"Ja det er han rigtignok, men seer Du: To Gange skal man kjøre over Elven, og den anden Gang er det virkelig farligt, hvis En ikke er saa kjendt som jeg. Jeg har redet over Elven mere end hundrede Gange, og jeg veed netop hver eneste Dreining man skal gjøre. Og paa den Maade seer Du, har jeg intet Valg. Gudjoe kan spænde for Hestene, saa stilsfærdigt, som han kan, Al. 12, og saa vil jeg kjøre hende over. Og saa, for rigtigt at være fin,

vil jeg lade ham kjøre til næste Bærtshuus bagefter, for at jeg dervfra kan tage med Deligencen til Columbus. Den vil være der mellem tre og fire, saa det vil see ud, som om vi fik Bognen frem blot i den Hensigt. Imorgen tidlig vil jeg være i Senatet igjen, men veed Du hvad, efter Alt, som er sagt og gjort, vil jeg føle mig ubetydelig og heel underlig tilmode der. Men — jeg tror Fanden stikker i det, jeg kan ei handle anderledes".

"Dit Hjerte er bedre end dit Hovede i dette Tilfælde, sagde hans lille Kone, og lagde sin lille hvide Haand i hans. "Kunde jeg nogensinde have elsket Dig, hvis jeg ikke havde kjendt Dig bedre, end Du kjender Dig selv?" Og den lille Kone saa nydelig og smuk ud med Taarerne glindsende i hendes Dine, at den gode Senator tænkte, at han maatte dog ganske bestemt være en pokkers fix Karl, at han havde faaet en saa smuk Skabning til at fatte en saa lidenskabelig Beundring for ham; og saa — hvad kunde han saa gjøre uden roligt at gaa ud og see, om Bognen var i Orden. Ved Døren standsede han imidlertid et Dieblif, vendte tilbage, og sagde langsomt og efter nogen Betænkning:

"Mary — jeg veed ikke, hvad Du mener — men der er den Skuffe, fuld af Klæderne, som tilhorte vor — vor — lille Henry." Og med disse Ord dreiede han sig rundt paa Hælen og lukkede Døren i efter sig.

Hans Kone aabnede Døren til Sengværelset, tog Lyset og satte det paa en Komode der. Fra en lille Nøgleskuffe tog hun da frem en liden Nøgle, stak den tankesfuld ind i Laasen paa en af Skuffene, men standsede med Et. Hendes to Smaagutter havde paa Børns sædvanlige Viis fulgt lige i deres Moders Hæle, og stode taus, verlende betydningsfulde Blikke og saa paa deres Moder. Og, Moder, du som læser dette, har der nogensinde i dit Huus væ-

ret en Skuffe eller et Aflukke, hvis Aabning har forekommet Dig lig Aabnen af en lille Grav? O, en lykkelig Moder er du, hvis det ikke har været saa i dit Huus.

Fru Bird aabnede Skuffen langsomt. Det var smaa Bluser og Kjoler af mangen en Form og forskellige Monster. Der var smaa Forklæder opstaklede, og en heel lang Rad af smaa Strømper, og et Par smaa Støvler, der bare tydelige Mærker paa, at de havde været brugte, stak frem fra Folderne af et Stykke Papir. Det var Legetoi, en Hest og en Bogn, en Top og en Bold, — Minder, som havde kostet mangt et Suf og mangen en Taare. Hun satte sig ned ved Komoden, lænede sit Hoved paa sine Hænder og græd, til hendes Taarer faldt igjennem hendes Fingre ned i Skuffen. Da løstede hun pludselig sit Hoved iveiret og begyndte med ængstelig Zilsfærdighed at udvælge de simpleste og meest brugelige Gjenstande og samlede dem i en Bundt.

"Mama", sagde en af Bornene, idet han sagte rorte ved hendes Arm. "Vil du give de Ting bort?"

"Mine kjære Smaagutter," sagde hun blidt og alvorligt. "Hvis vor kjære, søde lille Henry saa ned paa os fra Himmelen, vilde han være glad ved at see os gjøre dette. Det vilde være mig aldeles umuligt, at have givet disse Ting bort til nogen sædvanlig Person, — til Nogen, som var lykkelig. Men jeg giver dem til en Moder, som er haardere prøvet og mere sonderknust end jeg er. Og jeg haaber Gud vil sende sin Velsignelse med dem."

Der gives i denne Verden enkelte velsignede Sjæle, hvis Sorger altid avler Glæde for Andre, — hvis jordiske Haab, lagt i Graven med mange Taarer, er den Sæd, hvorfra lægende Blomster og Balsum fremspire for den Bedrøvede og Forladte. Blandt dissees Tal var dette lille quindelige Bæsen, som sidder derhenne ved det eenlige Lyd, og som, mens

Taarerne sagte trille nedad hendes Kinder, forbereder Minderne om hendes eget lille Barn for den arme Flygtning.

Efter en lille Stund aabnede Fru Bird sit Klædeskammer, tog dervfra en simpel, men meget god Kjole eller to, og satte sig meget ivrig til at arbejde ved sit Aftensbord, og med Naal, Sax og Fingerbøl foretog hun sig den "Læggen ned," som hendes Mand havde anbefalet. Hermed fortsatte hun uafbrudt, til Stueuhret i Krogen slog tolv, og hun hørte Raslingen af en Vogn udenfor Døren. "Mary," sagde hendes Mand, idet han traadte ind med sin Overkjole paa Armen. "Du maa vække hende nu; vi maa afsted."

Fru Bird nedlagde hastigt de forskjellige Gjenstande, som hun havde samlet, i en lille Kuffert, lukkede den ilaas og bad sin Mand at sørge for at faa den sikkert sat i Vognen. Saa gik hun hen, for at vække den slumrende Moder.

Snart efter viste denne sig i Kaabe, Hat og Schawl, — der havde tilhørt Fru Bird —, i Døren med sit Barn i sine Arme. Senatoren fik hende snart ind i Vognen, og hans Kone fulgte dem lige til Vogntrinet. Elisa lænede sig udaf Vognen og stak sin Haand frem, en Haand ligesaa smuk og blød, som den der greb den. Hun fæstede sine store mørke Dine, fulde af alvorlig, dyb Betydning, paa Fru Birds Ansigt og syntes at ville sige Noget. Hendes Læber bevægede sig, hun forsøgte en eller to Gange at tale, men der kom ingen Lyd. Da pegede hun opad med et uforglemmeligt Blik, sank tilbage i Vognsædet, og skjulte sit Ansigt med sin Haand; saa blev Vogn døren lukket og Vognen kjørte afsted.

Ja! dette var sandelig en Stilling at være i for en politisk Senator, som hele den foregaaende Uge havde siddet i sin egen lovgivende Forsamling og hjulpet til af al Kraft for at faa endda strenge

re Love end for mod bortløbne Slaver og alle "dem der disse maatte huse, hjælpe eller bistaar!" I dette Stats-Senat havde vor gode Senator aldeles ikke paa nogen Maade givet sine værdige Brødre i Washington Nogetsomhelst efter i den Slags Betsalem hen, som har erhvervet disse udedelige Berømmelser. Med hvilken Overstrømmelse af Patriotisme havde han ei siddet i Senatet, med begge Hænder i Lommen, og haanet de Individuers "sentimentale Svaghed," som vilde foretrække Hensyn til nogle faa elendige Flygtningers Vel for store Stats-hensyn.

Han havde faret afsted med Bælde, som en Lov, — han havde kraftigen overbevist, "ikke alene sig selv, men Enhver, som horte ham." Men — hans Tanke om en bortløben Slave, var kun en Tanke om de Bogstaver, som danne dette Ord, naar man staver det; eller maaske tænkte han i dette Dieblis i det allerhøieste paa de smaa Billeder, — forestillende en Mand med en Stok og en Bundt, — hvor med de amerikanske Uvertisements-aviser søge at drage Læserens Opmærksomhed hen paa sine Bekjendtgørelser om bortløbne Slaver, som altid begynder med: "Bortløben fra Undertegnede —." Den magiske Kraft, som ligger i at være Bidne til virkelig Elendighed, den uimodstaaelige Fortryllelse, der udøves af et bedende menneskeligt Dø, af en skrøbelig, skjælvende, menneskelig Haand, og af den hjælpelese Fortvivlelses Sjelequal og angstfulde Modraab, den havde han aldrig forsøgt. Han havde aldrig tænkt paa, at en Flygtning kunde være en uheldig Moder, et forsvarsløst Barn, ligesom det Barn, der nu bar hans lille, begravede Sønns velbekjendte Hue. Og derfor, da vor stakkels Senator ikke var Stok og Steen, da han tværtimod var en rigtig Mand, og det en Mand med et ædelt Hjerte heelt igjennem, saa seer man tit, at her sad han i en slem Klemme med sin Patriotisme. Og I behøve slet ikke at hø-

vere over ham, hans gode Kollegaer fra de sydlige Stater; thi det ahner os, at under lignende Omstændigheder ville det ikke gaa mangen En iblandt Eder et Haar bedre. Vi have Grund til at tro, at saavel i Kentucky som i Mississippi ere mange ædle og ædelmodige Hjerter, til hvem aldrig en Lidelse eller en Nød talte forgjæves. Og gode Broder fra Syden! er det vel rigtigt af Dig, at forlange Tjeneste af os, som dit eget brave, ædle Hjerter ikke vil tillade Dig at yde, hvis Du var i vor Stad?

Nu, dette faar nu være, som det vil; var imidlertid virkelig vor gode Senator en politisk Synder i dette Dieblis, saa var han sandelig nu paa god Bei for at have denne Brode ved en svær Bod den hele Nat. Der havde længe været en uophørlig Regn, og Ohio's bløde, rige Jord er, som Enhver veed, beundringsværdigt vel skikket til at frembringe Dynd paa Beiene, og vi maa noie lægge Mærke til, at dette var en "Ohio-Sporvei," rigtig en af hine, gode gammeltdags Beie, som bæres med dette Navn. Og Kjære! hvad Slags Bei kan vel det være? siger en eller anden Læser, som har været vant til at reise meget i de østlige Stater og kun pleier at forene Begrebet om Hurtighed og jævn og behagelig Bevægelse med Navnet "Sporvei."

Vid da, min uskyldige Ven fra Osten, at i Bestens natlige Egne, hvor Dyndet har en forbausende og ufattelig Dybde, gjøres Beiene af raæ, utilhugne, runde Lommerstokke, lagte paatværs over Beien, een Stok ved Siden af den anden. Over disse Stokke, der ligge i deres oprindelige Form, er lagt et Lag af Muld, eller ellers hvadsomhelst forst er forhaanden, og dette kalde Folk paa den Kant nok saa kjæft en Bei, ja forsøge endog at kjøre den. Det hender ofte, at Regnen skyller al Torv og Grus bort og Stokkene blive da siddende, een hid, een did, i de meest maleriske Stillinger, op og ned, paakryds

og paatvers, med en Mængde Huller og Mellemrum, fulde af sort Dynd.

Over en „Spurvei“, som denne, var det, at vor Senator kjørte langsomt afsted, idet han hele Tiden sad og gjorde moralske Bemærkninger for sig selv, saameget som man med Rimelighed under nærværende Omstændigheder kunne vente, da den Maade, som Bognen gik frem paa, kan beskrives saaledes: Hump! dump! hump! ned i et Hul! Og Senator, Kone og Barn tumlede med Et fra deres Sæder hen mod Vinduerne paa den ene Side af Bognen og Bognen selv sidder fast i Dyndet, medens Gudjoe uden for stræber alt han kan med Hestene. Han slaar løs paa dem, han trækker i dem, dog Alt forgjæves, men netop som Senatoren holder paa reent at tabe Taalmodigheden, kommer Bognen op igjen med et Ryk; men der sidder begge Forhjulene igjen fast i et andet bundløst Dyb, og Senatoren, Barnet og Konen tumle atter over paa Forsædet. Denne gang bliver Senatoren's Hat uden videre Ceremoni stødt ham nedover hans Dine sa endog Næse, og han kan med Grund sammenligne sig selv med et Væs, der er bleven udslukket af en Lyseflukkerhætte; Barnet græder, og der ude holder Gudjoe livfulde Taler til Hestene, som rykke i alt, de kunde, spænde og sparke, og trække under gjentagende Rnald af Svøben. Endelig et andet Ryk, — ned gaa begge Baghjulene — og Senator med Konen og Barnet kastedes hen paa Bagsædet. Senatoren's Albue kom i Berørelse med Konens Hat, og begge hendes Fødder ind i hans Hat, som under Dmtumlingen var falden af ham. Efter nogle faa Diebliske er imidlertid dette fæle „Grep“, passeret, og Hestene standsede, pustende stærkt. Senatoren finder sin Hat, Konen søger at give sin Hat en ordentlig Form igjen og begynde derpaa at dybsse sit Barn i Søvn, og de belave sig med friskt Mod og faste Nerver paa, hvad der endda kunde komme.

For en lang Stund er der intet Andet en Hump-
 dump! nu og da netop for Afverlingens Skyld, blan-
 det med græsselig Rysten og halvveis Bæsten over paa
 Siden, og de begynde virkelig at smigre sig selv med
 det Haab, at de nu have overvundet alle Fataliteter.
 Men med Et faar et rigtigt forsvarligt Dump dem
 til for et Dieblif at staa opreist inde i Bognen, men
 kaster dem derpaa i et Nu med utrolig Hurtighed ned
 igjen paa deres Sæder. Denne gang er da Bognen
 standset for Alvor, og efter megen forgjæves Stræb,
 udenfor, viser Gudjoe sig for Bogndøren. Om For-
 ladelse, Sir, dette er rigtigt et slemt Sted: jeg veed
 ikke, hvordan vi kan komme ud af det. Jeg tænker,
 det bliver bedst, at vi see at faa fat i nogle Stok-
 ker, for vi kan komme videre."

Senatoren bliver fortvivlet og vil ud af Bog-
 nen; han feler sig meget forsigtig for med Foden, for
 at finde et sikkert Fodfæste, og træder ud; men ned
 farer en af hans Fodder umaadeligt dybt. Saa for-
 søger han at faa den op igjen, men taber derved Li-
 gevægten og tumler overende — lige udi Dyndet, hvor-
 fra Gudjoe maa fiske ham op igjen i en meget ufer-
 lig Forsfatning.

Men vi have Medlidenhed med vore Læsere, som
 allerede ved denne Beskrivelse kunde være rystede nok,
 og vi standse her. De, der have reist i den vestlige
 Deel af de forenede Stater, som have tilbragt man-
 gen Midnatstime med det fornøielige Arbejde at rive
 Skigardstøre for at forsøge ved Hjælp af dem at faa
 deres Bogn op af dybe Huler i Beiene, vilde føle en
 dyb og inderlig Sympathi med vor uhykkelige Helt.
 Vi bede dem at fælde en tans Taare og gaa videre.
 Det var meget seent paa Natten, da Bognen
 dryppende og overstænket endelig kom ud af den for-
 omtalte lille Elv, og stod foran Døren paa en stor
 Gaard. Det kostede ingen ubetydelig Anstrængelse og
 Udholdenhed at faa Folkene i Gaarden til at vagne;

men tilsidst kom dog Gaardens hæderlige Gier selv og aabnede Døren. Han var en stor, lang Mand der holdt sig meget rank, og var sine fulde ser Fod og nogle Tommer høi. Han var klædt i en rød ulden Jagtstjorte. Hans graasprængte i høi Grad flurede Haar, samt et Sjæg, som havde været nogle Dage, gav den værdige Mand et Udseende, som, mildest talt, just ikke havde noget særdeles Tiltrækkende ved sig. Han stod stille nogle faa Minutter, holdt Lysel høit tilveirs, og stirrede paa vore Reisende med halvt ærgerligt, halvt forbausende Udtryk, som virkelig var latterligt. Det kostede vor Senator nogen Anstrængelse, at faa ham til fuldkommen at forstaa Sagen, og medens Senatoren gjør sit Bedste paa sin Kant, skal vi nærmere forestille denne Skovmand for vore Læsere.

Ærlige, gamle John von Trampe havde engang nogle betydelige Landeiendomme og mange Slaver i Kentucky. Da han af Naturen var begavet med et varmt, ærligt Hjerte, og han, sin fjæmpemæssige Selvgemsbygning og sit vilde Udviortes uagtet, havde intet af Bjørnenaturen uden Hammen, saa havde han med undertrykt Uro i flere Aar været Bidne til, hvordan Slave-Systemet udvikledes, saaledes at det var lige galt fat baade med dem, der undertrykkede, og med dem, som bleve undertrykkede. Til sidst blev en Dag Johns gode Hjerte ham for trangt i Varmen, og han kunde ikke taale disse Lænker længere. Saa tog han sin Tegnebog ud af sin Pult, drog over til Ohio, kjøbte nogle Maal udmærket god Jord, udsæd digede Frigivelsesdokumenter til alle sine Føds, Mænd, Kvinder og Børn, pakkede dem op i Bøgne og sendte dem afsted for at nedsætte sig her. Selv drog han opover en liden Elv og nedsatte sig her paa en af sidesliggende god Gaard, for at glæde sig i sin gode Samvittighed og overlade sig til sine Betragtninger.

"Er Du den Mand, at Du vil give en stakkels

Slavinde og hendes Barn Ly og Beskyttelse for Slaver-Jægere? De ere efter hende," sagde Senatoren.

"Det er jeg Mand for, skulde jeg tro," sagde den brave Mand med Eftertryk.

"Det meente jeg ogsaa," sagde Senatoren.

"Dersom Nogen kommer for at høre efter Slaver her," sagde den gode Mand, strækkende sit mustelstærke Legeme op til sin fulde Høide, "saa seer De, jeg er færdig for ham. Og jeg har syv Sønner, hver sex Fod høi, og de ville alle være rede til at modtage hvemsomhelst. Hils dem Alle med det! sig de Karle, som have Lust til at komme, at det kan være aldeles det samme for os, naar det skeer; om det saa var strax, saa gjorde det os ingen Verdens Ting. Vi skal nok tage imod dem!" sagde John og foer med Haanden op i sit uhyre Haar, og brast ud i en hjertelig Latter.

Eræt, nedbøiet, næsten fortvindt slæbte Elisa sig hen til Døren med sit Barn, der laa i en tung Slummer paa hendes Arme. Denne i sit Udseende saa vilde Skovmand holdt Lyset op til hendes Ansigt, lod høre en Slags medynksfuld Brummen, aabnede Døren til et lidet Sengværelse, der stødte op til det store Kjøkken, hvor de hidindtil havde staaet, og fik hende til at gaa ind. Her tog han et Lys ned, tændte det, satte det paa Bordet og sagde:

"Hør nu, mit Barn! Du behøver ikke at være en Smule bange. Lad kun komme, hvem som vil; jeg skønner mig paa at tage imod dem, jeg." Med disse Ord pegede han op til to eller tre gode Rifler, som hang paa Bæggen. "Og de fleste Folk, som kjende mig, veed, at det ikke vilde være rigtig sundt for Nogen, at forsøge paa at faa Nogen ud af mit Hus, naar jeg er mod det. Saa læg Dig bare ned og sov, saa rolig, som om din Moder sad og vuggede Dig!" sagde han og lukkede Døren.

"Dette er dog en ualmindelig vakker Slavinde",

sagde han til Senatoren. Na ja, de, som see bedst ud, have ofte den største Grund til at lobe sin Vel, hvis de havde nogen Følelse, som skikkelige Kvinder burde have. Jo, jeg kjender til alt det! Senatoren fortalte i nogle faa Ord Elisæs Historie.

"Aha! — Nei da! — bare tænk! — Har Du nogensinde hørt sligt? Stakkels arme Menneske, sagde den gode Mand, fuld af Medlidenhed." Der sees man dog Naturen! Jaget som et vildt Dyr, jaget netop fordi hun havde naturlige Følelser, og fordi hun havde det, som ingen folende Moder nogensinde kunde lade være at gjøre! "Jeg skal fortælle Dem Noget, disse Ting faa mig næsten til at bande de Kjæltringer," sagde den brave John, idet han tørrede sine Dine med Bagen af en stor, solbrændt, guulbrun Haand. "Veed De hvad, gode Ven, det varede mange, mange Aar, forend jeg vilde have noget med Kirken at bestille, fordi Præsterne rundt om paa alle Kanter pleiede at sige paa Prædikestolene, at Bibelen talede for slig Færd. Og jeg kunde ikke hamle op med dem i al deres Græsk og Hebraisk, og saa fik jeg imod Præsterne, imod Bibelen og imod Alt. Ikke traadte jeg ind i nogen Kirke, for jeg fik fat paa en Præst, der var ligesaa slink, som de vare, baade i Græsk, og alt det, og han sagde aldeles det Modsatte. Da vidste jeg nok, hvad jeg skulde gjøre; jeg blev et Medlem af Kirken — ja, saa gik det, det er vist," sagde John, som den hele Tid havde været ifærd med at faa Korken af en Glasse Ublemost, som han nu bød sin Gæst. "Det vilde være meget bedre for Dem, om De blev her inat," sagde han hjertelig; "jeg skal faa Folk op og faa en Seng istand til Dem i et Dieblis."

"Tak, Tak, gode Ven!" sagde Senatoren. "Det gaar nok ikke an. Jeg maa afsted, og det endnu i Nat, for at naa Bognen, som gaar til Columbus."

"Ja ja! naar De maa afsted, saa er der ingen

Ting at gjøre ved det. Men jeg skal dog gaa et Stykke med Dem og vise Dem en anden Bei, som vil være meget bedre for Dem at reise paa end den, De kom, for den Bei er gruelig daarlig."

John gjorde sig isand, og med en Lygte i Haanden saaes han at føre Senatorens Vogn henad en Bei, som løb nedad en Fordybning bagom hans Bolig.

Da de skiltes, stak Senatoren ham en Tidollars-seddel i Haanden.

"Den er til hende," sagde han kort.

"Godt!" svarede John med lige stor Korthed. Saa et varmt Haandtryk og — de skiltes ad.

Ole Bulls første Reise i Amerika.

I November 1843 landede Ole Bull i New-York. Omstændighederne syntes i Forstningen ikke at skulle blive ham gunstige; thi ved hans Ankomst befandt sig i Staden allerede to andre store Violinister, nemlig Artot, der reiste i Følge med den bekjendte Sangerinde Mad. Cinti-Damoreau, og Vieurtemps. Det franske Parti i New-York holdt paa sine Landsmænd, og da de frygtede for, at Ole Bulls Optræden vilde have en ugunstig Indflydelse paa deres Fremgang, søgte de paa alle Maader at binde og vanskeliggjøre den. Det hjalp dog ikke; Ole Bull gav allerede den 23de November sin første Koncert med afgjort Held, skjønt der ikke saaes en eneste Franskmand paa den; dette bemærkedes af Tidningernes Anmeldere, hvilket naturligvis end mere bidrog til at gjøre "Bull eller Vieurtemps" til et Partispergemaal mellem Franskmandene og Yankeeerne. Artot forlod snart med Mad. Damoreau Kamppladsen, og begav sig til New-Orleans, medens Vieurtemps endnu en Stund fortsatte Bæddestriden; han kunde imidlertid ikke hamle op med Ole Bull, der hos Yankeeerne vakte en i Sandhed amerikansk Begeistring, medens Vieurtemps be-

hagede dem mindre, da de, som Kritikeren R. W. Willis udtrykker sig, fandt at hans Spil vistnok var overordentlig korrekt, men at der i hans Toner var en kold, glasagtig Klarhed og Præcision, som mere enede sig til at høres paa fastende Hjerte før Frokosten, end i den Stemning, hvori man er om Aftenen. Noget, der maaske ogsaa har bidraget sit til Udfaldet, var, at Vieuxtemps er liden og styg, medens de amerikanske Tidninger med en Henrykkelse, der for norske Læsere falder noget pudsig, omtalte Bulls kraftige Skikkelse og skjønne Fremtræden.

Striden mellem de to Partier førtes en Stund med megen Hestighed, der ogsaa gav sig Luft i Blade ne dels i Prosa, dels i en Utallighed af Lovsange og meer eller mindre vittige Epigrammer, endog illustrerede med Træsnit: Seiren hedsede dog snart afgjort til Ole Bulls Side; det hjalp ikke, at Vieuxtemps og den franske Klav "saa ned paa ham, som Lordernes Huus paa O'Connell, og hilsede ham, som Klavperne hilse den opvældende Flod." Bull blev Amerikanernes erklærede Yndling, og den Yndest han ved sin første Fremtræden vandt i New-York, fulgte ham stadig gennem hele Amerika. Det klareste Beviis herpaa er ikke saa meget de mange hundrede entusiastiske lovtalende Anmeldelser i Tidningerne, som den Omstændighed, at han stedse for fuldt Huus, og med en saa stigende Tilstrømning, at han gjentagne Gange maatte vælge større Lokaler, der egentlig ikke var bestemt til Koncertsal, — gav en fabelagtig Mængde Koncerter, der desuden fulgte paa hinanden med en forbausende Hurtighed. Han spillede ikke alene undertiden flere Dage i Rad i de større Byer, men han reiste ofte paa Jernbanen frem og tilbage mellem Stæderne, og gav den ene Dag Koncert i en By og den næste Dag i en anden flere Mile derfra. For at man kan gjøre sig et Begreb om, hvorledes det gik til, skal jeg give en Fortegnelse over hans

Koncerter i December Maaned 1843. Efter at han endnu den 29de November havde optraadt i New-York, spillede han i:

Decbr.	1. Philadelphia.	Decbr.	19. New-York.
	3. New-York.		21. Baltimore.
	5. New-York.		23. Baltimore.
	7. Philadelphia.		25. Washington.
	9. Philadelphia.		26. Baltimore.
	12. New-York.		27. Washington.
	15. Philadelphia.		28. Richmond.
	16. Philadelphia.		29. Petersburg.
	18. New-York.		30. Richmond.

Og saaledes fortsatte han saa godt som den hele Tid under sit lange Ophold i Amerika, med Undtagelse af at han hver Sommer i to Maaneder traf sig tilbage paa Landet for ganske at udhvile. At han undertiden var yderlig udmattet af denne voldsomme Anstrængelse, falder af sig selv; det hændte ham ogsaa en Gang, at han i sit andet Nummer maatte standse og forlade Salen med de Ord: "jeg er saa syg, saa syg!" En af de tilstedeværende Læger Dr. A. Flint forbød ham at spille mere den Aften, men allerede næste Dag blev Koncerten afholdt.

Efter en af hans Koncerter i New-York skrev den bekjendte amerikanske Forfatterinde E. Maria Child i Boston Courier et Brev, der senere er optaget i hendes Letters from New-York, hvori hun paa en saa smuk Maade skildrer det Indtryk, Ole Bulls Spil gjorde paa hende, at et Uddrag deraf fortjener at hidrættes:

"Jeg har to Gange hørt Ole Bull. Jeg vover neppe at skildre det Indtryk, hans Musik gjorde paa mig. Men jeg vil sætte mig ud over al Frygt for det latterlige i overdreven Begeistring, og tilstaa, at den udtrykte for mig mere af det uendelige, end jeg nogensinde har seet eller hørt eller drømt om i Natu-rens, Kunstens eller Indbildningens Riger.

Man fortæller mig, at hans Udførelse er meget sterlig, men jeg har ikke videnskabelig Indsigt nok til at dømme om de Banfeligheder, han overvinder. Jeg tror gjerne om ham, hvad Bettina siger om Beethoven, "at hans Aand skaber det ufattelige, og hans Fingre udføre det umulige". Han spillede paa fire Strengene paa en Gang, og frembragte den rige Harmoni af fire Instrumenter; hans Bue berørte legende Strengene, og frembragte de letteste Toner med elektrisk Hurtighed, og dog klart adskilte. Han fik sin Violin til at synge med Fløitetoner og til at akkompagnere sig som med en Gitar, der alt imellem faldt ind med fulde Draaber af musikalsk Regn. Alt dette følte og hørte jeg uden den fjærneste Bevidsthed om quartetto eller stacato. Hvorledes han gjorde det, veed jeg lige saa lidt, som hvorledes det gaar til, at Solen skinner, eller at Foraaret frembringer sine Blomster. Jeg veed kun, at Musik strømmede fra hans Sjæl ind i min og opløstede den til Englands Andagt. O, hvilken uendelig Gode i disse Toner! snart trippende og feeagtige, som Ariels Sang, snart blide og dæmpende, som en sovende Bluts Aandedræt, snart klare som en Solverklokke, snart høie, som en Lærke, der stiger mod Himlen, indtil den svinder mellem Stjærnerne. — — Umiddelbart efter en glødende, dyb, flagende Melodi, en adagio af hans egen Komposition, udaandende en Moders milde, varme Bøn, og stigende til en angstfuld Anraabelse, fordrede en Stemme blandt Mængden Yankee doodle; det stødte mig, som om en Harlekin vilde danse om paa Alteret i en Kirke. Det faldt mig ikke ind, at han vilde opfylde, hvad der syntes mig at være en saa urimelig Bøn. Men smilende lod han Buen løbe over sin Violin, og vor Nationalsang gjennemhøvede Lusten, indhyllet i et Slør af glimrende Variationer. Det var Yankee doodle i forklaret Skikkelse. Et underfuldt Beviis paa, hvorledes det almin-

beligste og trivielleste kan hæves ved Paavirkningen af det uendelige.

Da man bad mig om at slutte mig til den Skare, som følger denne Nordens Stjerne, svarede jeg toldt: "jeg kan ikke lide Løver; desuden har jeg forliden musikalsk Lærdom til at kunne vurdere hans Dygtighed." Men da jeg hørte ham, erkjendte jeg paa en Gang en Magt, som staar over Lærdom, og som den blotte Dygtighed forgjæves kan stræbe efter. Jeg behøver ikke mere Kundskab for at føle hans op-
høiede Indflydelse, end jeg behøver at studere Optik for at fatte, at Regnbuen er skøn. Den overvælde mig som et Mirakel. Jeg følte, at min Sjæl for første Gang var døbt i Musik, at min Aand paa en Maade var forvandlet ved den, og at jeg for Fremtiden vilde være et andet Menneske, end jeg før havde været. Jeg var saa greben af den overvældende Straaleglæde, at jeg neppe kunde drage Aande. Da jeg kom ud, sturrede Larmen paa Gaden i mine Øren ved sin Raahed. Øynet af pjaltede Dreng og paatrængende Rudske gjorde mere end nogensinde et stødende Indtryk paa mine Følelser. Jeg forlangte, at ogsaa deres Aand skulde fyldes med Melodi af de Engle, der have tjent min Aand. Det forekom mig, som om en saadan Musik maatte bringe hele Verden til en guddommelig Ordens harmoniske Skjenhed. Jeg gik til mit jordiske Hjem uden at vide det. Min Sjæl syntes mig at flyde over i det uendelige Rum. Næste Dag følte jeg mig, som om jeg havde været i en Henrykkelse og seet Himlen aabnet, og derpaa var vendt tilbage til Jorden. — — Nogle, som nødig vil erkjende, at den største Skar for dem, sige, at Paganini spillede Karnevalet i Venedig bedre end hans norske Medbeiler. Jeg heed ikke. Men hvis nogensinde Latter strømmede fra Strengene paa et musikalsk Instrument med en vildere Glæde, hvis nogensinde Toner skjændtes med

lyndigere Dissonans, hvis nogensinde en Violin jub-
lede med lunefuldere Ynde, end Ole Bulls i denne
fantastisk-hvirvlende Melodi, da misunder jeg de Dren-
ge som hørte det."

Og i et senere Brev: "Om den samme Koncert
skriver en Mand, der er en grundig Musiker og gjens-
nemtrængt af dyb Kjærlighed til sin skønne Kunst,
saaledes til mig: "Ole Bull har visselig gjort Ind-
tryk paa mig, som ingen før. Den meest ophøiede
Følelse, jeg nogensinde har kjendt, var at sidde paa
en af hans Koncerter og føle, at alle var opløstede
til den samme Høide som jeg selv. Jeg havde lyst
til at tale til enhver som en fortrolig Ven; den li-
gegylbigste Person var en levende Sjæl for mig.
Den stolteste og meest indesluttende kunde jeg ikke fryg-
te eller foragte. I dette Element var de alle til-
gjængelige, ja værd at komme i Berørelse med. Det
var visselig det høieste Vidnesbyrd om hans store
Sjæl."

Over Charleston, hvor han spillede 2 Gange,
reiste Ole Bull til New-Orleans, og gav der i Ja-
nuar 1844 fem Koncerter for overfyldt Huus, skjønt
paa samme Tid Artot og Mad. Damoreau gav en
Række af "soirées" paa Teatro principal, og ligeledes
Bieurtemps gav Koncert. Ogsaa her slog han snart
sine Medbejlere af Marken, Publikum forlod dem for
at strømme til ham, og de spanske, engelske og tydske
Tidninger syntes formelig at kappes om, hvem der
kunde yde ham de kraftigste Lovtaler. Efter en Ud-
flugt til Mobile, hvor han gav 3 Koncerter, optraad-
te han i Begyndelsen af Februar endnu to Gange i
New-Orleans, hvorefter han besluttede at besøge Ku-
ba. Han gjorde sig snart rede og landede allerede
den 15de Februar i Havanna, hvor han atter stødte
sammen med Bieurtemps. Denne var ikke heldig i
Havanna, hvorfor han efter at have givet en Kon-
cert lod bekjendtgjøre gjennem Bladene, at den anden

allerede annoncerede ikke vilde finde Sted; dog lod han sig overtale til alligevel at optræde en Gang til, men forlod umiddelbart derpaa Kuba. Ole Bull var vistnok heldigere; han gav i Løbet af Marts 8 Koncerter og fik meget opstruede Lovtaler i Tidningerne, men heller ikke han kunde faa fuldt Huus i Havanna, hvilket kan skjønnes af at man i Anmeldelserne stadig seer det Haab udtalt, at Publikum næste Gang vilde strømme til i større Mængde. De varige Frugter af Ole Bulls Ophold i Havanna er to Kompositioner efter kubanske Motiver, nemlig *Agiaco Cubano*, som han allerede spillede paa sine sidste Koncerter i Havanna, og *Ricuerdos de la Habana* (Erindringer fra Havanna) 3 April forlod han Kuba og satte over til Charleston, reiste derfra til Columbia og Norfolk, hvorfra han til Søs begav sig til Baltimore; paa alle disse Steder gav han Koncerter. Derfra drog han til Boston gennem New-York, hvor Schubert, der fra Hamburg havde fulgt ham som Sekretær, vilde have ham arresteret for Gjæld i Anledning af Udlæg, han vilde have gjort for ham, medens det sande Forhold var, at Bull endnu havde Penge tilgode hos Schubert for Forlaget af hans Kompositioner. Af Arresten blev naturligvis intet, da Bull med Lethed fik stillet Kaution, men der udspandt sig heraf en Proces, som først i 1852 blev tilendebragt. Denne Affære gjorde imidlertid Ole Bull snarere Gavn end Skade i Boston; mange troede nemlig her, at det hele var en Intrige for at hindre ham i at lade sig høre der i Staden til bestemt Tid, og derved slog naturligvis hans Popularitet til det utrolige. Han gav sine Koncerter paa det store Theater Melodeon, der rummer over 2000 Tilhørere, og alligevel maatte Orkestret rømmes og Plads indrettedes paa Scenen formedelsk den store Tilstrømning. Aviserne kappedes om at hæve ham til Skyerne og at opsamle Smaatræk af hans Liv.

til at meddele sit Publikum; kort sagt, der er vel neppe noget Sted, selv i Amerika, hvor han er modtagen med større Begeistring end i Boston; de mindste Smaating maatte meddeles i Dagbladene; saaledes gjordes der meget Bæsen af, at han havde spillet for en syg Dame, der ikke kunde bivaane hans Koncerter, i hendes Hjem, noget der saa ofte er gjort af Ole Bull, at det hos dem, der kjende hans Godmodighed og Tjenstfærdighed, ikke vækker den mindste Forundring.

Fra Boston begav Ole Bull sig til Kanada, og gav paa denne Reise Koncerter i Lowell, Salem, New-Bedford, Providence, New-Haven, Hartford, Albany, Utica, Rochester, Troy, New-York, Worcester, Springfield, Montreal, Quebec, Toronto, Niagara, Buffalo og Saratoga, hvorpaa han i August og September tog et roligt Sommerophold i Bristol for at udhvile efter sine Anstrængelser. Det Indtryk, Beskuelser af Kjæmpevandfaldet Niagara havde gjort paa ham, søgte han at beskrive i en Komposition af samme Navn, hvilken han ud paa Vinteren for første Gang spillede i New-York. Medens han endnu opholdt sig i Bristol fik han fra Direktøren for the Musical Fund Society i Philadelphia en Anmodning om at optræde ved Selskabets første Koncert mod den Godtgjørelse, han maatte bestemme, idet man tillige ytrede Haab om, at han paa Grund af sin bekjendte Belsgjørenhed vilde ansætte denne saa moderat, at baade han selv og Selskabet kunde saa et passende Overflud; dets Diemed var nemlig at danne et Fond til Understøttelse af fattige Musikere og deres trængende Efterladte. Ole Bull takkede for den ham af Selskabet viste Tillid, og tilbød Bistand paa den Betingelse, at hans eneste Godtgjørelse skulde bestaa i den Vre at understøtte et saa høit agtet Selskab i dets ædle Bestræbelser. Da Direktørerne fik dette Svar, besluttede de at slaae en Medalje til Ole Bull; den

ir af 100 Dollars Værdi, paa Aversen er der et Apollohoved, og paa Reversen Indskriften: Musical Fund Society of Philadelphia. — Presented to Mr. Ole B. Bull in testimony of his talents and generosity. November, 1844. — Ole Bull optraadte paa Selskabets Koncert, og da han havde udført sit første Nummer, fremtraadte i Præsidentens Fraværelse Mr. John Kane, og erklærede, at Selskabet til Tak for Ole Bulls ædelmodige Bistand og i Erkjendelsen af hans Storhed som Kunstner havde udnævnt ham til Eresmedlem, en Udmærkelse, der i Løbet af de sidste tyve Aar ikke var tildeelt nogen anden Musiker. Han meddeelte fremdeles Bestyrelsens Beslutning at overrække Bull en Guldmedalje som et yderligere Beviis paa dens Agtelse; derpaa vendte han sig til Kunstneren, og lagde med nogle passende Ord Medaljen i hans Haand. Ole Bull takkede i faa Ord, idet han beklagede sin Mangel paa Evne til at udtrykke sine Følelser. Dette Optrin vakte stormende Bifald; sit næste Nummer maatte han gjentage, og blev til Slutning flere Gange fremkaldt.

Først i December spillede han endelig i New-York Niagara, som Publikum med spændt Forventning havde længet efter; det gjorde imidlertid i Begyndelsen ingen synderlig Lykke hos Massen, der havde ventet noget andet, og derfor modtog det med Kulde, medens paa den anden Side enkelte Musikkyndige satte Niagara blandt hans bedste Kompositioner, og gjorde sig al Flid for at forklare Publikum dets Skønheder og udvikle dets Betydning; det vandt ogsaa efterhaanden mere og mere Indpas i New-York, og i Philadelphia modtoges det strax ved første Opførelse med entusiastisk Bifald, hvorfra ogsaa de Philadelphia Tidninger gjorde sig lidt til af, at deres Publikum var mere musikalsk end det newyorkske.

I et Brev om Niagara yttre den før omtalte Maria Child:

"Det er en gammel Strid, den mellem Geniet og Kritikken, og sandsynligviis vil den aldrig bilægges; thi det er en af de mangfoldige Brydninger mellem Konservatisme og Reform. I alle Livets Former holde er Geniet paa Fremadskridningens og Lærdommen paa den vedtagne Ordens Side. Geniet kommer som en Profet fra Fremtiden for at lede Tidens alderen fremad; Lærdommen, Lovgiveren, stræber at holde den tilbage ved Fortiden. Men Profeten omstyrter altid Lovene; thi derfor blev han sendt. Under hans mægtige Haand give Skrankerne gradviis efter og svinde, ligesom Metallet smelter ved Ildens Berørelse.

Dette gjælder med lige saa megen Sandhed om Musik, som om enhver anden Ting. Dens Regler har stadig været. Hvad der nu er vedtagen Lov, var ubekjendt eller stødende for hundrede Aar siden. Ethvert stort Snille, der har viist sig i Kunsten, er blevet anklaget for at have gjort Bold paa Reglerne. Haydns Biograf siger: "Denne unge Musikers yndige smaa Tanter, hans Stilts Barne og de Friheder, han undertiden tillod sig, fremkaldte mod ham alle Slags Angreb fra det musikalske Munkeskab. De bebrejdede ham Feil i Kontrapunkt, sjætterste Modulationer og alt for dristige Bevægelser. Hans Indførelse af prestissimo bragte alle Wiens Kritikere til at gysse." En engelsk Adelsmand bad ham en Gang at udvifle Grunden til visse Modulationer og Anordninger i en af hans Kvartetter. "Jeg gjorde saa, fordi det gjorde god Virkning," svarede Komponisten. "Men jeg kan bevise Dem, at det dog er stridende mod Reglerne." "Neget vel; indret det paa Deres egen Maade, her begge Dele spilles, og sig mig saa, hvad De synes bedst om." — "Men hvorledes kan Deres Maade være den bedste, da den dog strider mod Reglerne?" vedblev Adelsmanden. "Fordi den er den behageligste,"

svarede Haydn, og Kritikeren gik bort uden at være overbevist.

Beethoven blev stadig beskyldt for at støde an mod Reglerne. I en af hans Kompositioner blev forstjellige Ting udpegede for ham som Afvigelser fra Lovene, der udtrykkelig vare forbudne af Kunstens Mestere. "De forbyde dem, gjør de?" sagde Beethoven. "Vel, jeg tillader dem."

Forstaa mig ikke, som om jeg taler med Ringagt om Kundskab og kritisk Dygtighed. Kun fordomsfuld, indbildt Uvidenhed gjør det. Tvertimod arbejder jeg med alvorlig Flid paa at erhverve mig større og større Indsigt i alle Arter af Kunst. Men i alle høiere og mere aandige Aabenbarelses erkjender jeg Lovene kun som midlertidige og foranderlige statistiske Tabeller over Aandens fremstridende Udvikling; jeg negter ikke Kritikens Nytte, men Geniet bliver altid Herren, Kritiken Tjeneren.

Om Kritikerne vil betragte Niagara som feilfuldt, naar de undersøge dets Bygning, kan jeg ikke vide. Det er deres Forretning at analysere Snillet, men Ulykken er, at de i Almindelighed er tilboelige til at dissekere i Skyggen af sine egne Hænder. Ellers tænker jeg, at hverken Vandfaldets Torden, Havets Brølen, Trærnes Susen, Vindens Luden eller Fuglenes Rvidren er komponeret efter Reglerne. De burde alle sendes til Paris eller Rom for at fuldende sin Opdragelse, og imidlertid tie stille, med mindre de kan standse sine vilde, evige Variationer. — Ved at slutte den norske Varde til sit Hjerte modtager Amerika mere end det kan give. Hans Besøg har virket og vil mere end noget andet virke til at vække og udbrede Kjærlighed til Musik trindt om i Landet; og naar Kjærlighed gives, finder den snart sin Form i Kundskab. Alt hvad der lever, er født af Hjertet."

Mere Lykke hos den store Mængde gjorde en an-

den Komposition, the Solitude of the Prairies (Præriernes Ensomhed), da den var mere iørefaldende end Niagara; den blev snart Publikums Yndlingsnummer og maatte gives ved saa godt som hver Koncert. Paa denne Tid optraadte Ole Bull ogsaa med en storartet religiøs Komposition, "Davids Salme," der blev modtagen med fortjent Bifald og Ros, skjønt den naturligviis ikke i den Grad kunde tiltale Massen, som hans mindre alvorlige Nummere. Efter at have givet en Deel Koncerter i Boston, Providence, New-Bedford og Worchester optraadte han atter flere Gange i New-York, og gav endelig i Januar 1845 for 3500 Tilhørere i Tabernaklet under stormende Jubel sin Afskedskoncert, inden han tiltraadte sin Reise mod Syden. Derpaa spillede han i Newyork, Brooklyn, 3 Gange i Filadelfia, i Louisville, Wilmington, og gav endelig i New-Orleans 5 Koncerter i den store Armory-Hall, stedsse for fuldt Huus og med stort Bifald.

For sine mange Venner her gav Ole Bull for sin Afreise en glimrende Fest i St. Charles Hotel. Ud paa Aftenen anmeldes en Fremmed, der med Dampbaaden netop var ankommen fra Europa, nemlig den tydske "Trolldmand" Alexander. Han blev modtagen med al mulig Forekommenhed og anmodet om at vise sine Kunster, hvilket han lovede paa den Betingelse, at Ole Bull til Gjengjæld skulde spille for ham. Da dette var indrommet, forbausede han først Selstabet med adskillige mærkelige "Trollerier," og da Ole Bull skulde vise ham den kostbare Medalje, han havde faaet af Musical Fund Society, fandtes der i Futteralet kun et Stykke Bly. Da han endelig skulde spille, var Strengene revne af hans Violin, der desuden var sprukken paa flere Steder; herover blev dog Bull virkelig lidt ængstelig tilmode, men Alexander gjorde snart Ende derpaa ved at lade det hele forsvinde og derpaa bringe ham saavel Medaljen som Violinen

igien i fuld og god Stand. Til Belønning spillede han da ogsaa, saa det havde god Skik, til langt paa Natten, og lod endelig sine Gæster gaa hjem, end mere berusede af Henrykkelse end efter nogen af hans Koncerter.

I Lobet af Vaaren og Sommeren bereiste han nu hele Trakten om Mississipp og kom, inden han i August og September tog sin Sommerhvile, atter lige op til Niagara; paa den Tur gav han en Mængde Koncerter i ikke mindre end 24 forskjellige Stæder. Paa denne Reise var det, at han gjorde en Udflugt til den berømte, fjæmpemæssige Mammoth-Hule i Kentucky; han kom her bort fra sit Følge og ansaaes en Stund for fortabt, men blev endelig efter lang Søgning gjenfundet; han spillede for dem, og Musikken gjorde her dybt under Jorden et spøgelsesagtigt græbende Indtryk, som ingen jordisk Musik; i det hele opholdt de 16 Timer i Hulen og gjorde paa denne Tid en Vandring af 18 engelske Mile.

Da han reiste ned ad Mississipp til Cincinnati, havde han paa Dampbaaden et pudsigt Sammenstød med de halvville Kolonister fra Westen. Han sad rolig og læste en Avis, da en af disse Bildmænd, der kalder sig selv "halv Hest, halv Alligator" nærmede sig til ham og sagde: "kom og tag en Dram!" — "Mange Tak, jeg drikker aldrig Brændeviin," svarede Ole Bull høfligt. — "Gud fordomme Dem, De hører dog vel ikke til noget Rykterhedsselskab?" spurgte Snapseren. — "Nei, jeg hører ikke til noget Rykterhedsselskab, men jeg drikker aldrig Brændeviin, fordi det virker paa mig som Gift." — "Mener De dermed, at jeg byder Dem Gift?" raabte Bildmanden, og stillede sig strax færdig til Kamp; "kom og slaas, gamle Hest!" Imidlertid samlede sig om dem et halv Snees af hans Kammerater, som ogsaa raabte: "kom og slaas, gamle Hest! Du seer ud til at være en bandsat stærk Karl; viis os nu, hvad du duer til." — "En Nor-

mand kan slaas saa godt som nogen anden, naar hans Blod er i Kog," svarede Ole Bull; "men i Sandhed, mine Herrer, jeg kan ikke slaas med koldt Blod; hvorfor skal jeg slaas?" — "Hvilken Sludder! hvorfor du skal slaas? Du seer ud til at være stærk, og du skal slaas."

Da han ikke paa nogen anden Maade kunde stille dem tilfreds, sagde han: "Siden de endelig vil prøve min Styrke, og jeg virkelig ikke har noget at slaas om, saa skal jeg sige dem, hvad jeg vil gjøre. Hvem som har Lust blandt eder, kan tage fat i mig, paa hvilken Maade han selv vil, og jeg vil vædde, at han et Minut efter skal ligge paa sin Ryg for mine Fodder; tag mig, i hvad Stilling I vil." Forslaget blev modtaget med Jubel, en svær Karl traadte frem og greb ham fat om Livet, men laa et Dieblisk efter bevidstløs for hans Fodder.

Ole Bull blev først noget urolig over at være kommen i denne betænkelige Stilling i det vilde Vesten, især da en af Følget trak sin bowie-knife, et eget Slags lang, tveegget Kniv, hvormed Mændene i Vesten altid ere bevæbnede; men til hans Beroligelse løste han kun sin Brændeviinslærke, og heldte en god Slurk deraf i Halsen paa den Alsmægtige, som strax kom til sig selv ved denne Hjertestyrkning. Hans første Spørgsmaal var: "hvordan Satan gif det til, at jeg blev kastet overende?" Dette fremkaldte en Skoggerlatter, hvori han selv istemte.

Derpaa sprang han op, tog sin bowie-knife, rakte den til Ole Bull og sagde: "Tag denne med hjem; De slaas forbandet godt; De fastede mig jo til Marken saa hurtig som et Lyn. Fem, sex andre fulgte hans Exempel, og gav sine bowie-knives som et Agtelsestegn til den stærke Slagsbroder fra det fremmede Land, saa at Ole Bull her fik et nyt Bidrag til sin Samling af amerikanske Kuriositeter.

3 Oktober 1845 gav Ole Bull atter i Newyork og Boston en Række af Koncerter inden sin nær forestaaende Afreise til Europa. Bevidstheden om, at man kun i kort Tid endnu vilde have Anledning til at høre ham, gjorde, at Tilstrømningen var større end nogensinde; desuden optraadte han atter med en ny Komposition, der i høj Grad var egnet til at slaa an hos Amerikanerne, nemlig "Washingtons Minde" Efterat her Kamptummelen er malet, hvorunder man hører de stridende Folks Nationalsange, Yankee Doodle og God save the king, kommer en høitidelig Marsch til Washingtons Minde, hvorpaa følger Frihedens Triumf og det Hele ender med Folkesangen Hail Columbia. Dette Nummer gjorde virkelig ogsaa mere stormende Lykke end noget andet, og gjorde Ole Bull til den populæreste Kunstner i de forenede Riger.

Den 30te Oktober gav han i Newyork sin Afkedskoncert i Tabernaklet for over 4000 Tilhørere. Indtægten havde han bestemt til Frimurernes Fond for Enker og Faderløse; for at takke ham herfor traadte imellem Koncertens første og anden Afdeling de nærværende Frimurere frem med Stormesteren og Storsekretæren i Spidsen; Ole Bull blev ledet ind, og Storsekretæren Broder Herring holdt følgende Tale til ham:

"Broder! Den Komitee, som af Storlogen har faaet det Hverv at berede en Tilflugt for alderflegne Brødre og Broderskabets trængende Enker og Faderløse, har bemyndiget mig til, i denne Forsamlings Nærværelse at udtale for Dem dens Taknemmelighed, Beundring og broderlige Kjærlighed. Den eksempelvis Belgjerenhedshandling, hvormed De udmærker Deres Skilsmisse fra os, skal bo i vore Hjerter og omgive Deres Navn med en straalende Glæde, som vil udmærke Dem fremfor alle dem, der for en Tid har besøgt vore Kyster, og igjen forladt dem uden at have vilst noget Spor af Følelse for andre end sig

selv. (Uhyre Bifald). Dem, Broder! har vore Landsmænd for hver Dag af Deres Ophold blandt os omfluttet med en stedse vorende Hengivenhed, fordi De har vilst Dem i Besiddelse af en Sjæl, der er istand til at fatte, hvad der er godt i vore Institutioner, skjønt i vor Natur, stort hos de Mænd, som vort Land har fostret. (Stort Bifald). Denne Stats Frimurere glæde sig ved at hilse Dem som Broder, og ønske at De vil føre med Dem paa Deres fremtidige Reiser og til Deres Fødeland Grindringen om denne Time af Triumf for Dem, hvilken De har vundet ved Deres Geni, deres Talenter og Deres Belgjorenhed i Forening. Som Legn paa disse Følelser bede vi Dem, at hvor som helst de herefter deeltager i Frimureriets Arbejder, De vil mindes os ved at bære Staten New-Yorks Frimurer-Regalier.

Norge har ingen Grund til at stamme sig over sine Frimurer-Konger eller sine Frimurer-Arbeidere; det kan være stolt af sit Barn, sin Murer, som nu staar her iblandt os." (Umaaadeligt Bifald).

Her skred Storsekretæren til at iføre Ole Bull Storlogens pragtfulde Høitidsdragt under Publifikums høilydte Bifald, og vedblev derpaa:

"Broder Ole Bull! — Deres Mission til vort Land er snart til Ende. De bragte med Dem Deres Fædrelands frie Aand, der samstemmer med vort Lands frie Aand. De har gjort de yndige Melodier fra "Norges Fjelde" bekjendte i Amerikas "Præriers Ensomhed;" De vil føre med Dem tilbage en Afskrift af "Niagaras" Musik; De vil efterlade Dem Deres Hyl- ding til "Washingtons Minde" (Bifald), og De vil følges af "Moderens Bøn" og den Faderløses varme Taknemmelighed; og Verden vil lære, at medens man taler om Foreningen af Folk og Stater ved Jern- baand, er det et Baand, stærkere end Jern, som forener Hjerterne hos trofaste Mænd og frie Mænd fra

enhver Himmelegn ved Broderkjærlighedens uopløselige Baand."

Her sluttede Storsekretæren sin Tale under Forsamlingens vedvarende Bifald. Ole Bull, der eensynlig var dybt bevæget, takkede i saa Ord, men talte i Begyndelsen saa lavt, at man ikke kunde høre ham; tilsidst sagde han:

"Min Hyldest til Washingtons Minde er ikke min alene, det er hele det norske Folks Hyldest, der lyder gjennem mig. De Grundsætninger, for hvilke dette Lands Folk drog sit Sværd og udgød sit Blod, begeistrede Norges Folk og styrkede det i dets Frihedskamp. Normændenes Beundring for den amerikanske Forsatning og dens store Stifter blev tidligt indplantet i mit Hjærte, og Beundringen for Washington og Kjærlighed til Frihed er indpræget deri for evig."

Denne Tale modtoges med et stormende Bifald, der vedvarede i flere Minutter. Ved Koncertens Slutning gjentoges dette, og Ole Bull blev atter og atter fremkaldt og overøst med Blomster.

I November gav han derpaa en Række af Koncerter i Filadelfia og Baltimore, og stod nu i Begreb med at forlade Amerika, da han fra New-York modtog en Adresse, undertegnet af de største musikalske Notabiliteter dersteds om endnu engang at besøge denne Stad og lade sig høre inden sin endelige Afreise. Han fulgte med Glæde denne Indbydelse, og bestemte den 26de November til Dagen for sin Afrejskoncert. Til at overvære denne indbød han samtlige Medlemmer af Blindeasylet i New-York.

"Astor House, New-York, 18de Nov. 1845.

Mine Venner! Jeg har hørt, at mange af eder er glade i Musik; jeg staar nu i Begreb med om saa Dage at forlade Amerika, og hvis jeg inden min Afreise kunde forskaffe eder nogen Glæde, vilde det være mig en særdeles kjær Erindring. Vil I alle, Ele-

ver og Lærere, komme at høre mig næste Onsdag Aften i Tabernaklet, skal jeg gjøre mit Bedste for at fornøje eder. Mit høieste Ønske skulde være, at jeg kunde have Magt til for et Dieblif at bringe eder til at glemme, at I ei kan nyde Skuet af Blomsternes Skjønhed.

Eders medfølende Ven

Ole B. Bull.

Til Medlemmerne af Blindeasylet."

Dette venlige Tilbud blev naturligviis med Glæde modtaget. For over 4000 Tilhørere gav Ole Bull nu sin Afstedskoncert; allerede to Timer før Koncertens Begyndelse, var Salen næsten opfyldt, og Begeistringen og Bifaldet var den hele Tid paa det høieste. I Lobet af Aftenen overrasktes der Ole Bull en Takadresse fra de Blinde; ligeledes blev der af Blindeasylets Eder affunget et Kor til hans Ære, forfattet af en Blind. Til Slutning blev han flere Gange fremkaldt under en Storm af Bifald og Hurraaah, og overøst med Regn af Blomsterbuketter, hvortil der for en stor Del var sættet Vers.

New-York Herald bemærker om hans Ophold i Amerika, at man forbauses over den eksempellose Begeistring, han overalt opvakte, den mageløse Popularitet, han vandt i enhver Stad. Han gav sin første Koncert i de forenede Stater i Park-Theatret i New-York, og Huset var overfyldt; med samme Udfald gav han seks tilfamme Theater, hvorfor han efter sine Benner's Raad gav den næste Række i Tabernaklet, der rummer omtrent 4000 Tilhørere, og havde ogsaa her stedsfuldt Hums. Ved en Leilighed spillede han for 7000 Tilhørere for the American Institute i Riblo's Have. Fra New-York bereiste Ole Bull de forenede Stater, Kanada og en Deel af Vestindien, og opvakte den samme rasende Begeistring og overstrømmende Jubel. Han reiste i disse Lande over 100,000 (engelske) Mil, og gav Konserter i enhver Stad af nogensomhelst Betydning.

Fra sin første Landstigning til sin endelige Afsted gav han over 200 Koncerter, hvorefter nogle kun gav en Indtægt af 200 Dollars, medens andre, f. Ex. flere af dem i New-York, indbragte ham over 3000 Dollars; hvis man efter et lavt Overslag ansætter Gjennemsnitsindtægten til 400 Dollars, har han ved sine Koncerter tjent den betydelige Sum af mere end 80,000 Dollars. Desuden har han ved Koncerter til Bedste for velgjørende Anstalter skaffet disse en Indtægt af over 20,000 Dollars, og har til Musikere og andre Kunstnere, som understøttede ham, betalt over 15,000 Dollars.

Ingen Kunstner, der nogensinde har besøgt vort Land, er bleven overøst med saa mange Hædersbevisninger. Digte i Hundreder er forfattede til ham, Guldvaser, Juveler, Medaljer osv. skænkede ham af de forskjelligste Korporationer. Hans hele mærkelige Optræden i Landet er virkelig enestaaende i Glæde og Berømmelighed. Han kom fra Norge, den nordligste Deel af Europa, Odins Fødested, og begejstrede hele Amerika; ved hans gribende Afstedsnummer i New-York svømmede mange Dine i Taarer, en ung Dame var endog saa dybt bevæget, at hendes Fader maatte bringe hende hjem.

Efter at Ole Bull saaledes i over to Aar havde vundet stadige Triumfer og i Overflodighed høstet baade Guld og Berømmelse i den nye Verden, afreiste han endelig den 3die December 1845 fra New-York til Havre, hvorfra han agtede at begive sig til Paris.

Opholdet i Amerika var utvivlsomt et af de rigeste i Ole Bulls Liv; han fandt Smag i det amerikanske Liv, og nærede en varm Begeistring for den amerikanske Folkesfrihed; de storartede Naturscener havde dybt grebet ham og havde en mægtig Indflydelse paa hans Aand. Med Bemod forlod han et Land, hvor han havde befundet sig saa vel, hvor han havde nydt saa meget godt og var bleven saa paafløjet.

I Løbet af Vaaren 1846 optraadte Ole Bull flere Gange i Paris, og høstede der midt iblandt de mange rivaliserende Kunstnere af første Rang det meest afgjorte Bisald. Til sidst gav han den 19de April paa den italienske Opera en stor Koncert, hvorom der ligger for os to Artikler, den ene skreven for Koncerten i Corsaire Satan, den anden er en Anmeldelse af den bekjendte Kritiker P. A. Fiorentino. Artiklen i Corsaire Satan for den 15de April lyder:

"Den italienske Opera. — Hvert Aar fæster den offentlige Opmærksomhed sig, efter en kort Stund at have slagret om, paa en Kunstner, som man med et engelsk Udtryk kalder Sæsonens Love. Dette lykkelige Fortrin har i Aar Hr. Ole Bull opnaaet. Efter den umaadelige Lykke, han havde gjort ved Rogers Aftenunderholdning, kunde han ikke forlade Paris uden at give en stor Koncert paa Theatre Italien. Det er en Skik, som Liszt, Thalberg, Madame Pleyel, alle store Kunstnere har bragt i Mode, og som derpaa mindre berømte Kunstnere med mere Dristighed end Held har villet optage. Ole Bull har ikke stolet for meget paa sine Kræfter, thi allerede er alle Biljetter i Forveien optagne. Han har selvfølgelig vist at løse den ene Halvdeel af Opgaven; hvad den anden Halvdeel angaar, behøver han kun at spille, som han har gjort paa den store Opera og paa Opéra comique, og Seiren vil være glimrende, fuldstændig. Polacca guerriera, dette Drama fuldt af Bevægelse og Taarer, og Paganinis Karneval, dette forbausende Kraftstykke, som man ikke bliver træt af at beundre, vil efter almindeligt Forlangende paany blive givne.

Dem, som har raadet ham til at vælge Stykker, hvor det melodiose og yndige er mere fremtrædende end det vanskelige og glimrende, vil Ole Bull svare ved Udførelsen af to nye Kompositioner af en

uudsigelig Bemod, Omhed og Bliidhed. Den første af disse Kompositioner er en Fantasi over Bellinis Arie "l'amo, ah! l'amo", et af de yndigste Suk, denne Cataniass Svane har udaandet i sin tidligste Ungdom; den anden er "en Moders Bøn", adagio religioso, komponeret af Ole Bull for Klosteret Santa-Maria Novella i Firenze. Det er den blideste, reneste og engleligste Sang, man kan høre. Den er i en Stil paa en Gang storartet og streng, simpel og religiøs. Ole Bull piber og striger ikke med sin Violin, ligesom nogle af hans Medbrødre, der mjave under Forgivende af at synge; hans Bue har virkelig noget magisk og inspireret. Det er den menneskelige Stemme i dens meest ophoiede Udtryk."

I le Constitutionnel for den 22de April omhandler Fiorentino de mærkeligste Kunstnydelser, den forløbne Uge har frembudt. Efter at have talt om Theatrene, vedbliver han:

"Lad os benytte det Rum, vi har tilovers, for at offere nogle Linier til de to sidste Ugers mærkeligste Aftenunderholdninger. Ole Bull har givet en stor Koncert paa Théâtre Italien. Der udfordres hele den norske Kjæthed og Dristighed for at vove at levere Publikum en formelig Batalje paa fem Violin-Nummere. Hvilken Ild og hvilken Kraft! Men et gunstigt Udfald retfærdiggjør den største Forvovenhed, og Ole Bull har i Løbet af denne rige Aften vundet, at han ikke havde stølet for meget paa sine Kræfter. Ole Bull spillede først Variationer af en djævelst Banskeligbed og Egenhed over Bellinis Arie, "l'amo, ah! l'amo, e m'è piu cara." Det er saaledes, at Helvedes Aander, nedsunkne i mørk Fortvivlen, maa elske og savne Himmelsens Lys. Paganinis Carneval, der ligesom ved et Tryllerí henslytter os til via del Corso midt iblandt Moccolettiernes skingrende Patter og lystige Overgivenhed, forlangtes gjentaget under Tilhørernes Bifaldsjublen. "En Moders Bøn",

som Kunstneren har komponeret under Klosteret Santa Maria Novellas stille Buegange, er et storartet og strengt Stykke, fuldt af mystisk Omhed og religiøs Barme. Endelig forekom os Polacca guerriera, som vi havde hørt to Gange, mere og mere at forstjæne den begejstrede Modtagelse, den nyder hos Publikum. Ole Bull sang fortræffelig i Aften; han blev applauderet og fremkaldt saa mange Gange, at han havde kunnet tro, han var i Venedig, Fienze eller Neapel."

Det var om denne Koncert et vist Parti i Kristiania udsprede det Rygte, at Ole Bull paa den italienske Opera i Paris havde spillet for tomme Bæge og nydt en kold Modtagelse.

I Mai var han i Bordeaux, hvor han ved fire Koncerter paa det store Theatre satte hele Byen paa Ende. Inden sin Afreise gav han en glimrende Fest i l'hôtel de la Paix, hvor han havde taget Bopæl. Bærelserne, hvori for neppe fjorten Dage siden Ibrahim Pascha havde boet, var for Aftenen udstyret med en i Sandhed kongelig Pragt og en overordentlig Rigdom af Kjærter, Kandelabrer, Speile, Tæpper og Blomster. Især var den store Sal blændende, hvor Byens skønneste Damer i de meest glimrende Toiletter samlede om Pianoet; meer end hundrede og sexti Personer, eller saa godt som alle, der i Bordeaux udmærkede sig ved Talent, Navn eller Formue, deltog i denne Fest, som Kunstneren forskønnede ved en glimrende Udførelse af sine meest henrivende Kompositioner og Improvisationer. Især vandt Karnevalet stormende Bisald; desuden spillede han med nogle af de dygtigste Amatorer en Kvintet af Mozart og med en Dame af Selstabet en Duo for Violin og Piano af Mansfelder. Ole Bull fremtraadte som Bært paa en i Sandhed fyrstelig Maa- de; derfor sagde ogsaa en af Stadens aandrigitte Damer, da hun saa ham modtage med denne udsøgte Hoflighed

og aristokratisk Ynde, som udmærke ham, at Ole Bull denne Aften under hele hans fortryllende Fæst havde forekommet hende som en anden Greve af Monto-Christo. Courrier de la Gironde, hvorfra denne Beretning er tagen, tilføjer, at aldrig nogen Kunstner i Bordeaux fra alle Kanter er bleven mødt med saa megen Udmærkelse og Begeistring, som Ole Bull.

I Slutningen af Maanedens optraadte han med lignende Bifald flere Gange i Toulouse, hvorpaa der til hans Ære blev givet en saakaldt sète lyrique paa Théâtre du Capitole. Derpaa gav han i Juni og Juli Koncerter i Certe og Marseille og fyldte stadig de i Sommertiden tomme Theatre. I en Anmeldelse af en af hans Koncerter i den marseillaiske Tidning Le Sud heder det blandt andet:

"Han har sin Plads anvist mellem Liszt og Paganini. Hvis man spurgte os, hvilken Forskiel vi gjør mellem den unge norske Kunstner og den nys nævnte uledelige genuineske Virtuøs, vilde vi svare, at hvad Talenter angaar, er Spørgsmaalet vanskeligt. Hvem af os erindrer tydeligt nok de Vidunderre, Paganinis Bue for ti Aar siden udførte blandt os, for med Sikkerhed at kunne afgjøre, om Ole Bull overvinder lige saa store Vanskeligheder. Det er muligt, at i visse Dieblis Paganinis Maneer var end mere overlegen og mægtig, men det er ikke mindre vist, at i Ynde, Varme, Omhed og Variation er Ole Bull hans Ligemand, om ikke hans Overmand. Naar vi dernæst sætte ud af Betragtning enkelte reent tekniske Spørgsmaal, som selv Kunstnere ikke er i Stand til at afgjøre, vil man indrømme, at man villigere fyldes af Begeistring for den ligefremme, bestedne, uegennyttige unge Mand, som allerede ved mangen Leilighed har givet Prøver paa en ophøiet Edelmødighed, end for den beregnende Kunstner som altid omringede sig med alle en smagløs Charlatanis-

mes Tilløkkelser, som spekulerede i enhver Grimace af sin fantastiske Person, som udhøfrede enhver Tøne paa sit herlige Instrument, og som ikke har efterladt en mindre varig Erindring om sit smudsige Gni-eri end om sit ophøiede Talent. Han skulde visse- lig ikke paa Publikums Anmodning have gjentaget sit Karneval.

..... En ikke mindre elektrisk Begeistring udbredt gjentagne Gange, da Kunstneren spillede le Carneval de Venise. Man kan neppe forestille sig, med hvilken Originalitetens Magt Ole Bull har til-egnet sig dette Paganinis Unglingsthema. Han glim- rer især i den komiske Deel. Om vi huske ret, frem- bragte ikke Paganini en saa utvungen og sprudlende Munterhed i Samtalen mellem Polichinel og Politi- kommissæren; det er pudsigt nok, at Nordmanden har forstaaet at lægge mere flu Polisthed og overgi- ven Naragtighed i denne Scene, end den italienske Mefistofeles; det var dog ellers ikke det grotestte, der var Paganinis svage Side. Ole Bull ender dette Nummer med en Fuglesang, som er den meest over- rastende Esterligning, man kan høre; her er hans Instrument ikke længer en Violin, det er en rig Sam- ling af de yndigste Sangfugle."

Ole Bull i Amerika 1852.

I et Brev fra en Normand i Amerika, som vel- villig er bleven Redaktionen tilstillet, berettes om en Koncert, Ole Bull nylig har givet i Washington. Han havde først tænkt ikke at spille der paa Stedet, men da dette rygtedes, blev denne Amerikanernes gamle Yndling opfordret til at give Koncert ved Adresser fra en stor Mængde Medlemmer af Sena- tet, Repræsentanthuset, Kabinettet og det diplomatiske Korps, en Hæ- re, som endnu ikke er bleven vlist nogen anden Kunstner. Som en Følge deraf spillede Ole

Bull den 26de Marts, naturligviis for fuldt Huus og med det meest glimrende Udsald. Brevskriveren, som selv overvar Concerten, har medsendt amerikanske Tidninger, der indeholde de omtalte Adresser med samtlige Underskrifter og Bulls Svar samt en Anmeldelse af Concerten, hvoraf meddeles følgende Ud-
drag:

I Senatet.

Washington den 15de Marts 1852.

Hr. Ole Bull! Da vi erfare, at Deres nærværende Besøg i dette Land ikke er gjort i noget kunstnerist Diemed, tage vi Anledning til at forsikre, at det vilde glæde os oprigtigt, om vi kunde forundes Leilighed til at beundre en Udfoldelse af Deres overordentlige Kræfter i den Kunst, hvori De ved hele Verdens Dom er erkjendt for at være Mester. Vi tillade os at udtale det Haab, at De vil være villig til at give en offentlig Concert under Deres Ophold i Washington, paa den Maade og til saadan Tid og Sted, som De selv finder beleiligt.

Med megen Afgtelse Deres lydige Tjenere

James Shields (og 90 andre Senatorer).

Vi undertegnede slutte os hjertelig til ovenstaaende Anmodning, og haabe, at De vil see Dem istand til at opfylde den.

Daniel Webster (og 4 andre Medlemmer af Kabinettet), Winfield, Scott, General, — A. de Bodisco (og 10 andre af det diplomatiste Korps).

I Repræsentanthuset.

Washington den 15de Marts 1852.

Hr. Ole Bull! Det vilde høilig glæde Undertegnede, om De vilde have den Godhed at give en

eller flere Koncerter her i Byen, til saadan Tid og Sted, som De finder bekvemmest for Dem.

Joseph Lane (og 56 andre Medlemmer af Repræsentanthuset).

Washington den 20de Marts 1852.

Mine Herrer! — Med Taknemmelighed og Stolt-
hed har jeg modtaget den Anmodning, De have viist
mig den Ære at gjøre mig. Tro mod min Kunst,
glæder det mig, at den paa en saa udmærket Maade
er bleven hædret i mig, dens trofaste Dyrker. At
give den Leilighed, De tilbyde, er paa een Gang en
Glæde og en Pligt. Ifølge Deres Indbydelse vil jeg
derfor give en Koncert i Washington paa Fredag
den 26de forstkommende.

Jeg beder Dem modtage, mine Herrer, Forst-
ringen om min oprigtigste Erbødighed. Deres lydige
Tjener

Ole Bull.

Efterat have berettet, at der paa den korte Tid
ikke i Washington kunde bringes noget passende Or-
chester tilveie, og at Ole Bull maatte paatage sig det
uhorte Bovespykke, i fulde to Timer at underholde
Publikum med sin Violin alene, fortsætter Anmelderen:

"Udfaldet var saa heldigt og glimrende, som mu-
ligt; Huset var fuldproppet af det meest udsøgte Pu-
blikum, der nogensinde har været samlet i denne Stad,
og det blev holdt i en behagelig og spændt Opmærk-
somhed fra Begyndelsen til Enden ved den uopnaaede
Kunstners magiske Spil. Da vi ved en uheldig Skjebne
vare forhindrede fra selv at være tilstede, gjentage vi
kun, i hvad vi sige, det eenstemmige Vidnesbyrd af
alle dem, som vi have hørt forsøge at beskrive Ind-
trykket af den henrivende Udførelse. Vi tilføie Ud-
drag af nogle af vore Kollegers Beretninger.

Union for igaar siger: "den Concert, Hr. Ole Bull i Fredags gav i Carusi's Sal, var i alle Henseender en fuldkommen Triumf. Salen var propfuld af et Publikum, der i enhver Retning indbefattede alt det meest Fremragende og Glimrende i vor Hovedstads politiske og fashionable Cirkler; og uden nogensomhelst Hjælp underholdt denne store Kunstner alene ved sin egen seirende Magt Publikums Interesse og Enthusiasme lige til det sidste, idet Slutningsnummeret frembragte et stormende da Capo. Det Hele var en underbar Udfoldelse af Violinens umaaelige og forskjelligartede musikalske Magt i den store Mesters Haand."

Telegraphen for i Løverdags siger: "Carusi's Sal frembød igaar Aftes det meest glimrende Skue, vi nogensinde have seet der. Den var fuld og fyldt med en saa rig Samling af det fineste Klæde, Silke, Floiel, Juveler, Skjønhed, Aand og Forstand, som vel paa nogen Maade i denne Republik kan rummes i en Sal af dens Størrelse. Ole Bull var synlig beaaudet af det Skue, han havde for sig. Vi have aldrig før anet, hvad der kan udføres med dette saa ofte misbrugte Instrument, Violinen. Den leer og græder, jubler og klager, taler og sukker, rider Havets Bølger, møder Storme og skriger af Forfærdelse, bestiger stakkede Klipper og jubler paa deres Top, sliger ned i skyggesfulde Dale og hviler i deres Lunde. Vi see med Beundring paa Instrumentet og paa de Fingre, som behandler det med en ubegribelig Ynde og Færdighed, og vi føle den magiske Indflydelse af det Trylleri, hvormed han leder os, hvorhen han vil. Men det er en anden Indflydelse, som virker paa enhver Tilskuer: det er Mandens Fremtræden. Ole Bull synes at være omtrent firti Aar. Han er høj, ikke tynd nok for at kaldes slank, men let og skjønt bygget. — — —" Herefter følger en nøiere Beskrivelse af hans Udseende og Maade at fremtræde paa.

Mel. Vist stolt paa Nordhavs Bove,

Bag Verdenshavets Bove
i Besten er et Land,
med Guld og grønne Skove,
med Stæder tæt paa Strand,
med store Bidder inde
udi sit store Skjød,
hvor Klangen ingensinde
af Ljaa og Dr end lod.

Al Folk kom store Skarer
dertil fra hver en Kant, —
en Trang sig aabenbarer
nu i Europa grant,
at ty mod Vesterleden,
som alt i fordums Aar;
thi Friheden og Freden
kun der har Rosenkaar.

Her i den gamle Verden
er Frihed kun af Navn,
derfor den travle Færden
imod den fjerne Havn;
thi Landet hist i Besten
er frit for Tro som Daad,
der findes og forresten
for mange Uraad Raad.

Amerika! alt længe
drog Norges Senner frem
til dine Blomsterenge
og bygte sig nyt Hjem;
dog tidt, naar de maa lande
med Haab og Glæde stor
paa dine skjønne Strande,
bedrog dem glatte Ord.

Hurra for Strængens Mester,
 for Ole Bull saa bold,
 nu han i dig jo fæster
 fast Fod mod Had og Bold;
 han et nyt Norge grunder
 for sine Landsmænds Flot,
 der bliver et Vidunder
 med Fred og Frihed nok!

Nu skal de ei bedaares
 meer af Bedrageri,
 af ham for dem der faares
 en Tomt, hvor de saa fri
 med deres Børn og Kjære
 skal virke i sit Kald,
 og nyde — tænk! den Vre
 hans Strænges Tonesald!

Hurra for ham, den gjæve,
 den ædle norske Mand,
 gid han maa længe leve
 I sit ny Fædreland;
 paa Tonens Binger stige
 skal Sangen til hans Ros,
 hvad saa end Daarer sige,
 thi høit han elsker os.

Tillykke med hans Gjerning,
 tillykke med hans Liv,
 gid falde Lykkens Tærning
 for hver en Mand og Viv,
 der ud fra Hjemmet drager,
 fra gamle Norges Kyst,
 saa, at dem Bull modtager
 i Norge nyt med Lyst!

Nordmænd i Amerika.

(Af the Weekly Times for 2den Oktober).

Dersom Blanding af forskjelligt Blod kan be-
 tragtes som en Forbedring af Racen og som en Be-
 rigelse for Folkecharacteren, maa visselig vort Land
 eengang i Tiden, om ikke nu, blive det første i Ver-
 den. Intet andet har modtaget Tilskud fra saa mange
 Rilder. En saadan Sammensmeltning af Folk fra
 alle Lande har endnu aldrig været kjendt. Sønerne
 af de presbyterianske Udvandrere, af Kavallererne, de
 gamle Knickerbockere, ja af Aboriginerne selv blandes
 med Udvandrere fra ethvert Kongerige og enhver be-
 boet Krog af Verden. England sender sine dygtige
 Forpagtere, og Yorkshire-dialekten høres paa mangan
 Eiendom. Skotland er fuldstændigen repræsenteret
 og Plaids og Psallabeg forøge det Maleriske i vort
 Sceneri. Erin tager vore Kanaler og Jernbaner i
 Beslag; den tappre Huguenot er her. Lydsland le-
 verer sine stærktbyggede Sønner. Castilianeren bor
 paa Vankeens Grund, medens den solbrændte Itali-
 ener, den tappre Polak, den frihedselstende Ungarer,
 den skjægede Russer, den turbanklædte Tyrker, Syd-
 amerikaneren og Insulaneren forene sine Anstrængel-
 ser og sin Skjæbne i eet sælles Land sammen med
 den ubetvingelige Nordboer, Svensken, Nordmanden
 og Dansken. I Lobet af de sidste saa Maaneder er
 den uoverstigelige Bom, som hidtil udestængte Chinas
 Millioner, knækket, og det himmelske Riges Beboere
 strømme nu i tallos Mængde til det stille Havs Ky-
 ster. Sikkerlig maa en saa mangfoldig Kombination,
 en saadan Blanding af alle Folkeslag, frembringe et
 eller andet sælsomt Resultat, og naar nogle Genera-
 tioner have gjort Foreningen fuldstændig og sammen-
 smeltet Alles Særegenheder og Egenheder til en sæl-
 les Character, vil Billedet af Nationen i aandelig,
 moralsk og fysisk Henseende fremvise en Blanding af

alle de Egenskaber, der ellers fremtræde som lokale Eiendommeligheder.

Et ikke uvigtigt Træk af denne Udvikling er den norske Koloni, som den udmærkede Normand, Ole Bull, i nogen Tid har havt til Hensigt at grunde, og som han nu har begyndt at sætte i Værk. Under et foregaaende Besøg for omtrent syv Aar siden gjennemstreifede han de forenede Stater, stundom stemmende sit Instrument til Niagaras dybe Akkompagnement, stundom i Mammuth-Hulens Stilhed, vækkende Gjenlyd i det siden saakaldte Ole Bulls Koncert-Rum, stundom trodsende Uveir og Nattens Mørke under eensomme Ridt over vore vestlige Prærier og granskende det hele Land saavel i dets eensomme Strækninger som i dets folkerige Byer. I denne Tid fastede han en brændende Hengivenhed for Republiken, dens Institutioner og dens Folk. Han ønskede at see nogle af sine uforsvarede Landsmænd hendragne fra den kolde og utaknemmelige Jordbund, hvem de afvinge en knap Underholdning, og hensatte til et Hjem i Amerikas vidtlostrige og rige Landstrækninger med alle Borgerens Privilegier og den fri Mands Retligheder.

Ole Bull, den store norske Violinist. *)

I Eftermiddag mellem Kl. 12 og 1 gjorde Ole Bull det første Skridt til at blive Borger af de forenede Stater, idet han afgav Erklæring om denne sin Hensigt. For at gjøre denne store Forret (privilege) mere hellig og imponerende, ønskede han, at Ceremonien skulde foregaa i den ærbørdige Uafhængigheds-Hal, omgivet af alle de ærefulde Minder, som Stedet fremkalder i Erindringen, og af en Statue af

*) Ole Bornemann Bull er født i Bergen den 5te Februar 1810 og er af 9 Søskende ældste Søn af Apotheker Johan Storm Bull og Anna Dorothea Bull, født Geelmuyden.

hans Fædrelands Fader (the statue of the Father of his country) (?), som et stumt, udtryksfuldt Bidne til Døptrinet. George Pitt, Esq., Sekretær ved de forenede Staters Overret (Circuit Court), indgik med den sine Belevenhed, som er denne Mand saa egen, strax paa den store Normands dybe Følelser og var paa Stedet villig til at imødefomme den høit stemte Forestilling om den Forret, Ole Bull stod i Begreb med at erhverve ved at gjøre det første Skridt til at blive Borger. John M. Read og John O'Brien, Ole Bulls Konsulenter (Counsels), ledsagede ham til Hallen og bleve hos ham under Ceremonien. Da Mr. Pitt forelæste ham den Deel af Erklæringen, hvori Trostabseden mod de forenede Stater og Frasigelse af al Underdanighed mod Kongen af Norge og Sverige affordredes ham, lagde Violinisten Haanden paa sit Hjerte, og sagde paa den meest udtryksfulde Maade:

"Jeg ønsker, at man maa agte mig værdig en saa stor Forret, og jeg skal ikke undlade nogen Anstrengelse for at fortjene den. Jeg har aldrig svoret Kongen af Norge og Sverige Trostabs, ei heller nogen anden Potentat, ei heller har jeg boiet Kne for nogen Anden, end min Gud" (vegende opad og med Afsynet skinnende af al hans indre Følelse), "Jeg skal vurdere Borgerkabets Forret over enhver anden jordist Gjenstand og skal bestræbe mig for at lede hundrede Tusinder af mine Landsmænd til et saa stort Gode, for at ogsaa de kunde lære at kjende Forstjælen paa at være Borger af denne berømte Republik, i fuld Nydelse af Frihed, og paa den Tilstand af Tilværelse, hvori de nu befinde sig. Allerede har et Tusinde Normænd nedsat sig inden dette Samfunds Grændser, i den nordlige Deel, og jeg haaber, at inden et Aar er omme, endnu mange Tusinder ville nyde Frihedens Belsignelser i den samme Egn. Jeg skal ikke ophøre med mine Bestræbelser, førend mine Landsmænd, som ønske at udvandre, ere komne i fuld

Besiddelse af sine naturlige Rettigheder og eie en Bondeggaard i Pennsylvanien." *)

Som han ved sine Melodier,

Han nu bli'er stor som Folks Befrier.

Han afslagde derpaa den af Loven fordrede Gød og underskrev det oprettede Dokument. Han indførte ogsaa sit Navn i den Bog, som holdes i Uafhængighedshallen, og hvori Fremmede almindeligviis skrive sine Navne. Ole Bull indlod sig derpaa i Samtale med de Tilstedeværende, og forsikrede, at han altid havde været en Republikaner. Han sagde, at han under Lamartines provisoriske Regjering i Frankrig forestillede sine Landsmænd for denne store Mand, og selv havde baaret den Fane, hvorpaa Erklæringen om Menneskerettighederne stod. Paa Grund af denne Handling blev han, ved sin Hjemkomst til Norge, Gjenstand for Mistanke, men de vovede ikke at lægge Haand paa hans Person, da han var omgivet af varmhjertede og redebonne Hænder, og hans Aand og Sjæl vare hævede over den vilkaarlige Magts Tag. Hans Ønske er at bevæge saa mange af sine Landsmænd som muligt til at udvandre til den nordlige Deel af disse Stater, og det er hans Hensigt til Opdyrkning at kjøbe endnu større Strækninger af raat Land, end han allerede for Tiden eier paa den Kant. Han sagde, at hans Landsmænd vare de første, som opdagede dette Fastland, og endstjondt de ikke besad det mere end et Aar eller to, saa havde de dog efterladt sig enkelte raa Mindesmærker paa Ny-Englands Kyst, som vise, at Normændene i Aaret 1002 af den fristelige Tidsregning havde besøgt Vinland, og der opfært sig Boliger. Denne Omstændighed turde maaske give hans Landsmænd foreget Ret til at blive Borgere, efterat de have opholdt sig her ved den Konstitutionen forestrevne Tid. I hans Fædreland, sagde han, vare Alle Protestanter, og havde ligesom vi

*) Fra Newyork til Bulls Koloni er 57 norske Mile.

Geistlige, men ikke Præster (clergymen, but no priests). Efter at have raft enhver tilstedeværende Person Haanden, forlod han Hallen, i Følge med den ene af sine Konsulenter, John D'Brien, Esq. Han er en Mand med de varmeste Følelser, brændende for Menneskerettighederne, og vil blive en herlig (capital) og nyttig Borger i vor Stat."

Den norske Udvandring har hidtil hovedsagelig været rettet mod Wisconsin, hvor allerede omtrent 40,000 af disse Nordens Sønner have afslagt Trostabsæed. De ansees som en værdifuld Tilvært til Befolkningen og de vigtigste offentlige Dokumenter ere, ifølge Lovgivningens Bud, trykte baade i norsk og engelsk Sprog. Men Sygdommens Udelæggelser, den lange Afstand fra Markedet og Spekulanterens Begjærlighed efter de omliggende Landstrækninger, have gjort denne Rant af Landet mindre ønskelig i flere vigtige Henseender. Ole Bull har flittigen arbejdet paa at finde en fordeelagtigere Stilling for dem og har formeentlig været heldig med Hensyn til den Landstrækning, som han i denne Hensigt har sikket sig i den sydlige Deel af Potter County i Pennsylvanien. Et Blik paa Morses Kart vil vise, at intet andet Stykke Land af lignende Udstrækning i den nævnte Stat er forbleven aaben for et saadant Foretagende. Det Øvrige af Staten er tykt besaaet med Landsbyer og Stæder. Det valgte Gebeet passer vel til Hensigten. Det er ingen udpidsket og forladt Egn, og dets Kræfter ere ikke udtømte til Underholdning af en tidligere Befolkning. Det er en urørt og frugtlig Jordbund, ukjendt med Hakke eller Plov, med en fra foregaaende Aar opsparet Frugtbarhed, bærende Urskoven og forpagtet af Anti-Aboriginer, nemlig den glubende Ulv, det takkede Raadyr og den trodsige Bjørn. Det er et smukt, bølgeførmigt Land, der ruller sig op fra en rig Dal, med Høie af en Størrelse, som næsten ikke fortjener dette Navn og indbefattende

omtrentlig 120000 Acres (Tønder) Land. Det er sundt af Klima, vel forsynet med Lommer og med Vand, har Saltkilder samt Kul- og Jernanviisninger. Et Blif paa et nøiagtigt Kart vil vise, at tre store Fjorders Hovedstrømme udspringe i denne Deel af Landet i omtrent tolv engelske Miles Afstand fra hverandre.

Sinemahonning, det har et sydvestligt Løb, naar Havet gennem Susquehanna og Chesapeake-Bugten, Genesee, der udspringer fra Rosalie-Søen og rinder mod Nord, forener sig med Ontarios Bande og flyder i Oceanet gennem St. Lawrence-Floden, og Alleghany, som springer ud her, tager en sydvestlig Retning, indtil den, blandende sig med Ohio og Mississipp, træffer Søen i den mexikanske Havbugt.

Denne Egn's Formation, dens Produkter og dens Dyr ville idelig minde Kolonisterne om deres Fædreland Norge. De fortrinlige Foreller, hvoraf dens Strømme har Overskud, ville tilbagelade mangen behagelig Grindring. Og ved et besynderligt Sammentræf, ville de kommende Beboere paa nogle Kanaler af deres Grændse kunne skue ud over Byen "Sweden" (Sverige).

Denne Egn har hidtil været affondret og utilgjængelig. Det var ude af Civilisationens Synsfreds. Afkommen af dens første Besiddelsestagere gennemstreifede endnu dens Skove eller bevægede sine Finner i dens kolde Bande. Men nu slynger den store New-York og Erie Jernbane, som forener Erie-Søen med Atlanterhavets Bolger, sine Spor inden 30 (4½ norske) Miles Afstand fra dens nordlige Grændse, og paa dens sydlige inden 15 (2½ norske) Mile høres Lokomotivets overnaturlige Hvielen paa Pennsylvania-Banen. Den er saaledes pludselig bragt ud fra sit Ejul og sin affides Beliggenhed, gjort tilgjængelig og stillet i en passende Afstand fra Markedet.

I de sidste 14 Dage har Ole Bull, ledsaget af

nogle faa Benner, bragt nogle og tredive af de første Kolonister til deres tilkommende Hjem. De bestaa af saadanne Folk, hvis mechaniske Færdighed snart vil reise bekvemme Boliger inden Skovens beliggende Arme. Han udsaa Pladsen for den tilkommende By. En Dame fra New-York, som med sin Mand, John Potter Esq., ledsagede ham, fældede med egen Haand det første Træ, og efterat de virksomme Kolonister havde forvandlet det til en Flagsstang og opplantet det, heisede hun det norske Flag tilligemed Stjernerne, og kaldte det Sted, over hvilket de vaiede, Oleana — idet hun saaledes antydede, hvorledes den norske Kvist skulde indpodes paa den oprindelige amerikanske Stamme. Morsomt nok var man der i Egnen allerede bleven fortrolig med Benævnelsen "Oleana." Hun foreslog ogsaa, at det Skildt, som skulde vinke den Reisende til det første Bærtshuus, burde indeholde det Motto: "i Enighed er der Styrke," og at det skulde være en amerikansk og en norsk Bjørn, hjerteligt omfavnende hinanden, et Favntag, som vi haabe aldrig vil mangle Inderlighed. Dren valte diebliffelig Gjenlyd trindt omkring, Hammeren klang paa Ambolten og Alt var Liv og Virksomhed. Den Aftenen oplyste talrige Glædesblus det nye Hjem og glimtede gennem Skoven; den høit begavede Stifter af Kolonien greb, efter at have talt til sine Landsmænd i deres Mødermaal og henvendt sig til Amerikanerne i letflydende Engelsk, sit Yndlings-Instrument, og brugte med Skoven til Koncert-Sal og under Stjernerne Belysning sin Tryllebue med en Energi, en Glæde, en Begeistring, som det ikke har lykket hverken en Forsamling af Konger eller Republikanere nogensinde at nyde.

Ole Bull vendte tilbage til Staden, befriede en Skibsladning af omtrent 100 Normænd, der nylig vare ankomne, fra Udvandringsagenternes Kler, af

sendte dem til Ny-Norge og ilede med en Præst tilbage til sin Koloni sidste Søndag, for at indvie den med den første Prædiken, hvortil dens Hele have lyttet.

Hvilken Tilvært til vort Lands Rigdom, Styrke og Kræfter ville ikke disse skandinaviske Hjerter og Mønstre være, naar to eller tre tusinde Mennesker ville følge disse nu ubesatte Strækninger. En saadan Befolkning, kjæk og kraftig, vant til Sparsommelighed, Udholdenhed og Anstrengelser og glødende af Begjærlighed efter Frihed, er i Sandhed værd at eftertrægte, for at plante Civilisationens Mærke i vore Skovens Længsel. Og dersom det er sandt, hvad islandiske Historiebøger fortælle, nemlig at der derfra Aarhundreder før Columbus Fødsel udsendtes Expeditioner til det amerikanske Fastland, at Bjørn og Leif for otte hundrede Aar siden besøgte vore Strande og at Thorfinn med sin Brud og sine Brudepiger og tredsindstyve væbnede Normænd sejlede ind i Narragansett-Bugten og toge i Besiddelse en Deel af det nuværende Rhode Island, af dem kaldet Vinland, efterladende sine Spor ved Mærke i Klipperne for at sætte Oldgrænserne i Forlegenhed, da har sikkerlig Normændene Ret til at komme og kræve et Hjem i det Land, som de opdagede.

Vi ere glade over at see dette Geniets Barne gjøre den vestlige Verdensdeels Interesser til sine egne. Til en Dame, som med Hensyn til hans slanke og muskuløse Figur gjorde den Bemærkning, at han var en norsk Gran, gav han det Svar: "Ja, men nu er jeg i Begreb med at blive en amerikansk Gran; vil de give mig Rum til at vore og trives?" Vi antage, at dette med Glæde vil blive ham indrømmet. Sikkerlig har ingen Kunstner nogensinde besøgt os, hvem vi med større Glæde vilde modtage som vor egen. Fuldt af ædle og djærve Indskydelser, en behagelig Selstabsmand, med den høieste musik-

ste Begavelse og med det meest aabne Hjerte, har han til vor Glæde paataget sig det store Værk at plante en Koloni af Normænd (ham selv iberegnet) paa amerikansk Bund.

Vor store, nylig hedengangne Statsmand (Clay) ønskede, medens han laa paa det Lidelsens Leie, fra hvilket han aldrig stod op igjen, at han endnu engang maatte faa høre Tonerne af hans uforlignelige Instrument. Jenny Lind, som i Begyndelsen af sin offentlige Løbebane sang paa hans Koncerter, bemærkede efter den første Række af hans nylig givne Koncerter, at hans Violin var den eneste, der bragte hende til at græde. Lad ham kun tage sin Cremoneser fra dens Kasse igjen og give rundt om i Landet Koncerter til Bedste for sit Foretagende og for at lette de lavere Klasser af hans Landsmænd Banskelighederne i at forlade deres usrugtbare Marker for "Ny Norge", og vi driste os til at paastaa, at hans velgjørende Diemed, hans Bues Genius og den virkelige Belgjærning, der vises vort Land, vil krone hans Anstrængelser med den meest afgjorte Lykke.

De forenede Staters Quadratinthold.

1. Maine.

Maine, Unionens nordøstlige Stat, ligger imellem $43^{\circ} 5'$ og $47^{\circ} 45'$ Nordlig Bredde og imellem $6^{\circ} 10'$ og $10^{\circ} 8'$ D. fra W. Længde. Den grænses mod N. til nedre Canada, mod D. til Ny-Braunschweig, mod S. og S. D. til det atlantiske Hav og mod V. til New-Hampshire, og indbefatter 30,945 engelske $\square$ Mile eller 19,810,560 Acres*) Land

City Portland, Hovedstad og Provindsens betydeligste Stad, ligger paa et Forbjerg i Casco-Bay.

2. New-Hampshire.

New-Hampshire ligger imellem $42^{\circ} 42'$ og 45°

(*) En Acre er lidt mere end 4 Maal Norff.

13' N. B. og imellem 4° 23' og 6° 10' D. fra B. Læng. Den grændser mod N. til Nedre-Canada, mod D. til Maine og det atlantiske Hav, mod S. til Massachusetts og mod B. til Vermont, og indeholder 9,253 eng. □ Mile eller 5,921,920 Acres Land.

Concord paa Vestsiden af Merrimack, Hovedst.

3. Vermont.

Vermont ligger imellem 42° 42' og 45° N. B. og imellem 3° 35' og 5° 27' D. fra B. Læng. Vermont grændser mod N. til Nedre-Canada, mod D. til New-Hampshire, mod S. til Massachusetts, mod B. til New-York og mod N. B. til Champlainsøen, og indeholder 10,237 □ Mile, eller 6,935,680 Acres.

Montpelier, under 44° 7' N. ved Union, Hovedstad, ligger i en af Høie bearændset frugtbar Egn.

4. Massachusetts.

Massachusetts ligger imellem 41° 13' og 42° 52' N. B. og imellem 3° 20' og 6° 55' D. L., og grændser mod N. til Vermont og New-Hampshire, mod D. og S. til det atlantiske Hav, mod S. til Connecticut og Rhode-Island. Staten indeholder 8,554 □ Mile, eller 5,474,560 Acres.

1. Boston under 42° 23' N., Hovedstad paa en Halvøe i det Indre af Massachusetts. 2. Charles-town, ved 3 Brygger forenet med Boston. 3. Salem, 14 Mile fra Boston.

5. Rhode-Island.

Rhode-Island, bestaaer af 3 større og nogle mindre Der, og ligger imellem 40° 22' og 42° 0' N. B., samt imellem 5° og 5° 50' D. Læng. Rhode-Island grændser mod N. og D. til Massachusetts, mod S. til det atlantiske Hav og mod B. til Connecticut, indeholder 1,580 □ Mile, eller 1,011,200 Acres.

Providence under 41° 5' N., 30 Mile fra Hovedet, den betydeligste Handelsstad.

6. Connecticut.

Connecticut ligger imellem $41^{\circ} 2'$ og 42° N. B., samt imellem $3^{\circ} 20'$ og 5° D. Læng., og grændser mod N. til Massachusetts, mod D. til Rhode-Island, mod S. til Sund og Long-Island og mod V. til New-York, indbefatter 4,723 $\square$ Mile, eller 3,012,720 Acres.

New-Haven, under $41^{\circ} 18'$ N. ved Munden af Mile i Newgatebay, Hovstd.

7. New-York.

New-York ligger imellem $40^{\circ} 35'$ og 45° N. B., samt imellem $3^{\circ} 43'$ D. og $2^{\circ} 43'$ B. Læng. Hovstd. New-York. Den grændser mod N. til Ontariosøe, øvre og nedre Canada, mod D. til Vermont. Massachusetts og Connecticut, mod S. D. til Long-Island-Sund og Oceanet, mod S. til New-Jersey og Pennsylvania og mod V. til Erie-Søe og Niagara, og indeholder 47,163 $\square$ Mile, eller 30,184,320 Acres.

1. New-York under $40^{\circ} 42' 40''$ N. paa Sydspidsen af Den af Mankotton, Unionens betydeligste Handelsstad. 2. Albany ved Hudson, ligger under $42^{\circ} 38' 39''$ N.

8. New-Jersey.

New-Jersey danner en Halvøe og ligger imellem $38^{\circ} 56'$ og $41^{\circ} 27'$ N. B., samt $1^{\circ} 23'$ og $3^{\circ} 5'$ D. L. Den grændser mod N. og N. D. til Staden New-York, mod D. til det atlantiske Hav, mod S. til Delaware Bay og mod V. til Delawarefloden, og indeholder 8,528 $\square$ Mile, eller 5,457,920 Acres.

Trenton ved Delaware, Hovedstad.

9. Delaware.

Delaware udbreder sig imellem $38^{\circ} 27'$ og $39^{\circ} 48'$ N. B., samt $1^{\circ} 18'$ og $1^{\circ} 58'$ D. L. og grændser mod N. til Pennsylvania, mod D. til Delaware-bay, og det atlantiske Hav, mod S. til Maryland

og mod V. til Maryland og Pennsylvania. Den indeholder 2,120 □ Mile, eller 1,356,800 Acres.

Dover ved Jonas, Hovdst.

10. Maryland.

Maryland ligger imellem 38° og $39^{\circ} 45'$ N. B. samt $2^{\circ} 0'$ og $2^{\circ} 30'$ V. fra V. og indeholder 11,317 □ Mile, eller 7,242,880 Acres.

1. Annapolis ved Mundingen af Severn, Hovstd.
2. Baltimore, betydelig Handelsstad ved en Bugt af Patopski.

11. Pennsylvania.

Pennsylvania eller det transatlantiske Tydskland, ligger imellem $39^{\circ} 43'$ og $42^{\circ} 11'$ N. B., samt $2^{\circ} 20'$ D. og $3^{\circ} 30'$ V. fra V. Læng., og grændser mod N. B. til New-Jersey, mod E. til Delaware, Maryland og Virginien og mod V. til Virginien og Ohio. Pennsylvania indeholder 45,954 □ Mile, eller 29,410,566 Acres.

1. Filadelfia, Hovstd. under $39^{\circ} 56'$ N. paa en viid Slette imellem Floderne Delaware og Schuylkill.
2. Harrisburg ved Susquehanna.

12. Michigan.

Michigan indbefatter den imellem de nordlige Søer liggende store Halvø, og ligger imellem $41^{\circ} 38'$ og $45^{\circ} 50'$ N. B., samt $5^{\circ} 15'$ og $10^{\circ} 25'$ V. Læng. Den grændser mod N. til Michillimachinas-Strædet, der forbinder Michigan med Huron-Sø, mod N. D. til Huron-Sø, mod D. til Floden og Søen St. Chair og Detroitstrædet, mod E. D. til Erie-Sø, mod E. til Ohio og Indiana og mod V. til Michigansø, samt indeholder 38,529 Kvadratmile, eller 24,939,870 Acres.

Detroit ved Strædet Detroit, Hovstd.

13. Ohio

Ohio ligger imellem $38^{\circ} 20'$ og $41^{\circ} 58'$ N. B., samt $3^{\circ} 32'$ og $7^{\circ} 44'$ V. L., og grændser mod N. til Michigan og Erie-Sø, mod D. til Pennsylvania,

mod S. D. til Virginia, mod S. til Kentucky og mod V. til Indiana. Den indbefatter 39,750 Kvadratomile, eller 25,410,000 Acres.

Columbus ved den østlige Bred af Sciota i en behagelig Egn under 39° 57' N.

14. Virginia.

Virginia udbreder sig imellem 36° 30' og 40° 43' N. B., samt 1° 40' D. og 6° 20' V. L. Den grænses mod N. til Ohio, Pennsylvania og Maryland, mod D. til Maryland og Atlanterhavet, mod S. til Nord-Carolina og Tennesse og mod V. til Kentucky og Ohio; indeholder 67,300 Kvadratomile, eller 43,072,000 Acres.

Richmond med Forstaden Rockets ved James, Hovedstad.

15. Indiana.

Indiana ligger imellem 37° 45' og 41° 50' N. B., samt 7° 40' og 10° 47' V. L., og grænses mod N. til Michigan og Michigansø, mod D. til Ohio, mod S. D. og S. til Kentucky og mod V. til Illinois; den indeholder 35,093½ Kvadratomile, eller 22,459,669 Acres.

Indianapolis paa den østlige Bred af White, Hovedstad.

16. Kentucky.

Kentucky ligger imellem 36° 30' og 39° 10' N. B., samt imellem 4° 48' og 12° 20' V. L., og grænses mod N. til Illinois, Indiana og Ohio, mod D. til Virginien, mod S. til Virginien og Tennesse og mod V. til Missouri og Illinois. Den indbefatter 40,325 Kvadratomile eller 25,808,000 Acres.

Frankfort ved den nordlige Bred af Kentucky, Hovedstad.

17. Tennesse.

Tennesse ligger imellem 35° og 36° 40' N. B., samt imellem 4° 16' og 13° 14' V. Læng., og grænses mod N. til Kentucky og Virginia, mod D. til

Nord-Carolina, mod S. til Georgia, Alabama og Mississippi og mod V. til Arkansas og Missouri; den indeholder 40,200 Kvadratomile, eller 25,728,000 Acres.

Nashville, Hovedstad.

18. Nord-Carolina.

Nord-Carolina ligger imellem $33^{\circ} 51'$ og $36^{\circ} 30''$ N. B., samt imellem $1^{\circ} 28'$ D. og $6^{\circ} 45'$ B. L.; grændser mod N. til Virginia, mod D. og S. D. til Atlanterhavet, mod S. til Syd-Carolina og mod V. til Tennesse; den indbefatter 52,942 Kvadratomile, eller 33,882,880 Acres.

Raleigh ved Wallinriver, Hovedstad.

19. Syd-Carolina.

Syd-Carolina ligger imellem $32^{\circ} 6'$ og $38^{\circ} 8'$ N. B., samt mellem $1^{\circ} 30'$ og $6^{\circ} 25'$ B. L.; den indeholder 27,950 Kvadratomile, eller 17,888,000 Acres.

1. Columbia ved Congaree, Hovstd.; 2. Charleston paa en Halvø under $32^{\circ} 47'$ N.

20. Georgia.

Georgia strækker sig imellem $30^{\circ} 30'$ og 35° N. B., samt imellem $3^{\circ} 50'$ indtil $8^{\circ} 38'$ B. Den grændser mod N. til Tennesse og Nord-Carolina, mod N. D. til Syd-Carolina, mod D. til Atlanterhavet og mod V. til Florida og Alabama, og indbefatter 61,450 Kvadratomile, eller 39,828,000 Acres.

1. Milledgeville, Hovstd. ved Alatahamafloeden; 2. Savannah ved samme Flod, Hovedhandelssted.

21. Florida.

Florida ligger imellem $24^{\circ} 54'$ og 31° N. B., samt imellem $2^{\circ} 5'$ og $10^{\circ} 40'$ B. L., og grændser mod N. til Alabama og Georgia, mod D. til Havet og Kanalen ved Bohama, mod S. til Kanalen ved Florida og den mexikanske Golfe, mod V. til Alabama. Den indbefatter 55,135 Kvadratomile eller 35,286,720 Acres.

Tallahassee i Midten af Florida, Hovedstad.

22. Alabama.

Alabama ligger imellem $30^{\circ} 14'$ og 35° N. B., samt imellem $7^{\circ} 58'$ og $11^{\circ} 26'$ B. L.; den grændser mod N. til Tennesse, mod D. til Georgia og Florida mod S. til Florida og den mexikanske Havbugt, mod V. til Mississipp og indbefatter 52,750 Kvadratmile, eller 33,760,000 Acres.

Tiescaloosa, Hovedstad.

23. Mississippi.

Mississippi ligger imellem $30^{\circ} 10'$ til 35° N., samt $11^{\circ} 30'$ til $14^{\circ} 32'$ B., og grændser mod N. til Tennesse, mod D. til Alabama, mod S. til den mexikanske Havbugt og mod V. til Louisiana. Den indbefatter 48,550 Kvadratmile, eller 31,074,234 Acres.

Jackson ved Pearls vestlige Bred Hovedstad.

24. Arkansas.

Arkansas imellem $12^{\circ} 48'$ og $17^{\circ} 36'$ B. Læng, samt imellem 33° og $36^{\circ} 30'$ N. B.; den grændser mod N. til Missouri, mod D. til Tennesse og Mississippi, mod S. til Louisiana og mod V. til de indianske Emaalande og Mexico, og indbefatter 45,155½ Kvadratmile, eller 28,899,520 Acres.

Little-Rock, Arkansas Hovedstad.

25. Louisiana.

Louisiana imellem $28^{\circ} 50'$ og 33° N., samt imellem $11^{\circ} 50'$ og $17^{\circ} 6'$ B. grændser mod N. til Arkansas og Mississippi, mod D. til Mississippi, mod S. til den mexikanske Havbugt og mod V. til Texas. Louisiana indbefatter 49,161 Kvadratmile, eller 31,463,040 Acres.

New-Orleans under $29^{\circ} 57'$ N., Hovedstad.

26. Missouri.

Missouri imellem 36° og $40^{\circ} 36'$ N. B. og mellem $11^{\circ} 45'$ og $17^{\circ} 32'$ B. Missouri grændser mod N. til Iowa, mod D. til Illinois, mod S. D. til Kentucky og Tennesse og mod S. til Arkansas og V.

mod Missouri; den indbefatter 5,850 Kvadratomile, eller 42,862,720 Acres.

Jefferson-City, Hovedstad.

27. Illinois.

Illinois mellem $36^{\circ} 57'$ og $42^{\circ} 30'$ N. og $10^{\circ} 20'$ og $14^{\circ} 45'$ B., grændser mod N. til Wisconsin-Gebeet, mod D. til Michigan Sø og Indiana, mod S. til Kentucky og mod B. til Missouri og Iowa. Den indbefatter 56,160 Kvadratomile, eller 35,942,400 Acres.

1. Springfield, Landets Hovedstad. 2. Chicago, Landets største Stad.

28. Wisconsin.

Wisconsin ved Michigan Sø, grændser mod N. til Dyresø og nordlig til Illinois liggende Lande, og indbefatter 186,200 Kvadratomile, eller 119,168,000 Acres.

Madison, Hovedstad.

29. Missouri-Gebeet.

Missouri Gebeet, en Landstrækning, som i B. indesluttet af Arkansas og Missouri Stater, i S. af Texas og i N. af de britiske Besiddelser. Den indbefatter 470,000 Kvadratomile.

30. Oregon.

Oregon ved det store Ocean indbefatter næsten 250,000 Kvadratomile.

31. Columbia Distrikt.

Columbia Distrikt imellem $38^{\circ} 48'$ og $38^{\circ} 59'$ N. B., samt mellem $0^{\circ} 7'$ D. og $0^{\circ} 7'$ B., grændser mod N. til Maryland, mod S. til Virginia. Landet indbefatter 100 Kvadratomile eller 64000 Acres.

Washington under $38^{\circ} 53'$ N., Hovstd., og Cædet for Unionens Præsident.

32. Californien.

Californien paa den vestlige Side af Unionen $22^{\circ} 52'$ $28''$ N. B.; den indbefatter 21,132 Kvadratomile. St. Francisco, Hovedstad.

33. Texas.

Texas grændser mod N. til Missouri Gebetet, mod D. til Louisiana, mod S. til den mexikanske Havbugt, mod V. til Mexiko; dens Kvadratindehold er 257,000 Kvadratmile eller 150,764,000 Acres.

Den almindeligste, hurtigste og behageligste af alle Reisemaader i Amerika er at reise med Dampbaaden. Det vil maaske ikke være afveien at give Læseren et Begreb om, hvor udstrakt denne Seilads er, ved at meddele ham nogle af de største Floders Længde i de forenede Stater.

Missouri og Mississipp	4490 Mile*)
Do. til den forener sig med Mississipp	3181 —
Mississipp alene til d.n forener sig med Missouri.	1600 —
Do. til Golfen af Mexico	2910 —
Arkansas-Floden, en Arm af Mississipp	2170 —
St. Lauretsfloden, Soerne indbefattede	2075 —
Pattefloden, en Arm af Missouri	1600 —
Red River, en Arm af Mississipp.	1500 —
Ohiofloden, Do. Do.	1372 —
Columbiafloden, løber ud i det stille Hav	1315 —
Kansasfloden, en Arm af Missouri	1200 —
Yellowstone, Do. Do.	1100 —
Tennessee, Do. Do.	756 —
Alabamafloden, løber ud i Golfen af Mexico	575 —
Cumberlandfloden, en Arm af Ohio	570 —
Susquehannafloden, løber ud i Chesapeakebugten	460 —
Illinoisfloden, en Arm af Mississipp	430 —

*) 7 engelske Mile svare omtrent til 1 norsk Mil.

Appalachicolasfloden, løber ud i Golfen ved Mexico	425 Mile.
St. Johnsfloden, New Brunswick, springer ud i Maine	415 —
Connecticutfloden, løber ud i Long Island Sund.	410 —
Wabashfloden, en Arm af Ohio	360 —
Delawarefloden, løber ud i Atlanterhavet.	355 —
Jammerfloden, løber ud i Chesapeakebugten	350 —
Roanokefloden, løber ud i Albemarle Sund	350 —
Great Pedersfloden, løber ud i Atlanterhavet.	350 —
Santeeffloden, løber ud i Do.	340 —
Potomaisfloden, løber ud i Chesapeakebugten	335 —
Hudsonsfloden, løber ud i Atlanterhavet.	320 —
Altamassasfloden, løber ud i Do.	300 —
Savannahfloden, Do. Do.	290 —

Endskjønt Kanalerne ikke gaa ind under den Op-
gave vi have stillet os, have vi dog for at kunne vise
de forenede Staters Indvaanere fuldkommen Retfær-
dighed og da Kommunikationsanstalterne tilvands og
tillands her, maaske meer end andetsteds, ere forbundne
med hinanden, — ikke kunnet undgaa at kaste et flyg-
tigt Blik paa

Bandskommunikationerne.

Gaa Lande, maaske intet i Verden, er af Natu-
ren mere favoriseret end de forenede Stater med et
betydeligt Antal seilbare og for Kommunikationerne
heldigt fordeelte Floder, hvortil kommer de uhyre Ind-
søer i Norden. Men ikke tilfredsstillede ved disse
Fordele, have Indvaanerne fordoblet deres Nytte ved

sin Dygtighed og beundringsværdige Industri. Deres Floder og Indsøer vrimle ikke alene af Dampbaade, men de have ogsaa aabnet en Kanalfart, som taaler Sammenligning med den, som findes i Europas rigeste og meest civiliserede Stater.

Den 1ste Januar 1843 udgjorde den hele Strækning af fuldførte Kanaler 4,333 Mile, og den af paabegyndte 2,359, saa at den ved Kunst tilvejebragte Kommunikation kan antages at løbe op til meget over 5,000 Mile, hvilke beregnede til en Gjennemsnitspris af 6,432 £st. pr. Mil have opslugt et Beløb af mere end 32 Millioner £st. Sammenlignes dette Arbejde med hvad der i denne Retning er foretaget i andre Lande, findes i Nordamerika 1 Mil Kanalfart for hver 5000 Indbyggere, i England for hver 9000, i Frankrig for hver 13000, eller med andre Ord, Kanalstrækningen forholder sig som 9 til 5 i Sammenligning med Storbritannien, og som 13 til 5 i Sammenligning med Frankrig.

Men den menneskelige Vindskibelighed har ikke standset her, siden den store Opdagelse er bleven gjort at bruge Damp, for ved den at kunne befordre søværts saavel Mennesker som Fragtgods, og det er i denne Henseende at Amerika end mere viser sin Overlegenhed. — Det er endnu uafgjort, hvor denne Opdagelse er skeet, men det er sikkert, at den først benyttedes paa en nyttig Maade i de forenede Stater; thi allerede Aar 1808 begyndte et Dampfartoi at gaa paa Hudsonfloden mellem New-York og Albany. Siden den Tid har den menneskelige Opfindelsesevne ideligen været sysselsat med at fuldkommengjøre den nævnte Opdagelse og gjort denne Flod til en af de fornemste Skuepladse for Forsøgene hertil.

Man har 2 Klasser, ulige konstruerede Dampfartøier, den ene for det aabne Hav, den anden for den indenrigske Fart. Blandt de sidste skjelnes atter mellem Passageerfartøier og Transportfartøier. De

første, hvorved man isærdeleshed tager Hensyn til Hurtighed, ere hverken tallede eller forsynede med Seil, de ere lette og grunde i sin Bygning. I de 10 sidste Aar tiltage de bestandig i Længde, men ikke i Bredde, idet man lægger Vind paa, at de tillige skulle være saa lidet dybtgaaende og saa hurtigtseilende som muligt. Dog benyttes sjelden mere end een Maskine, men denne er meget stærk og Hjulene særdeles store. De største Fartøier gaa nu ikke dybere end de mindste gjorde for saa Aar tilbage, og 4 Fod 5 Tom. ansees nu for Maximum. Vi skulle her anføre Dimensionerne paa et blandt de større Fartøier, "Henrik Hudson": Længde 320 Fod (dog findes nogle som holde 400 Fod), Bredden 36, Kjelrummets Dybde 9 Fod 6 Tommer; Drægtighed 1,050 Tons, Maskincylinders Diameters 72 Tommer, Paddelhjulets Diameter 22 Fod. Med Hensyn til Komfort og Moblementets Pragt ere disse flyvende Hoteller de første i sit Slags. Der er odslæt Silke, Floiel, kostbare Tæpper, uhyre Speile, Forgylninger og Billedhuggerarbeide og paa nogle ere endog Bæggene i Maskinrummet bedækkede med Speile. De større skude i Gjennemsnit en Fart af 22 Mile i Timen og ere her saavel som paa Hudson-Floden Ulykkestilsfælder meget sjeldne; paa Mississippierimod er ganske det Modsatte Tilfældet. Passageerfragten fra Newyork til Albany (145 Mile, omtrent 20 norske Mile) er nu blot 2 Sh. 2 P., for egen Kabyt betales den samme Sum, Kost (3 Maaltider om Dagen) 6 Sh. 2 P., ialt 10 Sh. 10 P. (omtr. 2 Spd. 60 f.), en Priis, siger den engelske Forfatter, som er lavere end noget andet Sted i Verden. Dog er Priisen i Sverige, t. Ex. mellem Stockholm og Norrköping, endnu billigere.

Uf en ganske anden Bestaaffenhed ere Transportfartøierne, som arbeide paa den store Flod; ethvert af dem er saa tæt omgivet af de lastede Fartøier (20 til 30), som det buxerer, at det knapt kan sees.

Vi have hidtil talt om Kanalfarten paa Hudsonfloden; idet vi dog have bemærket, at hvad Sikkerheden angaar, finder et modsat Forhold Sted med Hensyn til de Dampfartøier, som befare Mississippio og dens Bifloder. Der høre Ulykkeshændelser snart sagt til Dagens Orden, hvad vistnok Enhver allerede kjender igjennem Avisberetninger. Floden selv frembyder store Farer, men disse forøges endnu mere ved Fartøiernes og Maskinerne's feilagtige Konstruktion i Forbindelse med Styrmands Skjodesløshed. Paa disse Fartøier ere Salonerne og Hytterne placerede som Overværelser oppe paa Dækket, og paa dette samt under dem staa Maskinerne, grovt og unøiagtigt forarbejdede, med et Høitryk af 100, ja endog indtil 200 Pd. pr. Kvadrattomme over Atmosfæren, og dette farlige Tryk forøges, siger man, bestandigt paa de Fartøier, som bygges i de sidste Aar.

Vistnok findes i de sydlige og vestlige Stater Jernbaner hist og her, men fordetmeste er det kun paa kortere Strækninger, der ikke ere forbundne med det uhyre Ræt, som er udbredt over de atlantiske Stater. For Reisende i saadanne vilde Trakter, der for største Delen ligger udpyrkede, — aldeles i sin oprindelige naturlige Tilstand, ere i disse kunstige Befordringsmidler et forbausende Syn, og maa give et høit Begreb om Indvaanernes Foretagelsesbaand. Man kan forestille sig den Overraskelse, som betager en Reisende, naar han, efter i Dage og Uger majsommeligt at have arbejdet sig frem igjennem Urskoven, pludselig støder paa en aaben Strækning, gjenneuskåret af en Jernvei, hvorpaa han med en Fart af 20 Mile i Timen, ved Hjælp af Maskiner, som ere forfærdigede i Newcastle og maaste styrede af en Maskinist fra Liverpool, kan reise videre, forbi Raa-
dyr, som flygte forfærdede over den mægtige Maski-
nes tunge Stønnen og Synet af det slangeagtige

Bogntog, der følger bagefter. Ikke saa sjelden tabe disse Baner sig i Idemarkter og Urskove, hvor for saa Aar siden blot den røde Mand havde sin eensomme Sti.

Den første amerikanske Jernbane aabnedes den sidste Dag i Aaret 1829. I Aaret 1849, altsaa tyve Aar efter, angives der at 6,563 Miles have været farbare, hvilke af Dr. Gardner (hvis Oplysninger gaae til Midten af 1849) beregnes at have kostet 53,386,885 Pstr., efter en Middelpriis af 8,129 Pstr. pr. Mile. — Men efter endnu nyere Dokumenter opstille vi følgende Beregning:

Summa og Middelfat	De vestlige Do.	De sydlige Do.	De atlantiske Do.	De østlige Stater	
10289.	1835.	2106.	3503.	2845.	Miles. { Baner, som allerede ere aabnede.
66653907.	7338290.	8253130.	27952500.	23100987.	R. St. { Omkostninger.
9632.	5762.	1283.	2020.	567.	Miles. { Baner, som ere propo-
6478.	3999.	3919.	7979.	8133.	R. St. { nerede og under Arbeide.
					{ Beløstning pr. Mile.

Ifølge dette er saaledes i de nordamerikanske forenede Stater omtrent 20,000 Miles Jernbaner aabnede for Trafiken. Af det Foregaaende vil man see, at Anlægsomkostningerne (hvori ogsaa Jordafstaaelser indbefattes) i de sidste Aar ere nedgaaede fra 8,129 £st. til 6,478 £st. pr. Mile; dog er denne Nedsættelse mere tilsyneladende end virkelig; thi de Pinier, som i den senere Tid ere aabnede eller foreslaaede, ere største Delen beliggende i de sydlige og vestlige Stater, hvor de kunne bygges for langt billigere Priis, deels fordi Jorden her koster saa godt som Intet, og deels fordi Plantageeierne, for en stor Deel uden Erstatning, lade Slaverne forrette Arbeidet, hvilket desuden koster lidt i disse Stater. — Saaledes kommer hver Miil her blot til at koste 4000 £st., medens den i de andre Stater koster næsten det dobbelte eller mindst 8000 £st., hvilket imidlertid er mærkeligt billigt i Sammenligning med England, hvor Middelsprisen for hver Miil stiger til 40,000 £st.

Jøvrigt maa det bemærkes, at Jernbanerne i denne Verdensdeel ere hverandre meget ulige baade med Hensyn til Mængde og Betskaffenhed. I første Henseende er Proportionen af saadanne Baner i Forhold til Landets Fladerum meget betydelig i de rige og opdyrkede Stater, men ubetydelig i de sydlige, t. Ex.

Kvadratmiles af Landets Overflade for
hver Miil Jernbane.

Massachusetts	7.
New Jersey	22.
New York	28.
Maryland	31.
Ohio	58.
Georgia	76.

Aarsagerne til at de amerikanske Jernbaner have kostet saalidet i Sammenligning med de Britiske ere

mangfoldige. — Deels gaae de fleste, med saa Undtagelser, over Sletteland, saa at der sjelden bliver Spørgsmaal om Viadukter og Tunneler; steder man paa mindre Floder, saa ere Broerne byggede paa en vistnok raa men stærk Maade af Lømmen, hvilket koster lidet i disse Lande. De store Elve sætter man over paa Færger, hvis sindrige Indretning fortjener at anføres. En Platform, som er bygget i samme Høide som Jernbanen og Vandoverfladen, er bedækket med Jernskinner, og paa denne rulle Transportvognene frem lige ud paa Færgens øvre Dæk. Passagererne derimod, som i Forveien ere stegne af, gaa igjennem en bedækket Bei til det nedre Dæk, hvor de strax sætte sig tilbords; thi Tiden for disse Passager er omtrentlig afpasset efter de sædvanlige Maaltider, saavel hvad Middag som hvad Frokost og Aftensmad angaar, — og under alle Omstændigheder er John Bull næsten til enhver Tid begavet med en fortræffelig Appetit. Paa den samme Maade, som her er bestrevet, gaar det ogsaa til ved Landstigningen; og inden fem Minuter efterat denne er foregaaet, er Toget atter i fuld Gang.

Videre har man ogsaa taget Hensyn til al mulig Økonomi ved Forsærdigelsen, ikke alene hvad angaar selve Beien, men ogsaa de dertil hørende Huse, som ere bekvemme og hensigtsmæssige, uden at gjøre Fordring paa Ziirlighed end sige Pragt. Sædvanlig ere Linierne enkelte, men med Sidebaner i passende Afstand; saasnart et Bogutræn er kommen frem til en Gaadan, maa det rulle ind der og standse, indtil det Nødende er passeret forbi paa den store Bei; og da Alt er noiagtigt udregnet, finder kun et kort Ophold Sted. Saadant skulde dog i England, hvor Trafiken er saa stor, være til altfor megen Hindring, men i Amerika derimod mødes sjelden, endog paa de meest befarede Baner, flere end to Træn. Dets Ingeniører sty desuden ikke saadanne skarpe Bøininger,

Stigninger eller Ekraaninger, som man sædvanlig søger at undgaa i England. Her viser det sig dog, at man uden Vanskelighed og Fare kan boie af paa en Curve af 500 Fods Radius, ja mindre, og færdes op- og nedad Bakker af 1 Fod paa 100, ja stundom 1 Fod paa 75. Alt dette bevirker en væsentlig Besparelse, — men en endnu større ligger i Banens Struktur. Paa mange Steder, hvor Jærdselen er mindre betydelig, bestaa Skinnerne, der blot veie 25 til 30 Mærker pr. Yard, af flade $2\frac{1}{2}$ Tommer brede og $\frac{5}{16}$ Tomme tykke Jernstænger, som ere fastspigrede paa Planker, der ligge langs Veien i en uafbrudt Række; men paa de meest besøgte Veie hvile de, ligesom paa de europæiske, paa Træslepers, der ere lagte paa tværs, men da Træet erholdes for billig Pris i Sammenligning med Jernet, giver man Veien den nødvendige Styrke derved, at disse Sleepers ere lagte meget tætte, hvorfor ogsaa Railerne kunne være desto tyndere.

Samme Økonomi hersker ogsaa med Hensyn til Lokomotiverne. Maskinerne ere stærke og sikre, men uden at gjøre Fordring paa Skønhed med Hensyn til Arbeide. Som Brændematerial benyttes især almindelighed Ved, med Undtagelse af Kuldistrikterne, og til den deraf opkomne Røg tages intet Hensyn, da Coaks ere for dyre. Den sædvanlige Hurtighed er 14—16 Mile (lidt over 2 norske Mile) i Timen; foruden andre Omstændigheder skulle heller ikke Banernes lette Konstruktion tillade en større Hurtighed; dog findes de, paa hvilke man, ligesom i England, flyver frem med en Fart af 30 Miles i Timen (4 norske). Sjelden hører man Ulykkeshændelser; Sikkerheden forholder sig til den paa de britiske Jernbaner som 112 til 85.

En af de anseeligste Jernveje er den, som gaar fra Philadelphia til Pittsburg i en Længde af 356 Miles (omtrent 45 norske Mile), hvorfor blot betales

15 sh. (noget over 3 Spd. norsk), men alligevel beløb forrige Aars Udbytte sig til 6 pSt. Paa den anden Side af Pittsburg udgrene Sidelinier sig til Cincinnati, Lexington, Louisville, Louis, Chicago, Detroit, Galena, — og da Pennsylvanialinien er bestemt til at blive den almindelige Hovedvei til "Great West," saa ere ingen Beføstninger sparede. Skinnerne ere saa solide, at de veie 32 Pd. pr. Yard; Susquehannafoden paaseses paa en smuk Viadukt af 3650 Fods Længde, Alleghanybjergene gjennem en Tunnel af næsten en Miils Længde. Uagtet alt dette har Anlægget ei kostet over 8000 £st pr. Miil.

Andre Linier (og saaledes var for ikke længe siden Tilfældet med den nysnævnte Pennsylvaniske) bestaa deels af Jernbane, deels af Kanal. I saadant Fald ere Færgerne indrettede saaledes, at de, endstjønt temmelig store, kunne tages i Stykker tværs over i tre eller fire Dele. Endepunkterne af hver enkelt Deel lægges paa en Bogn eller Kjærre, saaat Midten hænger fri og Altsammen føres videre med selve Trænet; naar man kommer til en Flod eller mindre Sø, sammensættes alle de enkelte Dele til en Færge eller Baad, og naar den har gjort Tjeneste, tages den igjen fra hinanden og føres videre.

Den længste Jernbanelinie i Fristaterne er den, som gaar fra New York til Eriksen, 167 Mile. Den har idethale kostet $4\frac{1}{2}$ Millioner £st. eller 9612 £st. pr. Miil; saaledes 50 pSt. meer end almindeligt. Endstjønt den nylig er aabnet, har dog Indtægten været 11,000 £st. for Ugen, i Nettogevinst $6\frac{1}{2}$ pSt. En anden, som næsten er færdig, er anlagt mellem New York og Albany, langsved Hudson-Floden; det turde maaske vække Forundring, at man har anlagt en Jernbane ved Siden af en Strøm, som allerede frembyder en let Vandkommunikation; men man maa lægge Mærke til, at Hudsonfloden er tilfroset en stor Deel af Vinteren.

Ku er der under Arbejde en uhyre Linie, som kommer til at gjennemskjære Staterne i deres hele Længde fra Nord mod Syd; den begynder ved Mobile, ved den mexikanske Havbugt, og strækker sig nordud til Seen Michigan og Galenas Blygruber ved øvre Mississippi. Man antager, at den bliver færdig i Aaret 1854.

Efter Dr. Fardner have vi indtaget følgende Oplysninger vedkommende den daglige Trafik paa 28 af de fornemste Jernbaner i Ny-Englands Stater og i New-York.

Passageer-Transport.

Antal indstrevne	23,981.
Miletal	437,350.
Indtægt	£st. 2,723.
Trænenes Mile'al	8,091.

Godstransport.

Tons indstrevne	6,547.
Miletal	248,351.
Indtægt	£st. 1,860.
Trænenes Miletal	4,560.

Summen af de anførte Jernbaners Miletal:

3 Staten New-York	490
• Ny-Englands Stater	970
= 1,460 Mile.	

Gjennemsnitlig Udgift:

3 Staten New-York	£st. 7,010.
• Ny-Englands Stater	— 10,800.

Indtægt. Udgift. Udbytte.

3 Gjennemsnit pr. Dag.			
i New-York . . . £st.	1,654.	684.	970.
Do. Do. i Ny-England	3,040	1,505.	1,535.

Summa £st. 4,694. 2,189. 2,505.

Årlig Nettogevinst 8,6 pCt.

Udgifter i Forhold til Indtægter i Gjennemsnit 46,3 —

Passageerindtægt 27,0 —

Reislængde, befaret af hver Reislende . .	18,2 Mile.
Afgift af hver Reislende pr. Mil . . .	1,47 Dollars.
Reislende pr. Træn	54,0
Totalmedium af Indkomster pr. Paßsa-	
geertræn for hver Mil	7 sh.
Do. pr. Ton af Fragtgods	5 sh. 8½ d.
Antal af Tons pr. Træn	54,5
Totalmedium af Godstræn pr. Mil. .	8,2 sh.

Nysnævnte Jernbaner ere de meest befarnede og fordeeltigste i Fristaterne; paa de øvrige Linier er Udbyttet ubetydeligt, paa nogle intet. Det er saaledes troligt, at de Kapitaler, som ere anvendte til de amerikanske Jernbaner, knapt give saamegen Rente, som de der ere anvendte til de britiske, hvor den neppe overstiger 3 pCt.

Disse Resultater modsiges af den ovennævnte Jagttager, som paastaar, at der er ganske faa Linier, som ei give noget Provenu, men temmelig mange, der give 12 til 16, ja flere pCt., man tror at 7 til 8 pCt. kan anses for det Gjennemsnittlige. — Forfatteren i Times vedbliver dog sin Mening hvad det gjennemsnittlige Udbytte angaaer, og betragter de Baner, der afkaste over 5 af 6 Procenter, som Undtagelser.

Man har paastaet, at den store Udgrening af Jernbaner i Nordamerika i en saa tidlig Periode, har sin Grund i Mangelen paa almindelige Veie; dette er ogsaa tildeels, endstjønt ikke saa almindeligt som man har troet, den virkelige Aarsag. Aar 1838 gik nemlig Posten over en Strækning af tilsammen 136,218 Mile, hvoraf $\frac{2}{3}$ var Landtransport, bestaaende deels af Jernbaner, deels af almindelige Veie. — Paa de sidste betales i Gjennemsnit af Paßsagerer 3,25 d. pr. Mil, men paa Jernbanerne nu blot omtrent 1,47 d.

Hvad Jernbanerne, i og for sig, betragtede angaar, maa deres Udstrækning vække den største Be-

undring. Dersom Fristaternes Folkemængde anslaaes til 24 Millioner og de i Virksomhed værende Jernbaner til 10,000 Mile, saa findes med en rund Sum 1 Mil Jernbane for hver 2,400 Indbyggere; i England, med 30 Millioner Indbyggere og 6,500 Mile Jernbane, er Forholdet blot 1 Mil for hvert 4,615 Individuer. Men Sammenligningen saar ikke et fuldkomment saa fordeelagtigt Udfald for Amerika, naar man stiller dets enkelte, lette og til en billig Priis byggede Jernbaner ved Siden af Englands solide, der for det meste ere forsynede med palladslignende Stationshuse, hvorpaa man ikke har sparet nogen Bekostning. — Dersom Engelsekmændene havde kunnet og villet anlægge sine Baner lige saa simple og for den samme Priis, skulde Indtægten formodentlig den mangedobbelt stærkere Færdsel blevet aldeles uhyre.

I Amerika grundes saadanne Foretagender hovedsagelig ved Aktietegning, der sædvanligen paa en eller anden Maade bliver understøttet af Staten. Stundom tager Staten selv et Antal Aktier og bevilge et Laan, som leveres i Statspapirer, hvilke Aktieselskabet negocierer paa egen Resiko. Ikke sjelden affrives Laanet, eller ogsaa tilstaaes en vis Summa som Gave. Over disse Anlæg holder Regjeringen, som knapt skulde formodes, en langt strengere Kontrol end i England; de Vilkaar, som paalægges Aktietagerne, ere dog meget forskjellige. Derimod meddeles Tilladelse til et saadant Anlæg uden Bidtøftigheder, Dphold eller Bekostning, ikke heller udfordres andre Garantier end den første Indbetaling af det stipulerede Beløb; forinden dette er afgjort er al Handel med Aktierne forbuden.

Jernbanepassagerer ere ikke, ligesom i Europa, ulige klassificerede, men færdes om hverandre og betale lige. Den eneste Forstiel bestaar i Farven. De Kulorte, enten de ere frie eller Slaver, tør ialmindelighed ikke sidde ved Siden af de Hvide, men

maa indtage sine Pladse enten paa Bagagevognene eller hos Konduktoren eller Vagtmesteren; deres Antal er ialfald ubetydeligt. Alt Gods betaler uden Forskjel en lige Tare, beregnet efter Vægten; det tungeste forsendes almindelig paa Kanalerne, hvor Fragten er billigere.

Hvillke Virkninger disse mærkværdig hurtige Fremstridt i Kommunikationsanlæggene have medført for Udviklingen af de forenede Staters Industri, Handel og sociale Liv vil man kunne see af følgende Sammenligning mellem 2de Perioder, som udgjør et ganske ubetydeligt Stadium i en Nations Liv.

	Aar 1793.	Aar 1851.
Folkemængde	3,939,325.	21,267,488
Indførsel	£st. 6,739,130.	38,723,545
Udførsel	5,675,869.	32,367,000
Fæstetal	Tous 520,704.	3,535,451
Fyr af alle Slags	7.	373
Disses Underhold	£st. 2,600.	115,000
Statsindkomster	= 1,230,000.	9,516,000
Statsudgifter	= 1,637,000.	8,555,000
Postkontor	= 209.	21,551
Postveie	Miles 5,642.	178,610
Post-Intrader	£st. 22,800.	1,207,000
Post-Udgifter	15,650.	1,130,000
Kanaler	Miles	5,000
Jernveie	Do.	10,287
Elektr. Telegrafer	Do.	15,000
Alm. Bibliotheker, Bind	75,000.	2,201,623
Skole	Do.	2,000,000

Dersom disse Opgaver ikke vare grundede paa de meest uimodsigelige statistiske Data, skulde ovenanførte Resultater hellere synes at tilhøre Fabelen end Historien. I et Tidrum af lidt mere end et halvt Aarhundrede, har dette djerne driftige Folk foreget sig i Antal over 500 Procent; foreget sine Nationalindtægter med næsten 700, medens dets Udgifter blot

have tiltaget med 400 Procent. Handelens overordentlige Tiltagende udgjør næsten 500 Procent i Indførsel og 600 i Udførsel. Disse Fristaters Indbyggere have fuldendt et System for Kanalfart, som, hvis det gik i een Strækning, skulde naa fra London til Calcutta, — og et Jernbanenæt, som under samme Forudsætning vilde strække sig fra London til Ban Dimens Land; og denne Strækning vilde kunne tilbagelægges i 3 Uger. — De have skabt et System af indenrigst Søfart, som i Væstetal formeentlig ikke er mindre end alle andre Landes tilsammentaget; og hvad Flodfarten angaar, eie de mange hundrede Elve, der aabne Vandveie, saa at man paa dem kan komme frem med samme Hurtighed som paa Jernveie. — De have anlagt Telegraflinier, som gaa over en Strækning, der er 3000 Miles længere end Afstanden mellem Nord- og Sydpolen, og de have opfundet et saadant Apparat, at en af 300 Ord bestaaende Anmeldelse, om den var skreven ved Nordpolen, inden et Minut skulde kunne læses ved Sydpolen i skreven Stand, og saaledes Svar erholdes derfra i samme Tid.

Jernbanen, der fører over Landtungen Panama, som ansees for at blive et Røjmperværk i Jernbanernes Historie, skal efter Overingeniørens Indberetning være færdig til 1ste Marts 1853.

I alle disse Henseender finder man i Menneskeflægtens Historie Intet, som kan sammenlignes med hvad Nordamerikas anglosachsiske Befolkning har udført.

De forenede Stater have ikke alene den ypperligste, men ogsaa den største Handels-Marine af alle Nationer. Som Følge heraf udføres der et uhyre Antal Sømand til dens Besætning, omtrent 80,000 af Europas Sømand ere forhyrede paa de ameri-

lanste Skibe, hvoraf alene omtrent 50,000 Englændere, da de ikke alene af Amerikanerne saa langt større Hyre, men ogsaa frie Kjølefløder ombord. Et amerikansk Skib gaar aldrig i fast Fart, men tager Fragt naar og hvorhen det skal være. Det sejler saa hurtigt, at det kan gjøre tre Reiser, medens et af de engelske Koffardiskibe kun kan gjøre to; som Følge heraf har det Fortrinet, da det er bedre bemanded og skaffer Kjøbmændene den hurtigste Gevinst, og da det faar tre Fragter, medens det engelske Skib kun faar to, er det klart, at Extrafragten vil mere end opveie Extraomkostningerne ved at betale Folkene større Hyre. Naar hertil lægges, at Kapitainerne i det Hele taget, som bedre betalte, ere mere oplyste og virksomme Mænd, at de ved at have de udvalgte Matroser behøve saa meget mindre Besætning, at Virksomheden ombord gaar Haand i Haand med og understøttes af en lignende Virksomhed hos Agenterne og Kommissionærerne i Land, saa har man de sande Aarsager, hvorfor Amerika kan betale og forskaffe sig de bedste Besolk.

Handelsbrørellen i Amerika er overordentlig stor, da der udfikses Varer af forskjellige Slags for omtrent tusinde Millioner Dollars *) aarlig. Som Følge af denne uhyre Kørsel er Arbejdslønnen langt høiere end i Europa. En Tjenestedreng har hos Amerikanerne ialmindelighed 300 og en Pige 200 Dollars om Aaret.

De forenede Staters Drlogs-Skibe foreges betydelig Aar for Aar; endnu ere de ikke saa store i Tal, som Stormagterne Englands og Frankrigs, men de amerikanske Krigsskibe ere bedre udrustede og føre et grovere Skyt, indtil 11 Tommers Bombekanoner.

De forenede Stater besidde for Nærværende det største Krigsskib i Verden, den berømte Pennsylvania, en Fjirdækker paa 150 Kanoner og 3000 Tons.

*) En Dollar er 112 s. efter Selsk. Spd.

Det er bygget i Philadelphia fra Aaret 1813 og gik af Stabelen den 18de Juli 1837. Dets hele ydre Længde er 247 Fod, dets Bredde 58 og dets Høide fra Rjolen til det øverste Dæk 51 Fod. Det underste Dæk er 205 Fod 6 Tommer langt og 55 Fod 5 Tommer bredt; Hoved- eller Mellemdækket er 212 Fod langt og 54 Fod 9 Tommer bredt; det næstøverste Dæk er 217 Fod langt og 52 Fod bredt; det øverste Dæk er 219 Fod langt og 47 Fod 6 Tommer bredt. Det første har 36 og hvert af de tre sidste 38 Kanoner. Rjolens Længde er 195 Fod. Stormastens hele Høide til den øverste Spidse er 283 Fod, dens største Gjennemsnit 4 Fod; Fokkemasten er 252 Fod 6 Tommer høj og 3 Fod 8 Tommer tyk i Gjennemsnit; Mesanmasten 216 Fod høj og 2 Fod 10 Tommer i Gjennemsnit. Store Merseraaen er 110 Fod lang og dens Tykkelse paa Midten 2 Fod i Gjennemsnit; Fokseraaen er 100 og Krydsraaen 80 Fod lang; fra Rjolen til Bandlinien er 25 Fod; Svarankeret veier 14,000 Pund. Dette Kjømpestib har med sin fulde Udrustning og 2,000 Mand's Besætning, forsynet med Proviant for 3 Maaneder, en Bægt at bære af henvend 9 Millioner Pund, og dog skal det, uagtet denne uhyre Bægt, lade sig bevæge med samme Lethed og Hurtighed, som en Fregat.

Landarmeen bestaar af 11,000 Mand Linietropper.

Kalifornien

er det fælles Navn for tvende i enhver Henseende høist forskjellige Lande ved Nordamerikas Vestkyst, imellem Kap San Lucas 22° 52' 28" N. B. og Kap Orford 42° N. B., nemlig Nedre Kalifornien, der ligger sydligst og Øvre Kalifornien der ligger nordligst. Det er det sidste Land, hvorom vi her ville meddele en kort Beretning.

Dv're Kaliforniens Areal angives officielt til 21,132 Kvadratmile. Dets østlige Grændse danner Sneebjergene, dets naturlige Nordgrændse Floden Columbia, 46° 20' N. B., men dets politiske en ret Linie tværs igjennem Landet fra Kap Orford (42° N. B.) den sydlige Rio Colorado og Nedre Kalifornien, i Vest begrændses det af Havet. Den høieste Spidse i de Bjergkæder, der gjennemstjære Landet, er Hood i Sneebjergene, 15,480 Fod høit. Kystbjergene, have en gjennemsnitlig Høide af 3—4000 Fod; Monte-di-Diablo ved San Franciscobugten stiger op til 3,660 Fod; ja Kap Mendocino (40° 29' N. B.), Dv're Kaliforniens vestligste Spidse, naar en Høide af 9000 Fod. Den herlige, brede Dal, der udbreder sig imellem de indre Bjerge og Kystfjeldene har en Overflod af Vassdrag, som Nedre Kalifornien maa savne. Fra en Mængde Søer i Norden udstømmer Rio San Sacramento, der har en saa betydelig Dybde, at selv større Skibe kunne befare den i en Strækning af 30 Mile; den falder i Føiening med Floden San Joaquin i Bugten ved San Francisco.

Ved Freden af 2den Februar 1848 afflod Mexico Dv'rekalifornien til de forenede Stater. I Begyndelsen af 1849 sendte Regjeringen i Washington General Smith som Militærgouvernør til San Francisco, men Befolkningen, der imidlertid paa Grund af Guldminerne*) Opdagelse betydeligt var tiltagen, afflog enhver Bistand til Gjennemførelse af Samfundsordenen og Udarbeidelse af Forfatningen. Denne sidste blev i 1849 antaget af Folket efter et Udkast, udarbeidet af det i Monterey i August Maaned sammentraadte Konvent. I Begyndelsen af December 1849 blev Peter Burnet valgt til Gouvernør og den 17de December blev "Assembly" aabnet. Den

*) Udbyttet af Guldsamlingen antages at have udgjort omtrent 60 Millioner Dollars aarlig.

7de September 1850 blev Kalifornien som særegen og uafhængig Stat optaget i den nordamerikanske Union.

Kaliforniens Forsatning er den meest frisindede blandt de nordamerikanske Republikers. Slaveriet er udelukket. Den lovgivende Magt bestaar af Senatet, hvis Medlemmer (16 i Begyndelsen af 1851) vælges for tre Aar, og "Asseembly", hvortil Repræsentanterne vælges aarlig, den 1ste November. En Gouverner, der fungerer i to Aar, staar i Spidsen for den udøvende Magt; ved Siden af ham er en Vicegouverner, der tillige præsiderer i Senatet. Den dømmende Myndighed udøves af en Høiesteret, under hvilken der staar et vist Antal Distriktsdommere og under disse igjen Fredsdommerne.

Af et Brev

fra en til Amerika nyligen ankommen Bergenser, dateret New-York den 22de Juli 1852.

Jeg har talt med Kapt. Erichson; han modtog mig meget forekommende, men kunde for Nærværende ikke staae mig nogen Sysselsættelse. Han havde den Godhed at henvise mig til Hr. Schlytter, en norsk Ingeniør, som arbejder i Forening med Erichson, for at han kunde vise mig de saameget omtalte Kalorisk-Maskiner. Hr. Schlytter, en Mand af udmærkede Talenter, modtog mig med megen Artighed og søgte at gjøre mig Maskinernes Indretning saa forstaaelig som mulig. Om Eftermiddagen reiste han med mig over til Williamsburg, for at vise mig det under Bygning værende Fartoi, som skal modtage Maskineriet; det er et herligt Fartoi, bygget med en Suffisance, som er mageløs. Efterstaaende sender jeg Dig en Beskrivelse over "The Caloric Engine" samt det under Bygning værende Fartoi, som jeg har oversat

fra en Opsats i et New-Yorker Blad "The Evening Mirror", som Hr. Schlytter forskaffede mig:

"To saadanne Maskiner ere nu i Virksomhed i D^rrr. Hogg & Delamaters Bærsted: den ene paa fem, den anden paa serti Hestes Kraft. Denne Sidste er det meest overordentlige Stykke Maskineri, vi nogensinde have seet. Den har fire Cylindere, to 72 Tommer i Diameter staa ved Siden af hinanden. Over enhver af disse er placeret en mindre. Inde i disse ere Pistons fuldkommen sluttende til deres respektive Cylindere, og saaledes sammensat, at de i de nederste og øverste Cylindere bevæge sig sammen. Under Bunden af enhver af de nederste Cylindere bliver anlagt Ild. Ingen andre Ildsteder ere brugte. Hverken Rjettler eller Band blive brugte. Den nederste kaldes den virkende (the working) Cylinder, den øverste den understøttende (the supply) Cylinder. Idet Pistonen i den understøttende Cylinder gaar ned, aabner Klapper sig, som ere placerede i dens Overflade og den bliver fyldt med kold Luft. Idet Pistonen gaar op inde i den, lukker disse Klapper sig, og den indeværende Luft, ude af Stand til at undfly som den kom, passerer gjennem et andet Parti Klapper ind i en Receiver, hvorfra den maa gaa ind i den virkende Cylinder, for at drive den deriværende virkende Piston op. Idet den forlader Receiveren for at udføre dette, passerer den igjennem hvad man kalder Regeneratoren, som vi snart skal forklare, hvori den bliver opvarmet til omtrent fire Hundrede og femti Grader, og ved at komme ind i den virkende Cylinder, bliver den desuden opvarmet af Ilden nedendra. Vi have sagt, at den virkende Cylinder er meget større i Diameter end den understøttende. Lad os for Tydeligheds Skyld antage, at den indtager et dobbelt Areal. Den kolde Luft, som kom ind i den øverste Cylinder, vil derfor kun fylde Halvdelen af den nederste. Men i dens Gjennemgang til den Sidste

have vi sagt, at den passerer gjennem en Regenerator og lad os antage, at den, naar den kommer ind i den virkende Cylinder, er bleven opvarmet til omtrent fire Hundrede og otti Grader. Til denne Temperatur udvider atmosfærisk Luft sig til det dobbelte. Derfor er den samme atmosfæriske Luft, som indeholdes i den understøttende Cylinder, nu i Stand til at opfylde En, som er af dobbelt Størrelse. Med denne udvidende Egenstab gaar den ind i den virkende Cylinder. Vi ville endvidere antage Arealet af Pistonen i Cylindren at indeholde et Tusinde Kvadrat Tommer og Arealet af Pistonen i den understøttende Cylinder at indeholde kun fem Hundrede. Luften trykker paa denne med en Kraft, vi vil antage omtrent elleve Pund paa hver Kvadrat-Tomme, eller med andre Ord med en Bægt af 5500 Pund. Paa Overfladen af den nederste Piston derimod trykker den opvarmede Luft opad med lige Styrke paa enhver af dens Tusinde Kvadrat-Tommer eller med andre Ord med en Kraft af 11,000 Pund. Her er saaledes en Kraft, som efterat den har overvundet Bægtens ovenfra, giver et Overskud af 5500 Pund, der som vi ikke regne noget for Friktionen. Dette Overskud udgjør Maskinens virkende Kraft. Det vil straks sees, at efterat et Stød af dens Piston er gjort, vil den vedblive at virke med denne Kraft, saalænge som der anvendes tilstrækkelig Varme til at udvide Luften i den virkende Cylinder til den ovennævnte Grad; thi saalænge som Arealet af den nederste Piston er større end den øverste og et lige Tryk er paa enhver af dens Kvadrattommer — saalænge vil den større Piston skyde den mindre fremad, ligesaa vist som et to Punds Lod paa den ene Ende af en Ballance vil tvinge eet Pund ned, placeret paa den anden. Vi behøve neppe at sige, at, efterat Luften i den virkende Cylinder har drevet Pistonen i den op, aabner en Klappe sig, og, idet den gaar ud, falder Pisto-

nen ifølge Tyngdens Love ned, og kold Luft strøm-
 mer igjen ind og fylder den understøttende Cylinder,
 som vi forhen have beskrevet. Paa denne Maade
 ere de to Cylindre hverviis virkende og understøt-
 tende, tvingende Pistonerne i hver af dem at gaa op
 og ned, saaledes som i Dampmaskinen. Vi haabe,
 at vore Læsere ville være istand til af denne korte
 Forklaring, vi her have forsøgt, idetmindste at forstaa
 Grund-Principerne, hvorefter denne Maskine opererer
 Cylinderne, saa sin Understøttelse fra Atmosphæren,
 Dampmaskinens Cylindere saa sin Kraft af kogende
 Damp, som kommer fra sydende Kjedler. Kalorik-
 Maskinen indaander i sine Jerulunger det samme Ele-
 ment, som udvider det spædeste Barns, og erholder
 sin Bevægelse og Kraft fra den indaandende Kilde,
 af hvilken alt animalt Liv afhænger. Vi have for-
 søgt at forklare Kalorik-Maskinens Konstruktion. Dens
 meest paafaldende Egenkab bestaar i hvad Opfinderen
 kalder Regeneratoren. Førend vi beskrive denne ville
 vi fremstille den store Idee, paa hvilken den er bygget.
 Lad det først erindres, at Dampmaskinens Kraft af-
 hænger af den Hede, som anvendes for at frembringe
 Damp i dens Kjedler. Det vil sees af selve Dam-
 pens Natur, at den Varme, som fordres for at frem-
 bringe den, beløber sig til omtrent 1—200 Grader,
 og er aldeles tabt i det Dieblik den har anvendt sin
 Kraft paa Pistonen. Dersom, istedetfor at gaa saa-
 ledes tabt, al den Varme, som bruges for at frem-
 bringe den nødvendige Damp, kunde i det Dieblik,
 den bliver fortykket, komme tilbage til Jldstedet, for
 der at hjælpe til at frembringe Damp i Kjedlerne,
 vilde kun behøves lidt Brændsel. Grunden er ind-
 lysende. Lad os antage, at Dampen er passeret fra
 Kjedlerne, er kommen ind i Cylinderen, har drevet
 Pistonen fremad og skal gaa ind i Condensereren, for
 der at forandre sin Form og igjen forvandles til
 Vand. Denne Damp i Cylinderen og ufertykket,

besidder al den Hede, som før den kom ud af Rjederne. Den har drevet Pistonen op, men ved dette Arbejde har den ikke tabt noget af sin Hede. Denne Kraft=Egenskab besidder den endnu. Lad os antage, at den Hede, som Dampen indeholder i det Dieblis, den forvandles til Vand i Condenserer kunde bibeholdes og paa nogen Maade igjen bruges til at frembringe Damp af Vandet i Rjederne, med hvilken Billighed kunde ikke da Dampmaskinernes Kraft anvendes? Men det er aldeles umuligt saaledes gjentagende at benytte Dampens Hede og hidtil har enhver Anstrængelse at økonomisere paa denne Maade været unyttig. Damp var ikke det rette Element, som kunde benyttes, det maatte bestaa af noget permanent Gas, og atmosfærisk Luft syntes Rapt. Erichson særdeles stiftet til Hensigten. Følgelig blev den anvendt af ham. Lad os nu forsøge at beskrive Regeneratoren, til hvilken vi have henpeget. Uden denne vilde den omstrevne Maskine i Henseende til Økonomien ikke besidde nogen Fordeel fremfor de bedst konstruerede Dampmaskiner. Ved den ere Fordelene uberegnelige. Vi have allerede fuldkommen oplyst Rapt. Erichsons Idee at bruge Heden gjentagne Gange. At erholde dette er Regeneratorens Diemed. For at kunne forstaa dette Instrument ville vore Læsere erindre Maskinens Konstruktion og Operation. Vi have forhen sagt, at atmosfærisk Luft trækker først ind i Receiveren, og at den fra denne gaar ind i den virkende Cylinder og førend den kommer i denne gennem Regeneratoren. Denne Indretning er sammensat af Metaltraadnet, placeret Side ved Side indtil Rækken erholder en Tykkelse af omtrent tolv Tommer. Gjennem de næsten utallige Geller, som dannes af disse Metaltraade, maa Luften passere paa dens Vej til den virkende Cylinder. Idet den passerer gennem disse bliver den saa aldeles sanderlemmet, at dens Bestanddele bringes i den nøieste

Berørelse med det Metal, som danner Traadene. Lad os nu antage, hvad der virkelig finder Sted, at Regeneratorens Side nærmest den virkende Cylinder er opvarmet til en høj Temperatur. Gjennem denne ophedede Substans maa Luften passere, førend den kommer ind i Cylindren, og idet den gjør denne Passage, optager den, som vises af Thermometret, omtrent 450 af de 480 Graders Varme, som vi forhen have sagt behøves for at fordoble den. De øvrige 30 Grader meddeles af Ilden under Cylindren. Luften er saaledes bleven udvidet, den tvinger Pistonen, der har gjort sit Arbejde, aabner Klapperne, og den indsluttede Luft, opvarmet til 480 Grader, gaaer fra Cylindren op igjen ind i Regeneratoren, igjennem hvilken den maa passere førend den forlader Maskinen. Vi have sagt at dette Instruments Side nærmest den virkende Cylinder er varm, og det skulde her blive beviist, at den anden Side holdes kold ved Indvirkning af Luften, som kommer ind i modsat Retning ved hver Udgang af Pistonen. Følgelig idet Luften gaaer ud fra den virkende Cylinder absorberer Metaltraaden Varmen saa fuldkommen, at naar den forlader Regeneratoren er den bleven berøvet Alt undtagen 30 Grader. Med andre Ord: idet Luften passerer ind i den virkende Cylinder, modtager den grædvis fra Regeneratoren omtrent 450 Graders Varme, og naar den gaar ud overgives den til Metaltraadene og er saaledes brugt Gang efter Gang. Den eneste Hensigt med Ilden under Cylindren er at bidrage de 30 Graders Varme, vi have omtalt og det som er tabt ved Expansionen. Saa overordentlig som dette maa synes, er det dog uimodsigelig beviist ved Thermometret at være aldeles rigtigt.

Et Skib er nu bygget for at modtage Kalorisk Maskinen hos Hr. Perrine, Patterson og Stod, maaltende 2,200 Tons, og Maskinerne, som ere kon-

Arbejde hos D^{hr}. Hogg & Delamater, bestaa af fire Cylindere, hver 168 Tommer i Diameter. Vi have seet baade Skibsværftet og Maskin-Værkstedet og have betragtet med mere end almindelig Interesse et Arbejde, hvorved 100 Mand ere employerede. Skibet er af en mærkelig Konstruktion baade i Form og Soliditet. Maskinerne ere placerede i Skibets Centrum og tillader saaledes en bedre Konstruktion af Skibets Midte end i Dampskibe. Dette have Bygmesterne benyttet sig af til at give Fartøiet en saadan Dannelselse, at det kan forbinde Styrke med Hurtighed. Skibets Pineamenter ere særdeles smukke og ved en rigtig Anvendelse af Vandlinien, som den teknisk kaldes, besidder Bunden alle Egenskaber for et godt Skib. Skrogets Styrke overgaar Alt, hvad vi have seet i dette Land, som siges at frembringe de bedste Skibe i Verden. For at give Tommeret foreget Styrke ere med et Mellemrum af omtrent tre Fod, 4 Tommer brede Jernstænger indfældte og sammenboltede langs hele Rummet fra øverste Dæk til Bunden. 200 Mand have daglig arbejdet herpaa siden April Maaned d. A. og man antager det vil blive færdigt inden forstkommende September Maaned. Længden er ved Perpendikularerne 250 Fod, største Bredde over Dækket 40 Fod og Høiden i Rummet 26 Fod. Den kommercielle Deel af dette Foretagende anføres af Mr. John B. Ritching, en New-Yorker Kjøbmand, som til denne Hensigt har associeret sig med nogle saa Herrer af Formue og Indflydelse."

Da Maskineriet allerede har været i Gang, er der ingen Tvivl mere om denne Opfindelses Forræffelighed, og den Revolution, den vil frembringe, er uberegnelig. Dette Maskineri bliver langt billigere, simplere og indtager meget mindre Rum end Dampmaskinen; kun en Tiendedeel Kul anvendes og al Fare for at springe i Luften er nu hævet.

Dette mærkværdige Skib har nu gjort Provetur langs Atlanterhavets Byer og svarer til alle Forventninger.

Afstanden mellem Europa og Amerika vil blive betydelig forkortet inden seie Tid, da Kalorik-Maskinen sikkert bliver anvendt paa alle Fartøier i disse Farvande og Seilskibene reducerede. De nuværende hurtigste amerikanske Dampskibe gjøre Farten fra New-York til Liverpool paa 10 Dogn. Opfinderen af denne mærkværdige Kraft, Kapitain Erichson, Ridder af Vasa-Ordenen, Medlem af mange Videnskabs-selskaber, blev født i den svenske Provinds Vermeland i Maret 1803.

Til Emigranter !

Det Britisk-Amerikanske Land-Kompagni tilbyder til Salg paa billige og moderate Betingelser mangfoldige forbedrede eller opdyrkede Landeiendomme og andre meget fordeelsagtige uopdyrkede Landstrækninger i det østlige Township i Canada i Nord-Amerika.

Dette Distrikt er beliggende inden 24 Timers Reise fra Quebec og Reiseomkostningerne ere omtrent fra $1\frac{1}{2}$ til 2 Dollars pr. Person. Ved at inspirere Kartet, der forefindes saavel paa Kompagniets Kontor ved Dampbaadskaien i Montreal, som paa Hovedkontoret i Sherbrooke, vil det findes, at det østlige Townships (Distrikter) ere ei alene nærliggende de større Stæder i Provindsen, men ogsaa liggende midt imellem den seilbare Flod St. Laurence og det atlantiske Hav, og saaledes meest fordeelsagtig for at kunne faa den bedste Af sætning paa deres Produkter og billigst Kjøb paa Indførsels-Artikler.

St. Lawrence- og Atlantic-Jernbanen, der forener Hovedstaden Montreal med Portland og Boston, to Stæder ved Atlanterhavet, er nu næsten færdig og giennemskærer de fornemste Dele af Kompagniets Landstrækninger, da den gaar igjennem Melbourne,

Oxford, Ascot, Comton med flere Distrikter og passerer Byerne Upton, Acton, Durham, Chipton, Windsor, Stoke og Sherbrooke.

En anden Jernbanelinie igjennem de østlige Distrikter, der vil forene Montreal og Quebec er nu paaabegyndt og vil saaledes give den bekvemmeste Adgang til Canadas største Sehandelsstad, samt aabne for Rybyggerne et bestandigt og godt Marked ei alene for deresommer, af hvilket der er Overflod, men ogsaa for deres Gaardsprodukter, naar Eieendommene engang blive opdyrkede.

Uagtet det maaske kan være unødvendigt at opregne alle de Fordele, der maa tilstrømme dette Distrikt, som en naturlig Følge af disse store Foretagender, maa det dog tillades i Korthed at levere de Aarsager, der især, naar de for omtalte Foretagender ere fuldførte, maa give de østlige Distrikter Fortrinnet som Bestemmelsessted for Emigranter fra hvilket som helst Land eller i hvilken Stilling:

- 1) "Paa Grund af Klimatets almindelige Reenhed og Sundhed.
- 2) Bekvemmelighed for Anlæg af mulige Fabrikker.
- 3) Nærheden af Markederne, enten de Canadiske, Britiske eller de vigtigste i de forenede Stater, da man ved Jernbanerne, der nu enten ere færdige eller under Arbeide, kan reise fra Sherbrooke til Quebec i 4, til Portland i 7, til Boston i 12 eller Newyork i 18 Timer, og saaledes derfra til Europa i en meget kort Tid, og for det
- 4) formedelst Overflod af Beskæftigelse enten som Mechanikere, Kunstnere eller Dagarbeidere."

I denne Henseende maa det bemærkes, at der i disse Distrikter bestandig har været en tiltagende Mangel paa Arbeidere, saavel til Fabrikkerne som til Agerdyrkning, hvilken Mangel er i Aar meget forøget ved de for omtalte Jernbanearbeider. Naar Stedets

Fortrinlighed først bliver bekjendt, vil et vigtigt Hjemmemarked naturligviis aabne sig for alle Slags Gaardsprodukter, især til Fordeel for nærværende Beboere i Distrikterne, samt foregne Landeiendommernes Værdi. Priserne herpaa ere endnu moderate; thi uagtet, som en Folge af de heromhandlede store Projekter, de private Eiendomme ere stegne betydelig i Priis, har dog Kompagniet ikke foreslaaet nogen Forhøielse i Prisen paa deres udyrkede Landstrækninger, men foretrækker at opmuntre ordentlige Emigranter til at nedsætte sig der. De almindelige Kornsorter ic., som dyrkes, ere: Havre, Byg, Hvede, Rug, Mais, Boghvede og alle Slags Rodfrugter, desuden er Landet fortrinlig stikket til Kvægavl, der ogsaa er særdeles affættelig i de omliggende Markeder.

De meest almindelige Træsarter ere: Lon, Birk, Bøg, Afs, Alm, Gran, Furu og Hemlock, efter hvilke der er tiltagende Sogning. Af Kontræet findes flere Arter, og af den saakaldte Fjeldslon tilberedes en Mængde Sukker.

Landet kjøbes af den engelske Regjering og overdrages derfor Kjøberen fri for alle mulige Tillæg eller Afgifter, samt med ubetingede Adkomstdokumenter. Prisen varierer ifølge Kvalitet og Fordeelagtighed fra $1\frac{1}{2}$ til 4 Dollars pr. Acre (ca. $11\frac{3}{100}$ Td. Land) og kun $\frac{1}{2}$ Part af Kjøbesummen fordres betalt ved Kontraktens Slutning, det Resterende betales i 6 aarlige Afdrag.

Statskatter betales ei, og en uindskrænket Religionsfrihed er herskende. Til Selstaber af Nybyggere, der bestaa af 100 Familier eller flere, vil gives Fordele med Hensyn til egen Kommunalbestyrelse, Skole ic., hvorved kan undgaaes en muligens ubehagelig Sammenblanding med Folk af en anden Nation. Cherbrooke, som er Hovedstaden i Distriktet (Stiftsstad), sender en Repræsentant til Provindsialforsamlingen, og Retterne holdes der. Det britiske ameri-

kanſke Landkompagni ere Giere af den hele ubebyggede Deel af Staten ſaavelſom de uſorlignelige Vandſald i Floden Magog, hvor der er overflodig Udgang til alle mulige Fabrik anlæg, Sag- og Møllebrug m. m.

Paa Et. Lawrence og Atlantic Jernbane, der nu er i fuld Virkſomhed til Sherbrooke, kan dette Diſtrikt beſøges i en kort Tid og med ringe Bekoſtning, hvilket efterſtaaende Dverſigt over Tært og Diſtancer vil udviſe, nemlig: Fra Longuenil (tværs over for Montreal) til Hyacinthe 30 Mil 2 sh. 6 d. til Upton 43 Mile 4 sh. 4½ d.; til Acton 49 Mile 5 sh.; til Durham 57 Mile 6 sh. 3 d.; til Richmond 71 Mile 7 sh. 6 d., og til Sherbrooke 96 Mile 10 sh. (1 sh. er liig 24 ſ norſk). Den hele Diſtance kan tilbagelægges i omtrent 4 Timer.

Mere nøiagtig Underretning med Henſyn til Landets Beſtaffenhed, Reifeomkoſtninger, Diſtancer, Reiſeruter m. m. kan erholdes, naar man henvender ſig enten til Kapt. Chr. Olsen i Grimſtað, til Hovedkontoret i Sherbrooke eller til

Montreal 1852.

S. M. Taylor,

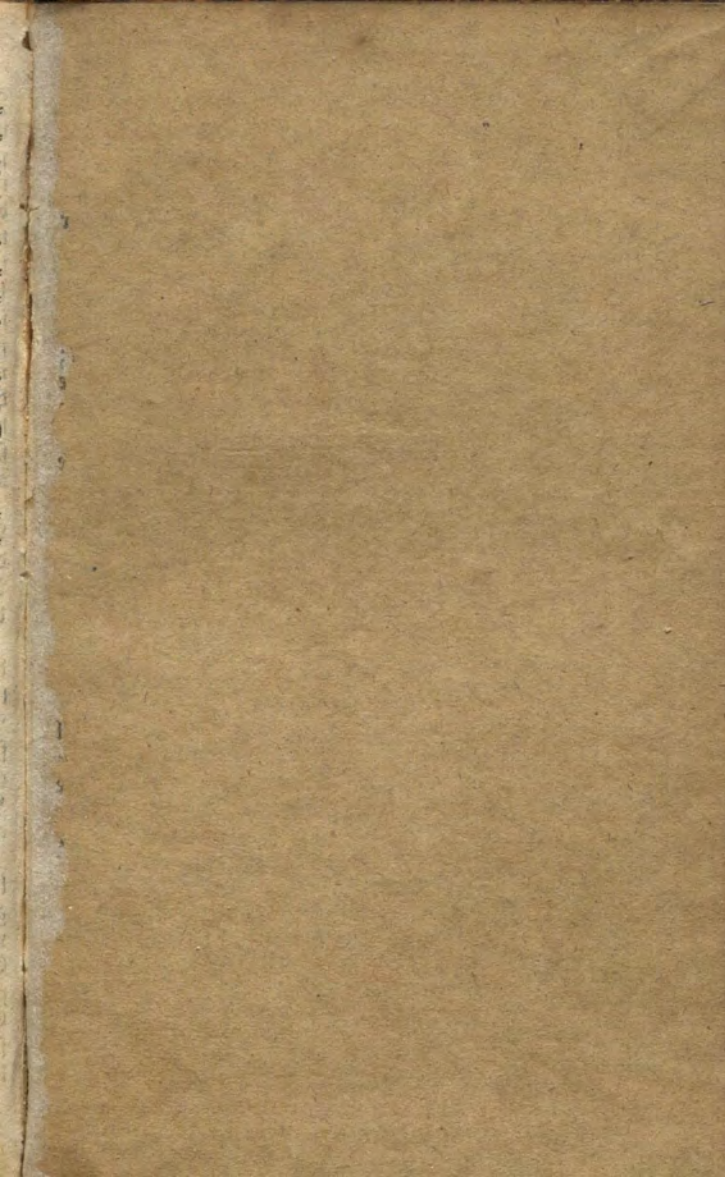
Agent for Kompagniet i Montreal.

(Af Morgenbl.)

Anm. Længden fra de forſkjellige norſke Havne til New-York er 3400 engelske Mile eller 477 norſke Mile; til Quebec er Længden 3000 engelske eller 420 norſke Mile. Fra Norge til Havre de Gras i Frankrige 400 engelske eller 57 norſke Mile.

Kriſtiania.

Trykt hos Chr. Schibſted.

H

2414

2414

H

2.

414